

ANEKS

Pytania do podręcznika

Bogdan Wojciszke

Tomasz Grzyb

Psychologia społeczna

wydanie drugie zaktualizowane

Opracowanie:

Paweł Muniak, Tomasz Grzyb

*Serdecznie dziękujemy Pani magister Karolinie Hipsz
za cenne uwagi i wskazówki,
które znacząco podniosły jakość opracowanych pytań*

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa

Rozdział 1. Czym i jak zajmuje się psychologia społeczna

1. Które ze stwierdzeń najlepiej charakteryzuje specyfikę psychologii społecznej jako dziedziny nauki?
 - a) Koncentruje się na analizie indywidualnych cech osobowości.
 - b) Zajmuje się badaniem szeroko rozumianego wpływu społecznego.
 - c) Analizuje wyłącznie wpływ norm i struktur społecznych, pomijając czynniki indywidualne.
 - d) Skupia się jedynie na procesach grupowych, ignorując zachowania jednostek.
2. Która perspektywa teoretyczna w psychologii zakłada, że zachowanie człowieka jest zdeterminowane przez procesy przetwarzania informacji?
 - a) Perspektywa poznawcza.
 - b) Perspektywa motywacyjna.
 - c) Perspektywa teorii uczenia się.
 - d) Perspektywa kulturowa.
3. Kto jako pierwszy sformułował koncepcję, że człowiek jest istotą społeczną?
 - a) Wojciszke i Grzyb.
 - b) Freud.
 - c) Arystoteles.
 - d) Doliński.
4. Która metoda badawcza pozwala na ustalenie związku przyczynowo-skutkowego dzięki manipulacji zmiennymi niezależnymi?
 - a) Obserwacja.
 - b) Eksperyment.
 - c) Badania korelacyjne.
 - d) Analiza danych archiwalnych.
5. Która perspektywa psychologiczna wyjaśnia agresję jako zachowanie nabyte, np. przez warunkowanie?
 - a) Perspektywa ewolucjonistyczna.
 - b) Perspektywa poznawcza.
 - c) Perspektywa teorii uczenia się.
 - d) Perspektywa społeczno-kulturowa.
6. Jaki czynnik – według psychologii ewolucyjnej – w największym stopniu decyduje o przetrwaniu i propagacji genów?
 - a) Edukacja.
 - b) Zdolność do przystosowania się i reprodukcji.
 - c) Współpraca.
 - d) Rozwój kultury.
7. Która metoda badawcza umożliwia analizowanie zachowań ludzi w ich naturalnym środowisku?
 - a) Eksperyment laboratoryjny.
 - b) Modele komputerowe.
 - c) Badania korelacyjne.
 - d) Obserwacja systematyczna.
8. Jaki był najważniejszy wniosek z eksperymentu Ellen Langer i Judith Rodin (1976), dotyczącego opieki nad roślinami przez pensjonariuszy domu seniorów?
 - a) Sam fakt posiadania rośliny nie wpłynął na samopoczucie mieszkańców domu seniorów.
 - b) Opieka nad rośliną doniczkową obniżyła poziom funkcjonowania społecznego osób starszych, ponieważ wymagała zbyt dużego wysiłku.
 - c) Nawet niewielkie zwiększenie poczucia kontroli (przez możliwość wyboru rośliny i opiekę nad nią) poprawiło zdrowie i aktywność społeczną oraz obniżyło śmiertelność seniorów.
 - d) Wprowadzenie obowiązku opieki nad rośliną wpłynęło negatywnie na zdrowie fizyczne mieszkańców domu seniorów, zwiększając ich stres i poczucie odpowiedzialności.
9. Czym różni się korelacja pozorna od korelacji przypadkowej?
 - a) Korelacja pozorna jest wynikiem błędów statystycznych, natomiast przypadkowa jest zawsze wynikiem błędów metodologicznych badania.
 - b) Korelacja pozorna pojawia się tylko wtedy, gdy związek między dwiema zmiennymi jest absurdalny, natomiast korelacja przypadkowa pojawia się przy niewielkiej liczbie analizowanych danych.
 - c) Korelacja pozorna występuje, gdy badane zmienne nie mają żadnego wspólnego źródła, natomiast korelacja przypadkowa zawsze jest wynikiem błędnego sposobu zbierania danych.
 - d) Korelacja pozorna się pojawia, gdy związek między dwiema zmiennymi wynika z oddziaływania innej, trzeciej zmiennej, natomiast korelacja przypadkowa jest wynikiem wielokrotnego obliczania korelacji, co prowadzi do fałszywie istotnych wyników.

10. **Która perspektywa psychologiczna analizuje zachowania jednostki, uwzględniając wpływ norm społecznych, wartości i praktyk specyficznych dla danej kultury?**
 - a) Perspektywa poznawcza.
 - b) Perspektywa społeczno-kulturowa.
 - c) Perspektywa ewolucjonistyczna.
 - d) Perspektywa motywacyjna.
11. **Która z poniższych metod badawczych najlepiej pozwala badaczowi wykluczyć alternatywne wyjaśnienia wynikające z wpływu niekontrolowanych zmiennych?**
 - a) Eksperyment.
 - b) Obserwacja.
 - c) Badania korelacyjne.
 - d) Analiza danych archiwalnych.
12. **Kiedy – zgodnie z efektem huśtawki emocjonalnej – podatność na wpływ społeczny jest największa?**
 - a) W stanie neutralnym emocjonalnie.
 - b) W stanie ulgi po intensywnym strachu lub napięciu.
 - c) W stanie frustracji.
 - d) W stanie radości i euforii.
13. **Które z poniższych stwierdzeń dotyczących koncepcji Robina Dunbara jest fałszywe?**
 - a) Psy mają większe mózgi od kotów prawdopodobnie dlatego, że psy są gatunkiem społecznym, podczas gdy koty prowadzą bardziej samotniczy tryb życia.
 - b) Typowa liczba stabilnych relacji społecznych możliwych do utrzymania przez człowieka wynosi około 150 osób.
 - c) Ludzki mózg zapamiętuje wszystkie relacje społeczne, jakich doświadczyliśmy przez całe życie, co wyjaśnia jego dużą objętość.
 - d) Skuteczne funkcjonowanie w grupie wymaga umiejętności rozpoznawania relacji między jej poszczególnymi członkami.
14. **Na czym polega randomizacja w eksperymencie?**
 - a) Na losowym przydzielaniu osób badanych do różnych warunków eksperymentalnych.
 - b) Na losowym wyborze metody analizy statystycznej uzyskanych danych.
 - c) Na losowym doborze zmiennych niezależnych stosowanych w badaniu.
 - d) Na losowym wyborze teorii wyjaśniającej wyniki eksperymentu.
15. **Które stwierdzenie najlepiej opisuje perspektywę motywacyjną w psychologii społecznej?**
 - a) Ludzie starają się maksymalizować zyski i minimalizować straty.
 - b) Ludzie przetwarzają informacje zgodnie ze schematami.
 - c) Ludzie działają pod wpływem emocji, bez racjonalnej analizy.
 - d) Ludzie uczą się jedynie przez obserwację.
16. **Co oznacza pojęcie trafności wewnętrznej w badaniach eksperymentalnych?**
 - a) Stopień, w jakim wyniki można uogólnić na inną populację.
 - b) Możliwość precyzyjnego zmierzenia wszystkich zmiennych uczestniczących w badaniu.
 - c) Stopień pewności, że uzyskane efekty wynikają z manipulacji eksperymentalnej, a nie z innych, niekontrolowanych czynników.
 - d) Stabilność otrzymywanych wyników w powtarzanych pomiarach.
17. **Która perspektywa psychologiczna skupia się na badaniu tego, jak procesy uwagi, interpretacji i pamięci wpływają na reakcje jednostki w sytuacjach społecznych?**
 - a) Perspektywa ewolucjonistyczna.
 - b) Perspektywa motywacyjna.
 - c) Perspektywa poznawcza.
 - d) Perspektywa społeczno-kulturowa.
18. **Zgodnie – z wynikami badań Michała Kosińskiego (2013, 2021) – algorytmy komputerowe przewidują intymne cechy osobiste skuteczniej niż ludzie, ponieważ:**
 - a) analizują głównie informacje świadomie ujawniane w mediach społecznościowych.
 - b) wykorzystują łatwo zauważalne, oczywiste informacje powiązane z daną cechą.
 - c) dostrzegają związki między cechami osobistymi a nieoczywistymi informacjami, których ludzie nie zauważają „gołym okiem”.
 - d) wykorzystują dane pochodzące przede wszystkim z kwestionariuszy psychologicznych.
19. **Dlaczego współczesna psychologia społeczna częściej wykorzystuje symulacje komputerowe niż modele zwierzęce?**
 - a) Modele zwierzęce mają niską użyteczność z powodu braku wspólnych mechanizmów biologicznych u ludzi i zwierząt.
 - b) Symulacje komputerowe pozwalają badać złożone i powtarzalne procesy społeczne, których nie można efektywnie analizować na zwierzętach.
 - c) Symulacje komputerowe są wolne od ograniczeń technicznych i etycznych, natomiast modele zwierzęce mają liczne ograniczenia etyczne.
 - d) Modele zwierzęce są współcześnie stosowane wyłącznie przez biologów.

20. **Badacz zamierza ustalić, czy sposób prezentacji osoby prowadzącej eksperyment (jako autorytetu albo osoby o neutralnym statusie) ma wpływ na liczbę poprawnych odpowiedzi udzielanych w teście logicznym. Która z poniższych propozycji prawidłowo identyfikuje zmienną niezależną i zmienną zależną w opisanym badaniu?**
- Zmienną niezależną jest sposób prezentacji prowadzącego (autorytet albo osoba o neutralnym statusie), natomiast zmienną zależną są wyniki testu (liczba poprawnych odpowiedzi).
 - Zmienną niezależną jest liczba zadań zawartych w teście, natomiast zmienną zależną jest czas potrzebny na ich rozwiązanie.
 - Zmienną niezależną jest ubiór osoby prowadzącej (formalny albo nieformalny), natomiast zmienną zależną jest poziom stresu odczuwany przez uczestników badania.
 - Zmienną niezależną jest osobowość uczestników badania, natomiast zmienną zależną jest spostrzeganie osoby prowadzącej jako autorytetu.
21. **Który psycholog jest autorem teorii dysonansu poznawczego, zgodnie z którą ludzie dążą do redukcji napięcia wywołanego niezgodnością między przekonaniami a zachowaniem?**
- Levine.
 - Festinger.
 - Asch.
 - Bandura.
22. **Która metoda neuroobrazowania pozwala na identyfikację aktywności mózgu dzięki rejestrowaniu emisji promieniowania gamma przez znakowaną radioaktywnie substancję podaną osobie badanej?**
- Funkcjonalny rezonans magnetyczny (fMRI).
 - Elektroencefalografia (EEG).
 - Pozytonowa tomografia emisyjna (PET).
 - Przeznaczskowa stymulacja magnetyczna (TMS).
23. **Które z poniższych stwierdzeń dotyczących potrzeby domknięcia poznawczego jest nieprawdziwe?**
- Ludzie wykazują różny poziom potrzeby domknięcia poznawczego.
 - Istnieją kwestionariusze umożliwiające pomiar poziomu potrzeby domknięcia poznawczego.
 - Poziom potrzeby domknięcia poznawczego może wzrastać w określonych sytuacjach.
 - Osoby z wysoką potrzebą domknięcia poznawczego zazwyczaj analizują informacje bardziej wnikliwie, wolniej i dokładniej.
24. **Jakie rezultaty uzyskano w internetowym badaniu terenowym Michała Bilewicza i jego zespołu (2021), dotyczącym wpływu społecznego w kontekście moderowania dyskusji online?**
- Wprowadzenie rekomendacji społecznych znacząco wpłynęło na wybory zakupowe użytkowników.
 - Użycie botów moderujących istotnie ograniczyło częstość używania wulgaryzmów przez uczestników dyskusji.
 - Techniki psychoterapeutyczne zastosowane przez moderatorów zwiększyły ogólną aktywność komentujących.
 - Zastosowanie automatycznych komunikatów zwiększyło liczbę komentarzy w dyskusjach.
25. **W którym z poniższych badań ustalono, że ludzie zmieniają lub podtrzymują swoje przekonania, aby uniknąć dysonansu poznawczego, nawet jeśli wiąże się to z akceptacją błędnych przepowiedni podtrzymywanych przez grupę?**
- Badanie Bandury nad społecznym uczeniem się agresji.
 - Badanie Festingera dotyczące sekty oczekującej końca świata.
 - Badanie Pawłowa nad warunkowaniem klasycznym.
 - Badanie Levine'a dotyczące tempa życia w różnych kulturach.

Rozdział 2. Motywy społeczne

1. **Która ze strategii najlepiej odzwierciedla realizację motywu afiliacji (przynależności społecznej)?**
- Unikanie kontaktów społecznych jako ochrona przed odrzuceniem.
 - Dążenie do samowystarczalności i niezależności od grupy.
 - Potrzeba tworzenia i podtrzymywania więzi społecznych.
 - Rywalizacja o status i pozycję w grupie społecznej.
2. **Jaka konsekwencja może wynikać z deprywacji kontroli nad biegiem wydarzeń?**
- Wzrost motywacji do działania.
 - Wyuczona bezradność.
 - Zwiększona samokontrola.
 - Wycofanie się z aktywności społecznej.
3. **Który rodzaj wsparcia społecznego polega na okazywaniu troski, zrozumienia oraz wzmacnianiu poczucia własnej wartości osoby?**
- Emocjonalne.
 - Informacyjne.
 - Praktyczne (instrumentalne).
 - Rywalizacyjne.

4. Czym jest ostracyzm?
 - a) Pochwaleniem działań jednostki.
 - b) Wykluczeniem społecznym.
 - c) Przyznaniem nagrody.
 - d) Formą wsparcia społecznego.
5. Który z motywów społecznych aktywuje się w odpowiedzi na doświadczenie wykluczenia społecznego?
 - a) Motyw samooceny.
 - b) Motyw poznania.
 - c) Motyw kontroli.
 - d) Motyw przynależności.
6. Jakiego skutku można oczekiwać w sytuacji deprywacji motywu samooceny, czyli gdy potrzeba pozytywnego spostrzegania siebie pozostaje niezaspokojona przez dłuższy czas?
 - a) Zwiększenia przekonania o własnych kompetencjach.
 - b) Intensyfikacji działań ukierunkowanych na rozwój osobisty.
 - c) Spadku ogólnego poczucia własnej wartości.
 - d) Wzrostu poczucia kontroli nad własnym życiem.
7. Który motyw społeczny wiąże się z potrzebą zdobywania informacji oraz rozumienia świata społecznego?
 - a) Motyw przynależności.
 - b) Motyw poznania.
 - c) Motyw samooceny.
 - d) Motyw kontroli.
8. Który motyw społeczny odpowiada za dążenie do realizacji własnych celów oraz poczucia wpływu na sytuację?
 - a) Motyw przynależności.
 - b) Motyw poznania.
 - c) Motyw samooceny.
 - d) Motyw sprawczości i kontroli.
9. Jakie zachowanie jest typowe dla osób z wysokim poziomem potrzeby poznania?
 - a) Wyraźne unikanie sytuacji wymagających intensywnego wysiłku poznawczego.
 - b) Trudności z integrowaniem informacji w spójne wnioski lub oceny.
 - c) Odczuwanie satysfakcji z przemyślanego analizowania złożonych informacji i poszukiwania nowej wiedzy.
 - d) Preferowanie prostych, intuicyjnych rozwiązań zamiast analizowania problemu.
10. Jakie konsekwencje może powodować brak wsparcia społecznego?
 - a) Wzrost samooceny.
 - b) Zmniejszenie podatności na choroby.
 - c) Wzrost ryzyka zaburzeń psychicznych i zdrowotnych.
 - d) Zwiększenie kontroli nad stresem.
11. Który motyw społeczny opisuje potrzebę systematycznego analizowania informacji oraz dążenie do zrozumienia sensu zdarzeń i zachowań, nawet gdy nie przynosi to natychmiastowych korzyści praktycznych?
 - a) Motyw samooceny.
 - b) Motyw sprawczości i kontroli.
 - c) Motyw poznania.
 - d) Motyw przynależności.
12. Jakie są konsekwencje wyuczonej bezradności?
 - a) Poprawa umiejętności radzenia sobie z trudnościami.
 - b) Spadek motywacji i poczucia kontroli nad życiem.
 - c) Zwiększenie efektywności w rozwiązywaniu problemów.
 - d) Wzrost samooceny jako reakcja obronna na porażkę.
13. Co może nasilać motyw afiliacji (przynależności społecznej)?
 - a) Doświadczenie wykluczenia lub izolacji.
 - b) Porażka w realizacji zadania.
 - c) Wzrost poczucia kontroli nad sytuacją.
 - d) Odczuwanie pełnej niezależności.
14. W jaki sposób motyw sprawczości i kontroli wpływa na działania jednostki?
 - a) Zwiększa skłonność do podporządkowania się innym.
 - b) Wzmacnia dążenie do realizacji indywidualnych celów.
 - c) Osłabia potrzebę poznania, czyli zdobywania nowych informacji.
 - d) Zmniejsza tendencję do podejmowania decyzji.
15. Co charakteryzuje osoby o wysokim poziomie potrzeby domknięcia poznawczego?
 - a) Otwartość na nowe informacje.
 - b) Tendencja do głębokiego przetwarzania informacji.

- c) Unikanie podejmowania decyzji.
 - d) Skłonność do szybkiego formułowania osądów i powierzchownej analizy sytuacji.
16. **Jakie konsekwencje psychologiczne może powodować długotrwała deprywacja motywu sprawczości i kontroli, czyli sytuacja, w której jednostka doświadcza braku wpływu na swoje otoczenie?**
- a) Zwiększenie aktywności społecznej i intensyfikacja kontaktów z innymi.
 - b) Zwiększenie poczucia osobistej odpowiedzialności i silniejsza samokontrola.
 - c) Obniżenie zaufania do świata jako przewidywalnego i uporządkowanego.
 - d) Obniżenie poziomu zaufania wobec instytucji społecznych i autorytetów.
17. **Która reakcja najczęściej towarzyszy deprywacji motywu sprawczości i kontroli?**
- a) Wzrost zaangażowania społecznego.
 - b) Pobudzenie i zwiększona aktywność ukierunkowana na odzyskanie kontroli.
 - c) Poczucie zagrożenia i bezsensu.
 - d) Zwiększona motywacja do realizacji trudnych celów.
18. **Jakie skutki może powodować długotrwała i nieoczekiwana utrata kontroli nad wydarzeniami, zgodnie z modelem wyuczonej bezradności Martina Seligmana?**
- a) Krótkotrwały gniew i próby odzyskania kontroli.
 - b) Wyuczona bezradność obejmująca deficyty poznawcze, motywacyjne i emocjonalne.
 - c) Trwałe wzmocnienie zdolności adaptacyjnych.
 - d) Zwiększenie samooceny dzięki zaakceptowaniu braku kontroli.
19. **Jakie były główne wyniki badań Agaty Gąsiorowskiej i jej zespołu (2016), dotyczących wpływu obecności pieniędzy na zachowanie dzieci?**
- a) Dzieci preferowały działania samodzielne, a ich skłonność do pomagania innym znacząco spadała.
 - b) Dzieci były bardziej skłonne do pomagania innym, szczególnie w grupach.
 - c) Ekspozycja na pieniądze nie wpływała istotnie na zachowanie dzieci.
 - d) Dzieci przejawiały większe umiejętności organizacyjne i współpracę w grupie.
20. **Która metoda eksperymentalnej manipulacji wykluczeniem społecznym polega na bezpośrednim i jawnym poinformowaniu osoby badanej, że pozostali członkowie grupy zdecydowali nie wybrać jej do dalszej współpracy?**
- a) Ostracyzm.
 - b) Prymowanie wykluczenia.
 - c) Życie w samotności.
 - d) Nazwane odrzucenie przez innych.
21. **Jakie są trzy główne rodzaje wsparcia społecznego?**
- a) Emocjonalne, finansowe, kontrolne.
 - b) Emocjonalne, informacyjne, praktyczne.
 - c) Informacyjne, kontrolne, rywalizacyjne.
 - d) Kontrolne, emocjonalne, rywalizacyjne.
22. **Która metoda eksperymentalnej manipulacji wykluczeniem społecznym wymaga od osoby badanej wypełnienia kwestionariusza, który rzekomo pozwala przewidzieć jej przyszłe doświadczenia społeczne?**
- a) Ostracyzm.
 - b) Nazwane odrzucenie przez innych.
 - c) Prymowanie wykluczenia.
 - d) Życie w samotności.
23. **Jakie są niespecyficzne konsekwencje nasycenia motywów społecznych?**
- a) Wzrost czujności i stresu.
 - b) Spadek aspiracji i unikanie wyzwań.
 - c) Doświadczenie pozytywnych emocji wzrost poczucia bezpieczeństwa i sensu.
 - d) Obniżenie zaangażowania interpersonalnego i tendencja do konformizmu.
24. **Które stwierdzenie najlepiej odzwierciedla wyniki badań Grzegorza Sędko (1995), dotyczące bezradności intelektualnej u uczniów?**
- a) Bezradność intelektualna oraz poczucie zagrożenia są równie silnymi predyktorami niskich osiągnięć szkolnych.
 - b) Bezradność intelektualna wynika z niskiej inteligencji oraz braku zdolności poznawczych ucznia.
 - c) Głównym czynnikiem obniżającym osiągnięcia szkolne jest bezradność intelektualna, a nie poczucie zagrożenia.
 - d) Uczniowie doświadczający bezradności intelektualnej w jednym przedmiocie mają zazwyczaj podobne trudności także w innych obszarach nauki.
25. **Który mechanizm poznawczy najlepiej wyjaśnia skłonność ludzi do wiary w teorie spiskowe?**
- a) Skłonność do intuicyjnego myślenia i unikania logicznej analizy.
 - b) Zmniejszone poczucie kontroli, prowadzące do poszukiwania ukrytych wyjaśnień.
 - c) Tendencja do dostrzegania nieistniejących wzorców i zależności.
 - d) Przypisywanie intencji zjawiskom o charakterze losowym.

Rozdział 3. Poznanie społeczne

1. Jak definiowany jest schemat poznawczy?
 - a) Szczegółowe wspomnienie konkretnego wydarzenia z przeszłości.
 - b) Uogólniona, abstrakcyjna reprezentacja wcześniejszych doświadczeń związanych z określonymi zdarzeniami, osobami lub obiektami.
 - c) Automatyczny proces przetwarzania informacji o otoczeniu.
 - d) Zbiór reguł decydujących o sposobie interpretacji nowych sytuacji.
2. Jak definiowany jest skrypt?
 - a) Specyficzna strategia zapamiętywania twarzy i rozpoznawania osób.
 - b) Umysłowa reprezentacja typowych sekwencji zdarzeń, obejmująca charakterystyczne elementy oraz ich przewidywalny porządek.
 - c) Automatyczny proces percepcyjny organizujący wrażenia sensoryczne.
 - d) Schemat poznawczy opisujący cechy danej osoby.
3. Jaka rolę odgrywa prototyp w strukturze schematu poznawczego?
 - a) Jest najbardziej typowym egzemplarzem danego schematu, najlepiej reprezentującym jego kluczowe cechy.
 - b) Pierwszy napotkany przypadek, który wpływa na dalsze spostrzeganie.
 - c) Nietypowe zdarzenie, niezgodne z ogólną strukturą schematu.
 - d) Losowo wybrana reprezentacja schematu, niekoniecznie zgodna z jego cechami.
4. Które procesy poznawcze przebiegają szybko, bez wysiłku i przy minimalnym zużyciu zasobów umysłowych?
 - a) Procesy automatyczne, przebiegające poza świadomością.
 - b) Procesy kontrolowane, wymagające świadomej uwagi i koncentracji.
 - c) Procesy refleksyjne, wymagające analizy różnych możliwości.
 - d) Procesy powolne, charakteryzujące się wysoką precyzją i świadomością.
5. Co wpływa na aktywizację schematu poznawczego?
 - a) Motywacja jednostki, niezależna od wcześniejszych doświadczeń.
 - b) Wyłącznie częste używanie schematu w przeszłości.
 - c) Ilość zasobów poznawczych dostępnych w danym momencie.
 - d) Częste stosowanie schematu, oczekiwania wobec sytuacji, dostępność pamięciowa oraz powiązanie schematu z celami i motywami.
6. Jaki wpływ ma aktywizacja schematu na przetwarzanie informacji?
 - a) Ułatwia zapamiętywanie szczegółów nietypowych, odstających od schematu.
 - b) Osłabia pamięć, utrudniając zapamiętanie nowych danych.
 - c) Sprzyja asymilacji wieloznacznych informacji do schematu, powodując zgodną z nim ich interpretację.
 - d) Obniża jakość przetwarzania informacji, prowadząc do mniej trafnych ocen.
7. Na czym polega błąd nadużycia schematu?
 - a) Przypisywaniu cech niezgodnych ze schematem.
 - b) Rekonstruowaniu informacji zgodnych ze schematem, które w rzeczywistości nie miały miejsca.
 - c) Całkowitem ignorowaniu schematu na rzecz nowych informacji.
 - d) Tworzeniu nowego schematu dla każdej sytuacji.
8. Który z przykładów najlepiej ilustruje proces automatyczny?
 - a) Rozważanie argumentów przed podjęciem decyzji.
 - b) Świadome planowanie przyszłości.
 - c) Automatyczna ocena osoby na podstawie stereotypu.
 - d) Uczenie się nowej umiejętności.
9. Czym jest efekt wyrazistości?
 - a) Skłonnością do ignorowania wyrazistych bodźców.
 - b) Stopniowym zanikaniem informacji w pamięci.
 - c) Negatywnym wpływem kontekstu na ocenę informacji.
 - d) Lepszym zapamiętywaniem oraz większym wpływem wyrazistych bodźców na sądy i oceny społeczne.
10. Jakie dwa systemy przetwarzania informacji wyróżniają Fritz Strack i Roland Deutsch (2004)?
 - a) System refleksyjny i system automatyczny.
 - b) System refleksyjny i system impulsywny.
 - c) System intuicyjny i system logiczny.
 - d) System powolny i system szybki.
11. Czym jest prymowanie?
 - a) Wzmacnianiem pamięciowych treści, ułatwiającym późniejsze przypomnienie.
 - b) Aktywizacją struktury wiedzy, która wpływa na interpretację kolejnych informacji.
 - c) Ograniczaniem wpływu wcześniejszych doświadczeń na procesy poznawcze.
 - d) Procesem uczenia się przez doświadczenie.

- 12. W której sytuacji schemat poznawczy najbardziej wpłynie na przetwarzanie informacji?**
- Przy spontanicznej reakcji na nieznanne zdarzenie.
 - Podczas interpretacji niejasnej sytuacji na podstawie wcześniejszych doświadczeń.
 - Przy przypominaniu przypadkowych zdarzeń.
 - Podczas zapamiętywania twarzy nowej osoby.
- 13. W jakich warunkach schemat poznawczy jest szczególnie użyteczny?**
- Gdy przetwarzanie wymaga świadomej refleksji.
 - Gdy sytuacja jest jednoznaczna i kompletna informacyjnie.
 - Gdy sytuacja jest zupełnie nowa, bez odniesienia do wcześniejszych doświadczeń.
 - Gdy informacje są niepełne lub niejednoznaczne.
- 14. Czym różni się pamięć rekonstruktywna od reproduktywnej?**
- Rekonstruktywna wiernie odtwarza zdarzenia.
 - Rekonstruktywna polega na wnioskowaniu i uzupełnianiu informacji na podstawie schematów.
 - Rekonstruktywna jest bardziej precyzyjna niż reproduktywna.
 - Rekonstruktywna nie opiera się na schematach.
- 15. Co zwiększa ryzyko fałszywych alarmów w pamięci?**
- Zapamiętywanie zdarzeń nietypowych.
 - Silne powiązanie schematu z danym zdarzeniem.
 - Brak aktywizacji schematu.
 - Używanie niewłaściwych schematów.
- 16. Czym są heurystyki?**
- Procesami szczegółowej analizy informacji.
 - Strukturami wiedzy organizującymi doświadczenia.
 - Rodzajem motywacji społecznej.
 - Uproszczeniami myślowymi, umożliwiającymi szybkie sądy i decyzje.
- 17. Który proces poznawczy najlepiej działa przy wysokiej motywacji i optymalnych warunkach przetwarzania?**
- Automatyczny.
 - Impulsywny.
 - Intuicyjny.
 - Kontrolowany.
- 18. Co wywołuje efekt kontrastu w ocenie obiektów?**
- Mała różnica między obiektem a kontekstem.
 - Duża różnica między obiektem a kontekstem.
 - Brak różnic percepcyjnych.
 - Kategoryzacja stereotypowa.
- 19. Jak nastrój wpływa na przetwarzanie informacji?**
- Dobry sprzyja głębokiemu przetwarzaniu.
 - Zły sprzyja automatycznemu przetwarzaniu.
 - Dobry sprzyja powierzchownemu przetwarzaniu i stosowaniu heurystyk.
 - Nastrój nie wpływa na przetwarzanie informacji.
- 20. Nauczyciel ocenia przeciętnego ucznia w obecności innych uczniów. Która sytuacja najlepiej opisuje efekt asymilacji, a która efekt kontrastu?**
- Asymilacja: ocena przeciętnego ucznia rośnie, gdy jest oceniany wśród dobrych uczniów; kontrast: ocena przeciętnego ucznia maleje, gdy jest oceniany wśród dobrych uczniów.
 - Asymilacja: ocena przeciętnego ucznia maleje, gdy jest oceniany wśród dobrych uczniów; kontrast: ocena przeciętnego ucznia rośnie, gdy jest oceniany wśród dobrych uczniów.
 - Asymilacja: ocena przeciętnego ucznia rośnie, gdy jest oceniany wśród słabych uczniów; kontrast: ocena przeciętnego ucznia również rośnie, gdy jest oceniany wśród słabych uczniów.
 - Asymilacja: ocena przeciętnego ucznia maleje, gdy jest oceniany wśród słabych uczniów; kontrast: ocena przeciętnego ucznia również maleje, gdy jest oceniany wśród słabych uczniów.
- 21. Na czym polega model włączania–wyłączania Norberta Schwarza i Herberta Blessa (2007) w kontekście wydawania sądów?**
- Na włączaniu nowych informacji, co blokuje stosowanie heurystyk.
 - Na wyłączaniu niepasujących informacji, co prowadzi do błędów pamięciowych.
 - Na włączaniu informacji kontekstowych, co poprawia zapamiętywanie szczegółów.
 - Na włączaniu informacji kontekstowej do reprezentacji ocenianego obiektu (prowadzącym do efektu asymilacji) lub jej wyłączeniu z tej reprezentacji (prowadzącym do efektu kontrastu).
- 22. Jakie czynniki decydują o tym, że dany obiekt jest spostrzegany jako piękny?**
- Wyłącznie obiektywne cechy obiektu, np. symetria czy proporcje.
 - Wyłącznie subiektywne preferencje osoby oceniającej.

- c) Interakcja cech obiektywnych (np. podobieństwo do prototypu) z subiektywnymi schematami poznawczymi.
- d) Brak jednoznacznych kryteriów – ocena piękna jest całkowicie przypadkowa.

23. Jakie warunki są konieczne, aby schemat poznawczy wpływał na przetwarzanie informacji?

- a) Wysoki poziom energii poznawczej osoby.
- b) Brak aktywności poznawczej w innych obszarach.
- c) Stała motywacja do nauki i zdobywania wiedzy.
- d) Aktywizacja schematu oraz jego stosowalność do bieżącej sytuacji.

24. Który przykład najlepiej ilustruje zjawisko ucieleśnienia w poznaniu społecznym?

- a) Świadome planowanie działania w celu osiągnięcia zamierzonego efektu.
- b) Ocenianie osoby jako cieplejszej emocjonalnie po wcześniejszym trzymaniu ciepłego napoju.
- c) Uczenie się na błędach przez refleksję nad poprzednimi decyzjami.
- d) Szczegółowa analiza sytuacji i formułowanie strategii postępowania.

25. Na czym polega efekt płynności przetwarzania informacji?

- a) Szybsze przetwarzanie informacji prowadzi do mniejszej precyzji.
- b) Im łatwiejsze jest przetwarzanie informacji, tym bardziej atrakcyjna i pozytywna jest ich ocena.
- c) Wolniejsze przetwarzanie informacji zwiększa ich wartość poznawczą.
- d) Płynność przetwarzania nie wpływa na ocenę estetyczną ani emocjonalną.

Rozdział 4. Przekonania społeczne

1. Które stwierdzenie najlepiej opisuje naturę przekonań społecznych?

- a) Są to indywidualne opinie jednostek o świecie społecznym.
- b) Są to subiektywne wyobrażenia, które nie wpływają na sposób spostrzegania rzeczywistości społecznej.
- c) Są to neutralne, obiektywne odbicia rzeczywistych zjawisk społecznych.
- d) Są to społecznie podzielane systemy wierzeń, które opisują rzeczywistość społeczną, wyjaśniają ją oraz wskazują, jaka powinna być.

2. Który przykład najlepiej ilustruje, że przekonania społeczne wpływają na spostrzeganie rzeczywistości, nawet gdy są sprzeczne z obiektywnymi danymi?

- a) Osoby wierzące w sprawiedliwy świat rzadziej dostrzegają niesprawiedliwość wokół siebie.
- b) Po zmianie waluty ludzie mają poczucie wzrostu cen, choć dane ekonomiczne wskazują na ich stabilność.
- c) Osoby cyniczne interpretują niejasne zachowania jako nieuczciwe.
- d) Osoby wierzące w stałość cech oceniają innych według pierwszego wrażenia i ignorują późniejsze informacje.

3. Jak silne emocje, takie jak sukces lub porażka, wpływają na przekonania o świecie społecznym?

- a) Nie mają trwałego wpływu na przekonania, jedynie chwilowo zmieniają nastrój.
- b) Wpływają tylko na jednostkowe relacje, nie zmieniając ogólnych przekonań społecznych.
- c) Pozytywne emocje wzmacniają przekonanie o sprawiedliwości świata, a negatywne zwiększają nieufność, ale nie wpływają na spostrzeganie relacji jako rywalizacji.
- d) Silne emocje mogą trwale zmieniać przekonania o sprawiedliwości świata, poziomie zaufania do innych oraz spostrzeganiu relacji jako gry o sumie zerowej.

4. Jak najlepiej zdefiniować zaufanie społeczne?

- a) Ostrożność wobec innych, wynikająca z ich potencjalnych złych intencji.
- b) Ograniczone zaufanie, dotyczące wyłącznie najbliższych osób.
- c) Przekonanie, że ludzie kierują się głównie własnym interesem, co uniemożliwia zaufanie.
- d) Domyślne założenie, że większość ludzi jest uczciwa, pomocna i godna zaufania.

5. Jakie czynniki historyczne i społeczne – według Krystyny Skarżyńskiej (2005) – wpłynęły na obniżenie poziomu zaufania społecznego w Polsce?

- a) Wolnorynkowy system gospodarczy osłabiający więzi społeczne.
- b) Niski poziom edukacji i brak dostępu do informacji.
- c) Społeczne przemiany w kierunku większej różnorodności.
- d) Dziedzictwo komunizmu i gospodarki niedoboru, które utrwaliło społeczną nieufność.

6. Czym jest cynizm społeczny?

- a) Przekonaniem, że ludzie są z natury źli i nastawieni na własny interes.
- b) Wiarą, że społeczeństwo opiera się na współpracy i altruizmie.
- c) Przekonaniem, że sukces zależy wyłącznie od wysiłku jednostki.
- d) Poglądem, że ludzie łatwo ulegają deprawacji, są egoistyczni, leniwi, nieprzestrzegający zasad etycznych oraz skłonni do negatywnych stereotypów.

7. Kto wprowadził pojęcie cynizmu społecznego?

- a) Boski.
- b) Leung i Bond.
- c) Doliński.
- d) Skarżyńska.

- 8. Co oznacza spostrzeganie życia jako gry o sumie zerowej?**
- a) W sytuacji rywalizacji dwie strony mogą jednocześnie odnosić korzyści bez konieczności czyjejkolwiek przegranej.
 - b) Sukces jednej osoby zawsze wiąże się z porażką innych – zyski jednych oznaczają straty drugich.
 - c) Każda osoba ma możliwość odniesienia sukcesu bez względu na osiągnięcia innych.
 - d) Dobra społeczne są równo dzielone między wszystkich ludzi.
- 9. Jaka jest główna cecha osób wierzących w stałość cech ludzkich (teoretyków stałości)?**
- a) Przekonanie, że cechy można rozwijać przez doświadczenia.
 - b) Wiara, że sukces wynika głównie z wysiłku, nie z wrodzonych cech.
 - c) Pogląd, że cechy takie jak inteligencja, mogą się zmieniać.
 - d) Wiara w niezmienność cech oraz interpretacja porażek jako dowodu trwałych ograniczeń jednostki.
- 10. Jak osoby wierzące w rozwój zdolności (teoretycy wzrostu) interpretują niepowodzenia?**
- a) Uznają porażki za dowód stałych ograniczeń.
 - b) Interpretują jako dowód braku talentu, unikając podobnych sytuacji.
 - c) Porażki nie mają dla nich znaczenia.
 - d) Traktują porażki jako okazję do nauki i zwiększenia wysiłków w przyszłości.
- 11. Który sposób myślenia najmocniej utrwała stereotypy?**
- a) Wiara, że cechy ludzi są elastyczne i mogą się zmieniać.
 - b) Pogląd, że ludzie rozwijają zdolności przez całe życie.
 - c) Przekonanie, że zachowanie wynika tylko z sytuacji.
 - d) Wiara w niezmienność cech, prowadząca do przypisywania ich na podstawie przynależności do grup społecznych.
- 12. Co – według Pawła Boskiego (2009) – jest główną przyczyną cynizmu społecznego w społeczeństwach post-komunistycznych?**
- a) Niski poziom zaufania społecznego.
 - b) Niski poziom edukacji.
 - c) Brak otwartości na nowe idee.
 - d) Historyczne doświadczenia.
- 13. Co sprzyja wzrostowi autorytaryzmu w społeczeństwie?**
- a) Kolektywna motywacja kontroli.
 - b) Kolektywna motywacja samooceny.
 - c) Kolektywna motywacja przynależności.
 - d) Kolektywna motywacja bezpieczeństwa, porządku i stabilności.
- 14. Czym jest orientacja na dominację społeczną?**
- a) Akceptacją hierarchii społecznej oraz przekonaniem, że pewne grupy powinny dominować nad innymi.
 - b) Odrzuceniem wszelkich nierówności międzygrupowych.
 - c) Wiarą w sprawiedliwy świat.
 - d) Wiarą w równość praw, ale z różnicami kompetencji i ról.
- 15. Jak autorytaryzm prawicowy wpływa na uprzedzenia?**
- a) Zmniejsza uprzedzenia wobec obcych grup.
 - b) Nasila się pod wpływem gniewu wobec obcych grup.
 - c) Dotyczy tylko stosunku do władzy.
 - d) Nie wpływa na uprzedzenia.
- 16. Które stwierdzenie najlepiej opisuje wiarę w sprawiedliwość świata?**
- a) Niepowodzenia ludzi wynikają głównie z niesprawiedliwości systemu lub czynników losowych.
 - b) Świat jest miejscem, w którym nagrody i kary przyznawane są losowo i nieprzewidywalnie.
 - c) Ludzie otrzymują zazwyczaj to, na co zasługują – cnota jest nagradzana, a złe uczynki mają swoje konsekwencje.
 - d) Sukces i porażka zależą przede wszystkim od szczęścia, a nie od wysiłku czy moralności jednostki.
- 17. Jakie są konsekwencje silnej wiary w sprawiedliwość świata?**
- a) Pogorszenie nastroju oraz obniżenie samooceny.
 - b) Poprawa dobrostanu psychicznego oraz lepsze radzenie sobie z przeciwnościami losu.
 - c) Wzrost lęku przed porażką.
 - d) Obniżenie skłonności do pomagania innym.
- 18. Na czym polega teoria usprawiedliwiania systemu według Johna T. Josta i Mahzarina Banaji (1994)?**
- a) Ludzie dążą do szybkich i radykalnych zmian w istniejącym systemie społecznym, ponieważ dostrzegają jego niesprawiedliwość.
 - b) Ludzie mają motywację, by bronić i usprawiedliwiać istniejący porządek społeczny i polityczny (*status quo*), nawet jeśli ten porządek nie jest w pełni sprawiedliwy.
 - c) Ludzie negują konieczność istnienia porządku społecznego, uważając, że całkowita równość powinna zastąpić *status quo*.
 - d) Ludzie akceptują *status quo* wyłącznie wtedy, gdy jest on w pełni sprawiedliwy i gwarantuje każdemu równy dostęp do dóbr materialnych.

19. Co ustalono w projekcie Many Labs 4 (2022) w odniesieniu do teorii opanowywania trwogi?
- a) Efekty opisane przez Greenberga i jego zespół (1997) udało się w pełni zreplikować w różnych warunkach eksperymentalnych.
 - b) Replikacja nie powiodła się w żadnym warunku, sugerując, że opisywany efekt nie istnieje.
 - c) Replikacja nie potwierdziła efektów teorii opanowywania trwogi, ale możliwe, że pojawiają się one tylko w specyficznych, jeszcze niezidentyfikowanych warunkach.
 - d) Projekt potwierdził jedynie część przewidywań teorii, dotyczącą wzrostu samooceny.
20. Które ideologie według teorii usprawiedliwiania systemu (Jost i Banaji, 1994) służą legitymizowaniu istniejącego porządku społecznego?
- a) Tylko ideologie prawicowe.
 - b) Różne ideologie, w tym wiara w sprawiedliwość świata, konserwatyzm polityczny oraz merytokracja.
 - c) Tylko ideologie lewicowe.
 - d) Żadne ideologie nie pełnią funkcji usprawiedliwiania systemu.
21. Dlaczego narzekanie jest tak powszechne w Polsce?
- a) Jest sposobem na uzyskanie wsparcia społecznego oraz budowanie więzi międzyludzkich.
 - b) Stanowi formę buntu przeciwko niesprawiedliwości społecznej.
 - c) Wynika z wysokiego poziomu indywidualizmu oraz potrzeby wyrażania negatywnych emocji.
 - d) Jest efektem globalnego trendu, który nie ogranicza się do Polaków.
22. W jakich warunkach osoby makiaweliczne (makiaweliści) osiągają największe korzyści?
- a) W środowiskach o jasnych i konsekwentnie przestrzeganych zasadach.
 - b) W sytuacjach, w których obowiązują silne normy moralne i zachowania prospołeczne.
 - c) W organizacjach o niskim poziomie struktury, gdzie reguły są niejasne lub nie są konsekwentnie egzekwowane.
 - d) Osoby makiaweliczne nie osiągają przewagi w żadnym środowisku, ponieważ ich strategie są nieskuteczne.
23. Jak zamożność kraju wpływa na poziom zaufania społecznego?
- a) Kraje zamożniejsze mają niższy poziom zaufania społecznego.
 - b) Kraje zamożniejsze mają wyższy poziom zaufania społecznego.
 - c) Zamożność kraju nie ma wpływu na poziom zaufania społecznego.
 - d) Kraje biedniejsze charakteryzują się wyższym poziomem zaufania społecznego.
24. Jak teoria opanowywania trwogi wyjaśnia odrzucanie alternatywnych światopoglądów?
- a) Ludzie odrzucają alternatywne światopoglądy, ponieważ stanowią zagrożenie dla ich poczucia bezpieczeństwa.
 - b) Alternatywne światopoglądy są akceptowane, gdyż wzbogacają wiedzę jednostki.
 - c) Odrzucanie innych światopoglądów jest efektem wyłącznie indywidualnych przekonań, niezwiązanych z lękiem przed śmiercią.
 - d) Świadomość śmierci nie wpływa na stosunek ludzi do innych światopoglądów.
25. W których społeczeństwach najczęściej występuje odrzucenie legitymizacji systemu?
- a) W społeczeństwach zamożnych, charakteryzujących się dużą stabilnością gospodarczą.
 - b) W krajach postkomunistycznych, takich jak Polska, gdzie dominuje przekonanie o niesprawiedliwości świata.
 - c) W społeczeństwach indywidualistycznych, promujących autonomię jednostki.
 - d) W krajach o wysokim poziomie nierówności społecznych, gdzie nieufność wobec władz jest normą.

Rozdział 5. Spostrzeganie osób

1. Jak należy rozumieć wieloznaczność ludzkich zachowań w kontekście ich interpretacji?
- a) Ludzkie zachowania zawsze wynikają z jednoznacznych intencji sprawcy.
 - b) Interpretacja zachowań zależy od warunków sytuacyjnych oraz stanu umysłu osoby dokonującej oceny.
 - c) Wieloznaczność zachowań występuje tylko wtedy, gdy obserwator nie zna motywów sprawcy.
 - d) Ludzkie zachowania można oceniać obiektywnie, niezależnie od interpretatora.
2. Na czym polega pionowa hierarchia znaczeń?
- a) Każdemu działaniu przypisana jest jedna stała interpretacja, niezależnie od kontekstu.
 - b) Odnosi się do treści interpretacji zachowania.
 - c) Oznacza klasyfikowanie zachowań według ich moralnej wartości.
 - d) Odnosi się do stopnia konkretności lub abstrakcyjności interpretacji zachowania.
3. Jaki aspekt funkcjonowania człowieka opisuje pojęcie sprawczości?
- a) Priorytetowe znaczenie relacji społecznych i budowania więzi jako kluczowego celu działania.
 - b) Skłonność do unikania ryzyka oraz dążenie do stabilności i bezpieczeństwa kosztem podejmowania wyzwań.
 - c) Zdolność do skutecznego działania, osiągania celów, rozwijania umiejętności i kontrolowania własnej skuteczności.
 - d) Podporządkowanie się normom grupowym oraz dążenie do akceptacji społecznej jako nadrzędnego celu.
4. Jakie mechanizmy działania schematów wpływają na ocenianie innych ludzi?
- a) Umożliwiają szybkie kategoryzowanie osób i przypisywanie im cech na podstawie wcześniej przyswojonych kategorii.
 - b) Są całkowicie elastyczne i automatycznie zmieniają się pod wpływem każdej nowej informacji.

- c) Zapewniają jednoznaczne i obiektywne oceny, niezależne od wcześniejszych założeń i kontekstu.
 - d) Eliminują wpływ emocji na ocenę innych osób, bazując wyłącznie na racjonalnej analizie.
- 5. Jakie są kluczowe cechy automatycznego przetwarzania informacji w spostrzeganiu osób?**
- a) Wymaga pełnej uwagi i szczegółowej analizy, aby wyciągnąć trafne wnioski.
 - b) Zachodzi wyłącznie u osób mających doświadczenie w danej dziedzinie.
 - c) Obejmuje długotrwałą refleksję i systematyczne przetwarzanie danych przed sformułowaniem oceny.
 - d) Odbycha się szybko i nieświadomie, umożliwiając natychmiastowe oceny na podstawie minimalnych informacji.
- 6. Jak wygląd twarzy wpływa na proces spostrzegania społecznego?**
- a) Twarze są neutralne i nie dostarczają informacji o osobowości czy intencjach osoby.
 - b) Oceny twarzy są całkowicie subiektywne i różnią się znacząco między obserwatorami.
 - c) Pozwala na szybkie i automatyczne wnioskowanie o cechach, takich jak zaufanie czy dominacja.
 - d) Wnioski dotyczące cech osoby na podstawie twarzy są zawsze błędne i niemiernodajne.
- 7. W jaki sposób efekt pierwszeństwa wpływa na ocenę innych osób?**
- a) Sprawia, że ostatnie informacje mają największy wpływ na ocenę.
 - b) Powoduje, że pierwsze informacje stanowią kontekst dla kolejnych i silnie wpływają na ostateczną ocenę.
 - c) Oznacza, że pozytywne informacje zawsze dominują nad negatywnymi.
 - d) Prowadzi do jednakowego uwzględniania wszystkich informacji, niezależnie od ich kolejności.
- 8. Która teoria opisuje ludzi jako „naiwnych naukowców” („naukowców z ulicy”)?**
- a) Teoria przetwarzania informacji społecznych.
 - b) Teoria skryptów społecznych.
 - c) Klasyczna teoria atrybucji.
 - d) Teoria heurystyk i błędów poznawczych.
- 9. Jakie mechanizmy leżą u podstaw podstawowego błędu atrybucji?**
- a) Przecenianie wpływu sytuacji i niedocenywanie cech osobowości.
 - b) Tendencja do przypisywania cudzych zachowań cechom osobowości z pominięciem wpływu sytuacji.
 - c) Koncentracja na szczegółach sytuacyjnych zamiast na ogólnych cechach osoby.
 - d) Unikanie atrybucji w celu minimalizacji błędów poznawczych.
- 10. Co wpływa na automatyczne oceny ludzi?**
- a) Głęboka refleksja na temat ich zachowania.
 - b) Uprzednie schematy oraz aktualny stan emocjonalny oceniającego.
 - c) Wyłącznie wygląd osoby.
 - d) Nieświadome skojarzenia kulturowe.
- 11. Jakie czynniki zwiększają prawdopodobieństwo użycia schematów w ocenie innych osób?**
- a) Długi czas na analizę i wysoka motywacja do dokładnej oceny.
 - b) Pośpiech, ograniczone zasoby poznawcze oraz niedawne użycie schematu.
 - c) Duża ilość danych uniemożliwiająca wybór schematu.
 - d) Wysokie zaangażowanie w analizę szczegółów.
- 12. Jaki aspekt funkcjonowania człowieka opisuje pojęcie wspólnotowości?**
- a) Zdolność do skutecznego działania i kontrolowania własnej skuteczności.
 - b) Dążenie do budowania relacji, troski o innych oraz przestrzegania norm społecznych.
 - c) Skupienie na indywidualnych osiągnięciach i niezależności.
 - d) Priorytetowe znaczenie rywalizacji.
- 13. Na czym polega pozioma hierarchia znaczeń w spostrzeganiu osób?**
- a) Każdemu działaniu przypisana jest jedna stała interpretacja.
 - b) Odnosi się do stopnia konkretności lub abstrakcyjności interpretacji.
 - c) Klasyfikuje zachowania według ich moralnej wartości.
 - d) Dotyczy treści interpretacji zachowania.
- 14. Jak działa efekt samospełniającej się przepowiedni?**
- a) Nie ma żadnego wpływu na rzeczywistość.
 - b) Ludzie zawsze spełniają cudze oczekiwania.
 - c) Błędne oczekiwania obserwatora prowadzą do zachowań osoby ocenianej, które potwierdzają początkową hipotezę.
 - d) Dotyczy wyłącznie negatywnych przewidywań.
- 15. Co powoduje aktywizacja stereotypów w spostrzeganiu osób?**
- a) Zmniejszenie zdolności oceny innych.
 - b) Wyeliminowanie automatycznych procesów.
 - c) Zwiększenie zachowań zgodnych z aktywizowanym stereotypem.
 - d) Zwiększenie obiektywności w ocenach.

- 16. W jaki sposób różni się rola cech sprawnościowych i moralnych w ocenie siebie i innych osób?**
- Cechy moralne są ważniejsze przy ocenie siebie, a cechy sprawnościowe w ocenie innych.
 - Ludzie przykładają większą wagę do cech moralnych u innych, natomiast cechy sprawnościowe mają większe znaczenie przy samoocenie.
 - Cechy sprawnościowe i moralne są równie istotne zarówno w ocenie siebie, jak i innych.
 - Cechy moralne są korzystniejsze dla osoby je posiadającej niż dla jej otoczenia, dlatego kluczowe są przy samoocenie.
- 17. Jakie dwa przeciwstawne efekty wartościowania ludzi ustalił w swoich badaniach Janusz Czapieński (1985, 1988)?**
- Efekt pozytywności (skłonność do ogólnego pozytywnego oceniania innych) i efekt negatywności (silniejsze oddziaływanie informacji negatywnych na ocenę).
 - Efekt pierwszeństwa (większy wpływ pierwszych informacji) i efekt świeżości (większy wpływ ostatnich informacji).
 - Efekt potwierdzenia (poszukiwanie informacji zgodnych z wcześniejszymi przekonaniami) i efekt fałszywej powszechności (przecenianie rozpowszechnienia własnych poglądów).
 - Efekt samospełniającej się przepowiedni (oczekiwania wpływające na zachowanie) i efekt kontrastu (ocena zależna od porównań z innymi osobami).
- 18. Jakie dwa podstawowe wymiary odgrywają kluczową rolę w spostrzeganiu osób?**
- Inteligencja i agresywność.
 - Sprawczość i wspólnotowość (moralność).
 - Ekstrawersja i introwersja.
 - Dominacja i pokora.
- 19. Jaki mechanizm odpowiada za automatyczne powiązanie spostrzegania z działaniem?**
- Proces ten wymaga świadomego przemyślenia obserwowanej sytuacji przed działaniem.
 - Spostrzeganie aktywizuje schematy poznawcze, które następnie wpływają na zachowanie przez kontrolowane przetwarzanie informacji.
 - Obserwacja zachowania innej osoby automatycznie aktywuje odpowiadające mu zachowanie u obserwatora, co jest efektem działania neuronów lustrzanych.
 - Automatyczne powiązanie spostrzegania z działaniem występuje tylko u osób z wysoką inteligencją społeczną.
- 20. Jaka jest główna przyczyna asymetrii atrybucji aktora i obserwatora?**
- Aktorzy mają większy dostęp do informacji o swoich intencjach, natomiast obserwatorzy koncentrują się na widocznych cechach zachowania.
 - Ludzie mają skłonność przypisywania zarówno własnych, jak i cudzych zachowań cechom osobowości.
 - Asymetria wynika z błędów pamięciowych, przez które ludzie zapominają o wpływie sytuacji na własne zachowanie.
 - Ludzie przypisują przyczyny zachowań w sposób obiektywny, a asymetria jest złudzeniem poznawczym.
- 21. Na czym polega egotyzm atrybucyjny?**
- Na przypisywaniu zarówno sukcesów, jak i porażek wyłącznie czynnikiem zewnętrznym.
 - Na przypisywaniu sukcesów własnym cechom i wysiłkowi, a porażek – czynnikom zewnętrznym.
 - Na unikaniu przypisywania sobie odpowiedzialności za efekty własnych działań.
 - Na przypisywaniu zarówno sukcesów, jak i porażek wyłącznie własnym zdolnościom oraz staraniom.
- 22. Na czym polega efekt fałszywej powszechności?**
- Na skłonności do otaczania się ludźmi o przeciwnych poglądach w celu weryfikacji własnych opinii.
 - Na zakładaniu, że nasze poglądy są wyjątkowe i rzadko spotykane.
 - Na niedocenianiu wpływu własnych przekonań na opinie innych osób.
 - Na przecenianiu rozpowszechnienia własnych poglądów, zachowań i preferencji w społeczeństwie.
- 23. Jakie wnioski wynikają z badań dotyczących oceniania na podstawie cienkich plastrów zachowania?**
- Krótkie fragmenty nagrań nie pozwalają na trafne oceny cech osobowości.
 - Trafność ocen na podstawie krótkich nagrań (np. 10-sekundowych) często dorównuje ocenom opartym na dłuższych obserwacjach.
 - Im dłuższe nagranie, tym zawsze większa trafność ocen, niezależnie od kontekstu.
 - Oceny oparte na krótkich fragmentach zachowań są losowe i pozbawione wartości diagnostycznej.
- 24. Jaka jest trafność spostrzegania cech osobowości innych ludzi i od czego zależy?**
- Trafność ocen jest wysoka dla wszystkich cech osobowości, niezależnie od rodzaju informacji.
 - Trafność spostrzegania jest najwyższa dla cech wyraźnie widocznych w zachowaniu (np. ekstrawersji wzrasta wraz ze stopniem znajomości obserwowanego).
 - Trafność ocen jest przypadkowa i niezwiązana z rzeczywistymi cechami ocenianych osób.
 - Oceny obserwatorów są zawsze bardziej trafne niż samooceny osób ocenianych.
- 25. Jak przebiega tendencyjne testowanie hipotez w spostrzeganiu osób?**
- Polega na losowym poszukiwaniu informacji bez jasno sprecyzowanego schematu lub preferencji.
 - Zawsze prowadzi do samospełniających się przepowiedni, które wzmacniają początkowe założenia.
 - Polega na wybiórczym poszukiwaniu informacji potwierdzających początkową hipotezę oraz ignorowaniu danych z nią sprzecznych.
 - Jest procesem w pełni świadomym, opartym na racjonalnej analizie wszystkich dostępnych informacji.

Rozdział 6. Spostrzeganie siebie

1. Na czym polega efekt *cocktail party*?
 - a) Na zdolności selektywnego skupiania uwagi na rozmówcy w głośnym otoczeniu.
 - b) Na łatwiejszym zauważaniu informacji związanych z własną osobą, nawet w hałasie.
 - c) Na szybszym przetwarzaniu informacji dotyczących osób nam bliskich.
 - d) Na ignorowaniu bodźców niezwiązanych z aktualnym zadaniem.
2. Jaką rolę odgrywają autoschematy w strukturze ja?
 - a) Organizują wiedzę o innych ludziach na podstawie ich zachowań.
 - b) Służą do klasyfikowania obiektów według cech percepcyjnych.
 - c) Ograniczają się do schematów związanych z aktywnością zawodową.
 - d) Reprezentują dobrze ustrukturyzowaną wiedzę o sobie w obszarach istotnych dla jednostki.
3. Jakie są konsekwencje aktywizacji autoschematu w danej dziedzinie?
 - a) Unikanie wnioskowania na temat własnych cech i kompetencji.
 - b) Skłonność do częstszego odrzucania informacji sprzecznych z istniejącą wiedzą o sobie.
 - c) Zwiększona łatwość przetwarzania, zapamiętywania i przewidywania informacji dotyczących własnej osoby w tej dziedzinie.
 - d) Osłabienie zdolności do refleksji nad własnym zachowaniem.
4. Jakie emocje najczęściej towarzyszą rozbieżności między ja realnym a ja idealnym według koncepcji Tory'ego Higginsa (1989)?
 - a) Lęk i strach.
 - b) Smutek, rozczarowanie i apatia.
 - c) Złość i frustracja.
 - d) Zadowolenie i spokój.
5. Jak definiowane jest ja idealne w koncepcji Tory'ego Higginsa (1989)?
 - a) Jako obraz siebie oparty na oczekiwaniach społecznych i normach moralnych.
 - b) Jako zbiór pragnień, aspiracji i nadziei dotyczących tego, kim chcielibyśmy być.
 - c) Jako sposób, w jaki spostrzegają nas inni, zwłaszcza osoby bliskie.
 - d) Jako przekonanie o tym, jak widzą nas inni i jakie role społeczne nam przypisują.
6. Na czym polega efekt aktor– obseruator w procesie przypisywania przyczyn zachowania?
 - a) Na tendencji do wyjaśniania własnych działań czynnikami sytuacyjnymi, podczas gdy identyczne zachowania u innych przypisujemy ich cechom wewnętrznym.
 - b) Na skłonności do oceny cudzych działań wyłącznie przez pryzmat ich intencji, pomijając kontekst sytuacyjny.
 - c) Na przypisywaniu innym osobom częściej cech negatywnych niż pozytywnych.
 - d) Na błędnej interpretacji własnych stanów emocjonalnych w porównaniu do innych ludzi.
7. W jaki sposób samodystansowanie wpływa na przeżywanie negatywnych wspomnień według badań Ethana Krossa i Ozlem Ayduk (2017)?
 - a) Zmniejsza intensywność negatywnych emocji i pozwala na głębsze zrozumienie własnych oraz cudzych motywacji.
 - b) Powoduje całkowite wyeliminowanie negatywnych emocji z przeszłości.
 - c) Utrudnia refleksję nad własnym zachowaniem, prowadząc do wzrostu ruminacji.
 - d) Osłabia zdolność do wglądu w swoje emocje, sprawiając, że wspomnienia stają się chaotyczne.
8. Jaką funkcję pełnią porównania społeczne w procesie kształtowania samooceny?
 - a) Skłaniają do oceniania innych przez pryzmat własnych doświadczeń i przekonań.
 - b) Są procesem samowiedzy bez odniesienia do kontekstu społecznego.
 - c) Służą wyłącznie do oceny zgodności własnych przekonań z normami społecznymi.
 - d) Pozwalają określić swoją wartość i pozycję przez porównywanie własnych cech, osiągnięć i możliwości z innymi osobami.
9. Jakie są psychologiczne konsekwencje dokonywania porównań w dół?
 - a) Obniżenie samooceny wskutek koncentracji na własnych niedoskonałościach.
 - b) Wzrost poczucia własnej wartości i poprawa nastroju przez dostrzeżenie własnej przewagi.
 - c) Zwiększenie poczucia niepewności i lęku.
 - d) Osłabienie motywacji do działania przez porównania z osobami mniej kompetentnymi.
10. Jak osoby o ja współzależnym konstruują swoją tożsamość i podejmują decyzje?
 - a) Określają swoją wartość głównie przez indywidualne osiągnięcia.
 - b) Realizują własne cele niezależnie od wpływu otoczenia.
 - c) Budują swoją tożsamość na podstawie relacji społecznych, pełnionych funkcji i obowiązków wobec grupy.
 - d) Preferują rywalizację jako podstawę samooceny.
11. Jak ja niezależne wpływa na interakcje społeczne i spostrzeganie relacji międzyludzkich?
 - a) Sprzyja bliskości fizycznej i intensywnym relacjom.
 - b) Powoduje większy dystans fizyczny w kontaktach społecznych, wynikający z nacisku na autonomię i indywidualizm.
 - c) Zmniejsza dystans fizyczny, gdyż osoby o ja niezależnym cenią kontakt interpersonalny.
 - d) Zwiększa tendencję do prospołecznych działań grupowych.

- 12. Na czym polega zjawisko symulowania psychiki innych ludzi?**
- a) Umożliwia przewidywanie reakcji i zachowań innych osób na podstawie własnych doświadczeń oraz wiedzy o świecie społecznym.
 - b) Polega na przenoszeniu własnych myśli i przekonań na innych ludzi bez uwzględnienia ich perspektywy.
 - c) Jest zdolnością wpływania na decyzje innych przez świadome manipulowanie ich przekonaniami.
 - d) Polega na ocenie zachowań innych tylko na podstawie ich wyglądu.
- 13. Która strategia autoprezentacyjna polega na celowym zdobywaniu sympatii innych osób przez komplementy, wyświadczenie im drobnych przysług lub zachowania popularnie określane jako „podlizywanie się”?**
- a) Samoutrudnianie.
 - b) Ingracjacja.
 - c) Suplikacja.
 - d) Zastraszanie.
- 14. Jakie kluczowe funkcje pełni ja w regulacji zachowań i interakcji społecznych?**
- a) Umożliwia samoświadomość i ocenę własnych emocji w kontekście społecznym.
 - b) Odpowiada za symulację psychiki innych, samokontrolę oraz regulację zachowań celowych.
 - c) Skupia się na autoprezentacji i refleksji nad tożsamością.
 - d) Negocjuje tożsamość przez samoocenę i porównania społeczne.
- 15. Jakie wnioski płyną z badań Brent Kitchens i zespołu (2020) na temat mediów społecznościowych i efektu fałszywej powszechności?**
- a) Media społecznościowe sprzyjają poszerzaniu horyzontów.
 - b) Nie wpływają na spostrzeganie powszechności własnych poglądów.
 - c) Mają jednolity wpływ na selektywność informacji.
 - d) Wzmacniają efekt fałszywej powszechności przez selektywne eksponowanie informacji zgodnych z własnymi poglądami.
- 16. Na czym polega strategia samoutrudniania i jaką pełni funkcję?**
- a) Na świadomym podejmowaniu działań zwiększających szansę sukcesu dzięki lepszemu przygotowaniu do wyzwań.
 - b) Na celowym angażowaniu się w działania, które mogą utrudnić osiągnięcie sukcesu, ale zapewniają usprawiedliwienie w przypadku porażki.
 - c) Na maksymalizowaniu zysków przez unikanie ryzyka i potencjalnych trudności.
 - d) Na unikaniu sytuacji związanych z ryzykiem niepowodzenia, by chronić własną samoocenę.
- 17. Jakie było główne źródło kontrowersji wokół koncepcji wyczerpywania siły woli i do jakich wniosków doprowadziła ta debata?**
- a) Kontrowersje wynikały głównie z problemów definicyjnych i metodologicznych, co doprowadziło do uściślenia tej koncepcji, lecz nie spowodowało jej odrzucenia.
 - b) W badaniach ustalono, że efekt wyczerpywania siły woli nie istnieje i powinien być odrzucony.
 - c) Wątpliwości dotyczyły jedynie krótkoterminowej motywacji, a nie istnienia samego mechanizmu wyczerpywania.
 - d) Potwierdzono, że efekt wyczerpywania występuje tylko u osób z wysokim poziomem samokontroli.
- 18. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej oddaje wnioski z metaanalizy Jonathana Gerbera i jego zespołu (2018)?**
- a) Ludzie zazwyczaj wybierają porównania z osobami, które osiągają wyniki gorsze od nich, co pozwala im zachować dobry nastrój.
 - b) Porównywanie się z osobami, które przewyższają nas w jakiejś dziedzinie, zazwyczaj nie wpływa na nastrój ani samoocenę.
 - c) Ludzie najchętniej porównują się z osobami, które w czymś ich przewyższają, choć może to obniżać ich nastrój i samoocenę, zwłaszcza gdy porównania dotyczą osób z najbliższego otoczenia lub nowych umiejętności.
 - d) Porównywanie się z osobami odnoszącymi większe sukcesy prowadzi wyłącznie do wzrostu motywacji i poprawy samopoczucia.
- 19. W jaki sposób wysoka samoświadomość publiczna wpływa na zachowanie i procesy społeczne jednostki?**
- a) Powoduje koncentrację wyłącznie na własnych myślach i odczuciach, ignorując sygnały społeczne.
 - b) Zmniejsza wrażliwość na ocenę zewnętrzną i ogranicza wpływ norm społecznych na podejmowanie decyzji.
 - c) Powoduje zwiększoną uwagę skierowaną na to, jak jednostka jest spostrzegana przez innych, co wpływa na jej zachowanie i wybory społeczne.
 - d) Nie ma istotnego wpływu na emocje oraz relacje międzyludzkie.
- 20. Jaką funkcję pełni autoprezentacja w interakcjach społecznych?**
- a) Odnosi się do sposobu oceniania innych ludzi i interpretowania ich zachowań.
 - b) Polega na strategicznym manipulowaniu innymi w celu osiągnięcia osobistych korzyści.
 - c) Wiąże się z unikaniem eksponowania swoich mocnych stron w obawie przed oceną społeczną.
 - d) Obejmuje świadome kształtowanie własnego wizerunku oraz kontrolowanie wrażenia, jakie wywieramy na innych, dostosowując zachowanie do kontekstu społecznego.
- 21. W jaki sposób ludzie różnią się w przypisywaniu cech sobie i innym według badań Jakuba Niewiarowskiego i Jerzego Karyłowskiego (2008)?**
- a) Własne cechy opisują na podstawie stanów wewnętrznych (np. „czuję się...”), a cudze na podstawie obserwowalnego zachowania (np. „wygląda na...”).

- b) Ludzie oceniają siebie i innych w identyczny sposób, bo mają dostęp do tych samych informacji.
 - c) Zarówno siebie, jak i innych oceniają głównie według obserwowalnych zachowań, bo są one bardziej obiektywne.
 - d) Ludzie przypisują sobie cechy częściej na podstawie wyglądu, a innym na podstawie ich emocji.
- 22. Jakie wnioski płyną z badań dotyczących wpływu autokoncentracji indukowanej lustrem na moralne zachowania jednostki?**
- a) Autokoncentracja indukowana lustrem nie miała wpływu na zachowania, decyzje pozostawały takie same jak bez lustra.
 - b) Osoby o wysokim poczuciu odpowiedzialności moralnej były mniej skłonne do oszukiwania, niezależnie od obecności lustra.
 - c) Badani wykazywali większą skłonność do oszukiwania w obecności lustra, gdyż zwiększona autokoncentracja wzmacniała potrzebę ochrony własnych interesów.
 - d) Umieszczenie badanych przed lustrem aktywizowało ich normy moralne, co powodowało uczciwszy podział zadań zgodny z zasadą losowości.
- 23. Jaka jest główna funkcja autoprezentacji obronnej?**
- a) Służy do podwyższania samooceny przez akcentowanie własnych sukcesów i kompetencji.
 - b) Chroni własną tożsamość w sytuacjach zagrożenia, pomagając uniknąć negatywnych ocen oraz zachować spójny wizerunek.
 - c) Zwiększa skuteczność społeczną przez manipulowanie tym, jak inni nas spostrzegają.
 - d) Pozwala uniknąć odpowiedzialności za sukcesy, aby nie wzbudzać zawiści w otoczeniu.
- 24. Na czym polega strategia suplikacji w autoprezentacji i jaki jest jej cel?**
- a) Na podkreśleniu własnej siły i kompetencji, by wzbudzić respekt u innych.
 - b) Na prezentowaniu siebie jako osoby bezradnej lub potrzebującej wsparcia, by uzyskać pomoc lub współczucie otoczenia.
 - c) Na zwiększaniu swojej atrakcyjności społecznej przez demonstrowanie wyjątkowych cech i umiejętności.
 - d) Jest stosowana wyłącznie w sytuacjach zawodowych, by minimalizować ryzyko poniesienia odpowiedzialności.
- 25. Na czym polega paradoksalny efekt kontroli umysłowej i jakie są jego konsekwencje?**
- a) Świadome próby tłumienia myśli powodują, że stają się one jeszcze bardziej dostępne i trudniejsze do zignorowania.
 - b) Im bardziej staramy się kontrolować swoje zachowanie, tym większą mamy nad nim kontrolę.
 - c) Brak kontroli nad myślami skutkuje całkowitą utratą zdolności do samoregulacji.
 - d) Im mniej skupiamy się na danym problemie, tym trudniej jest nam o nim zapomnieć.

Rozdział 7. Samoocena

- 1. W jaki sposób współcześni badacze opisują naturę samooceny?**
- a) Jako świadome przekonanie o własnych kompetencjach, niezależne od emocji.
 - b) Jako efekt społecznych porównań i zewnętrznych ocen innych osób.
 - c) Jako trwałą cechę osobowości, niezmienną w czasie.
 - d) Jako afektywną reakcję na siebie, łączącą właściwości cechy oraz procesu.
- 2. Jak definiowana jest samoocena deklaratywna?**
- a) Jako niestała ocena siebie, zależna od chwilowych emocji i sytuacji.
 - b) Jako ukryta, nieświadoma postawa wobec siebie, ujawniająca się automatycznie.
 - c) Jako stabilne przekonanie o własnej wartości, wyrażane werbalnie i mierzone za pomocą kwestionariuszy.
 - d) Jako ocena siebie bazująca głównie na opiniach innych osób.
- 3. Które narzędzie jest uznawane za klasyczną i najczęściej stosowaną miarę samooceny deklaratywnej?**
- a) Skala Becka.
 - b) Skala Samooceny Rosenberga.
 - c) Skala Samooceny Bogarda.
 - d) Test Rorschacha.
- 4. Czym charakteryzuje się ukryta samoocena i jak jest kształtowana?**
- a) Jest trwałym, świadomym przekonaniem o własnej wartości, niezmiennym w czasie.
 - b) Jest automatyczną i nieświadomą reakcją, wynikającą z pozytywnych skojarzeń z własnym „ja”.
 - c) Jest silnie skorelowana z samooceną deklaratywną i zawsze odzwierciedla świadome przekonania jednostki.
 - d) Opiera się na werbalnych deklaracjach oraz świadomej analizie swoich zalet.
- 5. Jakie długoterminowe konsekwencje może mieć niska samoocena, zgodnie z badaniami podłużnymi?**
- a) Większa podatność na problemy zdrowotne, trudności adaptacyjne i konflikty z prawem.
 - b) Wzrost ambicji i dążenie do osiągnięć w kluczowych dziedzinach.
 - c) Silniejsza potrzeba budowania relacji społecznych i większa otwartość na współpracę.
 - d) Zwiększone poczucie autonomii i skłonność do podejmowania ryzykownych decyzji.
- 6. Jakie są kluczowe czynniki wpływające na poziom samooceny?**
- a) Czynniki genetyczne oraz doświadczenia społeczne, takie jak relacje z bliskimi i sukcesy życiowe.
 - b) Wyłącznie wpływy społeczne, np. opinie innych ludzi i porównania społeczne.
 - c) Wyłącznie cechy osobowości, ponieważ samoocena jest całkowicie stabilna.
 - d) Przypadkowe wydarzenia i losowe doświadczenia.

7. **Jakie zjawisko psychologiczne najlepiej ilustruje fakt, że 94% nauczycieli akademickich uważa się za ponadprzeciętnie dobrych dydaktyków (Cross, 1977)?**
 - a) Efekt bycia lepszym niż przeciętnie.
 - b) Dysonans poznawczy.
 - c) Efekt pławienia się w cudzej chwale.
 - d) Efekt odniesienia do ja.
8. **Jaki jest typowy rozkład samooceny w populacji, zgodnie z wynikami badań?**
 - a) Normalny.
 - b) Przypadkowy.
 - c) Skośny – większość osób ma relatywnie wysoką samoocenę.
 - d) Skośny – większość osób ma raczej niską samoocenę.
9. **Jakie są podstawowe źródła samooceny, zgodnie z wynikami badań?**
 - a) Informacje zwrotne od innych, porównania społeczne, osiągnięcia.
 - b) Wyłącznie sukcesy i porażki życiowe.
 - c) Czynniki biologiczne i wrodzone predyspozycje.
 - d) Przypadkowe okoliczności i losowe doświadczenia.
10. **Jaki wpływ ma wysoka samoocena na wytrwałość w działaniu, zgodnie z badaniami psychologicznymi?**
 - a) Osoby o wysokiej samoocenie szybciej się poddają, gdy napotykają trudności.
 - b) Wysoka samoocena zwiększa wytrwałość, szczególnie w sytuacjach zagrożenia.
 - c) Samoocena nie ma wpływu na wytrwałość w dążeniu do celów.
 - d) Osoby o niskiej samoocenie są wytrwalsze, bo chcą udowodnić swoją wartość.
11. **Która sytuacja najlepiej oddaje istotę egotyzmu atrybucyjnego?**
 - a) Student przypisuje zdany egzamin swojej inteligencji, a wcześniejszą porażkę – surowości egzaminatora.
 - b) Pracownik tłumaczy awans szczęściem, a zwolnienie brakiem kompetencji.
 - c) Sportowiec przypisuje zwycięstwo decyzjom sędziego, a porażkę własnym błędom.
 - d) Kierowca przyznaje się do błędu po spowodowaniu wypadku, nie szukając innych przyczyn.
12. **Jaki jest związek narcyzmu z wysoką samooceną, zgodnie z metaanalizą Emily Grijalvy i Luyao Zhang (2016)?**
 - a) Narcyzm i wysoka samoocena zawsze oznaczają to samo.
 - b) Narcyzm i wysoka samoocena nie są powiązane.
 - c) Osoby o wysokiej samoocenie zawsze mają więcej cech wspólnotowych niż narcystycznych.
 - d) Narcyzm koreluje z wysoką samooceną, ale dotyczy głównie cech sprawczych, a nie wspólnotowych.
13. **Która cecha osobowości wykazuje najsilniejszą (negatywną) korelację z samooceną?**
 - a) Sumienność.
 - b) Ekstrawersja.
 - c) Ugodowość.
 - d) Neurotyzm.
14. **Który mechanizm opisuje redukcję dysonansu poznawczego, gdy działanie jest sprzeczne z wcześniejszymi przekonaniami?**
 - a) Zmiana przekonań, by dopasować je do własnych działań.
 - b) Unikanie myślenia o rozbieżnościach.
 - c) Dysonans nie wpływa na zmianę przekonań.
 - d) Cofnięcie swoich działań, by uniknąć sprzeczności.
15. **Jakie zachowanie najlepiej ilustruje mechanizm autoafirmacji?**
 - a) Publiczne wyrażanie wartości ważnych dla własnego ja.
 - b) Ignorowanie słabości dla utrzymania pozytywnej samooceny.
 - c) Unikanie trudnych sytuacji mogących zagrożić samoocenę.
 - d) Celowe obniżanie oczekiwań, by uniknąć rozczarowania.
16. **Jakie kluczowe funkcje pełni samoocena w życiu człowieka?**
 - a) Chroni przed lękiem, pomaga realizować cele i zapobiega wykluczeniu społecznemu.
 - b) Chroni przed lękiem, ale ogranicza podejmowanie ryzyka.
 - c) Pomaga budować relacje społeczne, lecz zmniejsza motywację do poprawy.
 - d) Zwiększa odporność psychiczną, ale obniża wrażliwość na innych.
17. **Jakie jest główne założenie koncepcji samooceny jako socjometru?**
 - a) Samoocena działa jako wskaźnik społecznej akceptacji i sygnalizuje ryzyko wykluczenia.
 - b) Samoocena jest stabilnym wskaźnikiem poczucia wartości, niezależnym od opinii innych.
 - c) Samoocena wzmacnia motywację do sukcesów i rywalizacji.
 - d) Samoocena odzwierciedla wyłącznie wewnętrzne przekonania.
18. **Jak można najtrafniej opisać mechanizm pławienia się w cudzej chwale?**
 - a) Pracownik przypisuje sobie sukces zespołu, mimo że nie miał istotnego udziału.
 - b) Student z dumą nosi koszulkę ulubionej drużyny po jej zwycięstwie, ale unika tego po przegranej.

- c) Szef chwali się osiągnięciami swoich podwładnych, nie przypisując im zasług.
 - d) Sportowiec dziękuje trenerowi za swój sukces, mimo że to on zdobył medal.
- 19. Jakie czynniki sprzyjają wyższej samoocenie ukrytej, zgodnie z badaniami Josepha Nuttina (1987)?**
- a) Pozytywne skojarzenia z własnym imieniem i inicjałami.
 - b) Świadome przekonanie o własnej wartości i sukcesach życiowych.
 - c) Częste porównywanie się z osobami o niższym statusie społecznym.
 - d) Krytyczna analiza swoich mocnych i słabych stron.
- 20. Jakie mogą być długoterminowe konsekwencje niskiej samooceny?**
- a) Zwiększona odporność psychiczna i lepsza kontrola emocjonalna.
 - b) Większa motywacja do osiągania celów życiowych.
 - c) Brak wpływu na funkcjonowanie jednostki w dłuższej perspektywie.
 - d) Zwiększone ryzyko wystąpienia depresji oraz niższe poczucie sprawczości.
- 21. Jaki wpływ mają czynniki genetyczne na samoocenę, zgodnie z wynikami badań nad bliźniętami?**
- a) Czynniki genetyczne mają niewielki wpływ na samoocenę, wyjaśniając mniej niż 20% jej zmienności.
 - b) Czynniki genetyczne wyjaśniają od 30% do 70% zmienności samooceny.
 - c) Środowisko społeczne jest głównym czynnikiem wpływającym na samoocenę, a czynniki genetyczne są drugorzędne.
 - d) Czynniki genetyczne odgrywają większą rolę w kształtowaniu samooceny niż innych cech osobowości, odpowiadając za ponad 80% jej zmienności.
- 22. Jakie mogą być negatywne konsekwencje wysokiej samooceny w relacjach społecznych?**
- a) Może prowadzić do większej zależności od opinii innych.
 - b) Powoduje większą ostrożność w podejmowaniu decyzji.
 - c) Zwiększa skłonność do lekceważenia potrzeb innych osób.
 - d) Obniża poziom lęku w sytuacjach społecznych.
- 23. Jak osoby o wysokiej samoocenie najczęściej reagują, gdy ich poczucie własnej wartości zostaje zagrożone?**
- a) Stają się bardziej skłonne do współpracy, ale tylko z osobami, które podzielają ich przekonania.
 - b) Reagują obronnie, często wykazując antagonizm i większą skłonność do dominacji.
 - c) Skupiają się na swoich osiągnięciach, aby odzyskać kontrolę nad sytuacją.
 - d) Wycofują się z interakcji społecznych, aby uniknąć dalszego zagrożenia.
- 24. Zgodnie z Modelem Utrzymania Samooceny (MUS) – w jakich okolicznościach sukces bliskiej osoby wywoła negatywną reakcję zamiast pławienia się w jej chwale?**
- a) Gdy sukces bliskiej osoby dotyczy dziedziny, która jest dla jednostki istotna i stanowi podstawę jej samooceny.
 - b) Gdy sukces ten jest bardzo duży, niezależnie od jego związku z osobistymi aspiracjami jednostki.
 - c) Gdy sukces odnosi osoba o niskim statusie społecznym.
 - d) Gdy jednostka ma wysoką samoocenę i nie przejmuje się sukcesami innych.
- 25. Która z poniższych taktyk autoprezentacyjnych może przejawiać się w postaci hipochondrii?**
- a) Asertywno-zdobywczą taktyka autoprezentacji.
 - b) Suplikacja.
 - c) Samoutrudnianie.
 - d) Wymówki.

Rozdział 8. Postawy

- 1. Jakie elementy wchodzi w skład trójskładnikowej definicji postawy?**
- a) Postawa jest konstruowana na bazie subiektywnych przekonań, spontanicznych skojarzeń oraz osobistych doświadczeń.
 - b) Postawa jest definiowana przede wszystkim przez emocje, które determinują proces wartościowania obiektu.
 - c) Postawa jest wynikiem interakcji świadomości, intuicji oraz pamięci długotrwałej.
 - d) Postawa zawiera w sobie emocjonalny stosunek do obiektu, przekonania dotyczące tego obiektu oraz tendencję do określonych zachowań.
- 2. Które z poniższych stwierdzeń dotyczących postaw jest nieprawdziwe:**
- a) Postawy związane z koncepcją ja są najtrudniejsze do zmiany.
 - b) Postawy nie różnią się między sobą ważnością – wszystkie są równie istotne.
 - c) Postawy dotyczące konkretnego obiektu mogą wynikać zarówno ze skojarzeń, jak i z ocen.
 - d) Postawy to względnie trwałe tendencje do wartościowania obiektu w sposób negatywny bądź pozytywny.
- 3. Od czego zależy siła postawy?**
- a) Częstotliwość wyrażania postawy powoduje osłabienie jej siły i zwiększenie podatności na zmianę.
 - b) Siła postawy jest determinowana przez jej związek z ja, wyznawanymi wartościami i innymi przekonaniami.
 - c) Postawy o dużej sile charakteryzują się mniejszą stabilnością ze względu na intensywność przeżywanych emocji.
 - d) Im mniejsze powiązanie postawy z przekonaniami jednostki, tym większa jej odporność na zmianę.
- 4. Jaka jest zasadnicza różnica między postawą deklaratywną a postawą utajoną?**
- a) Postawy deklaratywne są w pełni uświadomione i podatne na zmiany, podczas gdy postawy utajone charakteryzują się trwałością i odpornością na wpływy zewnętrzne.

- b) Postawa deklaratywna opiera się na logicznych ocenach i przekonaniach, natomiast postawa utajona kształtuje się na bazie automatycznych skojarzeń.
 - c) Postawy utajone są bardziej stabilne niż postawy deklaratywne, ponieważ są mniej podatne na wpływ kontekstu i sytuacji.
 - d) Postawy deklaratywne częściej wynikają z emocji niż postawy utajone, które opierają się na racjonalnych przesłankach.
- 5. Która z poniższych metod jest najczęściej stosowana do pomiaru postaw deklaratywnych?**
- a) Skala ocen logicznych „prawda” lub „fałsz”.
 - b) Test IAT, badający szybkość klasyfikacji bodźców.
 - c) Skala Likerta, polegająca na ocenie stosunku do obiektu na skali numerycznej.
 - d) Analiza mikroekspresji twarzy w odpowiedzi na bodziec.
- 6. Na czym polega test utajonych skojarzeń (IAT) i jakie jest jego zastosowanie?**
- a) Mierzy siłę świadomych przekonań na temat obiektu postawy przez ocenę jego atrybutów na skali numerycznej.
 - b) Służy do analizy korelacji między poziomem inteligencji a zdolnością do identyfikacji własnych uprzedzeń.
 - c) Opiera się na samoopisie respondentów i umożliwia identyfikację ukrytych emocji związanych z obiektem postawy.
 - d) Umożliwia ocenę postaw utajonych, badając szybkość klasyfikacji bodźców pozytywnych i negatywnych.
- 7. Na czym polega warunkowanie ewaluatywne i jak wpływa na kształtowanie się postaw?**
- a) Warunkowanie ewaluatywne polega na modyfikacji postaw przez wielokrotne kojarzenie obiektu z bodźcami wywołującymi określone emocje.
 - b) Proces ten prowadzi do formowania się postaw przez świadome przypisywanie obiektowi cech pozytywnych lub negatywnych.
 - c) Warunkowanie ewaluatywne odnosi się do modyfikacji postaw przez analizę argumentów i logiczne przetwarzanie informacji.
 - d) Mechanizm ten wzmacnia postawy przez stosowanie nagród i kar, co prowadzi do ich utrwalenia.
- 8. W jaki sposób emocje wpływają na kształtowanie i zmianę postaw?**
- a) Postawy są wyłącznie rezultatem racjonalnej analizy przekonań i nie formują się w sposób automatyczny.
 - b) Emocje mogą prowadzić do kształtowania postaw utajonych przez skojarzenie obiektu z określoną reakcją emocjonalną.
 - c) Strach zawsze osłabia efektywność przekazu, ponieważ indukuje unikanie przetwarzania informacji.
 - d) Emocje mają marginalny wpływ na postawy, ponieważ kluczowe są rozsądne argumenty.
- 9. Kiedy – zgodnie z teorią autopercepcji Deryla Bema – jednostka wnioskuje o swojej postawie na podstawie własnych zachowań?**
- a) Gdy spostrzega zachowanie jako wynik zewnętrznych okoliczności.
 - b) Gdy przypomina sobie wcześniejsze zachowania, niezależnie od przyczyn.
 - c) Gdy wewnętrzne wskaźniki postawy są słabe i niejasne, a kluczowe są wskaźniki zewnętrzne zawarte w zachowaniu i warunkach sytuacyjnych.
 - d) Gdy zachowanie jednostki jest sprzeczne z jej wcześniejszymi przekonaniem.
- 10. W jaki sposób postawy oddziałują na procesy psychologiczne i zachowanie jednostki?**
- a) Wpływają głównie na emocje, ale nie na sposób przetwarzania informacji ani decyzje.
 - b) Regulują procesy przetwarzania informacji, mogą je zarówno ułatwiać, jak i zniekształcać, a także są powiązane z zachowaniem jednostki.
 - c) Ich wpływ ogranicza się do przekonań, nie do zachowania.
 - d) Oddziałują tylko na wybory długoterminowe, a nie bieżące decyzje.
- 11. Która z teorii perswazji postuluje dwa tory przetwarzania informacji?**
- a) Teoria kontekstowej zmiany postaw Gawronskiego.
 - b) Procesualny model perswazji McGuire’a.
 - c) Model heurystyczno-systematyczny Chaiken.
 - d) Model prawdopodobieństwa rozpracowania przekazu Petty’ego i Cacioppo.
- 12. Jaka jest kluczowa charakterystyka centralnego toru perswazji w modelu Richarda Petty’ego i Johna Cacioppo?**
- a) Charakteryzuje się staranną analizą treści przekazu i przemyślanym przetwarzaniem argumentów.
 - b) Wykorzystuje intuicyjne skojarzenia i emocjonalne reakcje odbiorcy.
 - c) Prowadzi do mniej trwałych zmian niż tor peryferyjny.
 - d) Jest skuteczny tylko wtedy, gdy przekaz często się powtarza.
- 13. W jakich warunkach peryferyjny tor perswazji okazuje się bardziej efektywny niż centralny?**
- a) Gdy odbiorca wykazuje mniejsze zainteresowanie lub nie dysponuje wystarczającymi zasobami poznawczymi.
 - b) Gdy przekaz zawiera złożone argumenty wymagające logicznej analizy.
 - c) Gdy odbiorca charakteryzuje się wysoką motywacją do analizy treści i adekwatnymi zdolnościami poznawczymi.
 - d) Gdy przekaz jest wielokrotnie powtarzany, niezależnie od jego treści.
- 14. Na czym polega efekt pierwszeństwa w procesie perswazji?**
- a) Pierwsze przedstawione argumenty wywierają największy wpływ na odbiorcę.
 - b) Ostatnie argumenty są najważniejsze, ponieważ są lepiej zapamiętywane.
 - c) Efekt pierwszeństwa występuje, gdy przekaz jest wielokrotnie powtarzany, a odbiorca ma czas na jego przemyślenie.
 - d) Efekt pierwszeństwa jest silniejszy, gdy argumenty są poparte danymi statystycznymi i faktami, a nie emocjami.

15. Na podstawie badań z wykorzystaniem nieświadomych wskaźników postaw ustalono, że badanym łatwiej i szybciej przypisać słowu „mężczyzna” konotacje pozytywne niż negatywne. Na co wskazuje taka różnica w czasie reakcji?
- Pozytywną postawę wobec mężczyzn.
 - Negatywną postawę wobec mężczyzn.
 - Postawę neutralną względem mężczyzn.
 - Niezdecydowane nastawienie wobec mężczyzn.
16. Jaki jest mechanizm działania efektu samej ekspozycji?
- Jest skuteczny tylko wtedy, gdy odbiorca świadomie rejestruje bodziec.
 - Ekspozycja na bodźce negatywne redukuje ich awersyjność.
 - Wydłużenie ekspozycji neutralizuje emocjonalną ocenę obiektu.
 - Im częściej obiekt jest prezentowany, tym bardziej jest pozytywnie oceniany, nawet bez świadomego rozpoznania.
17. Jakie elementy procesualnego modelu perswazji Williama McGuire’a determinują skuteczną zmianę postawy?
- Wiarygodność nadawcy i atrakcyjność przekazu są kluczowe.
 - Organizacja komunikatu i prezentacja są ważniejsze niż cechy odbiorcy.
 - Kontekst społeczny i normy grupowe determinują efektywność przekazu.
 - Efektywność zależy od pięciu czynników: nadawcy, treści, organizacji przekazu, środka przekazu i odbiorcy.
18. W jaki sposób liczba argumentów wpływa na efektywność perswazji?
- Więcej argumentów zwiększa efektywność niezależnie od jakości.
 - W torze centralnym większa liczba argumentów działa skutecznie tylko wtedy, gdy argumenty są silne.
 - W torze peryferyjnym większa liczba argumentów osłabia przekaz.
 - Liczba argumentów nie ma znaczenia, liczy się wyłącznie wiarygodność nadawcy.
19. W jakich okolicznościach reklamy mogą wywierać wpływ na podświadomość odbiorców?
- Reklamy podprogowe skutecznie zwiększają sprzedaż u wszystkich odbiorców.
 - Wpływ reklam podprogowych jest taki sam dla każdego odbiorcy.
 - Reklamy podprogowe oddziałują tylko wtedy, gdy odbiorca posiada odpowiednią motywację do działania.
 - Reklamy podprogowe nie mają żadnego wpływu na ludzkie zachowanie.
20. Jak jest stanowisko nauki wobec eksperymentu Jamesa Vicary’ego dotyczącego reklamy podprogowej?
- Eksperyment został wielokrotnie potwierdzony.
 - Potwierdził skuteczność reklamy podprogowej we wszystkich sytuacjach.
 - Mimo braku replikacji, wyniki są uznawane za wiarygodne.
 - Wyniki eksperymentu nigdy nie zostały powtórzone.
21. W jakich okolicznościach może wystąpić efekt bumerangowy w procesie perswazji?
- Gdy nadawca ma niską wiarygodność, a przekaz powoduje zmianę postawy w kierunku przeciwnym do zamierzonego.
 - Gdy argumenty są zbyt skomplikowane i odbiorca traci zainteresowanie.
 - Gdy przekaz jest zbyt intensywny, powodując zmęczenie poznawcze.
 - Gdy argumentów jest zbyt wiele, co prowadzi do zniechęcenia.
22. W jaki sposób efekt selektywnej ekspozycji może wpływać na decyzje dotyczące zdrowia jednostki?
- Ludzie poszukują informacji zgodnych z ich postawami, np. palacze unikają informacji o szkodliwości palenia.
 - Odbiorcy zmieniają decyzje zdrowotne, poszukując informacji sprzecznych z własnymi przekonaniami.
 - Neutralne treści mają największy wpływ na decyzje zdrowotne.
 - Regularna ekspozycja na informacje zawsze prowadzi do świadomych wyborów zdrowotnych.
23. Która z poniższych osób będzie najbardziej skłonna ulec perswazji?
- Osoba o umiarkowanej samoocenie.
 - Osoba o wysokiej samoocenie.
 - Osoba o niskiej samoocenie.
 - Poziom samooceny nie ma wpływu na uleganie perswazji.
24. Jakie założenia leżą u podstaw równania Martina Fishbeina?
- Postawa jest sumą subiektywnych przekonań i ocen cząstkowych tych przekonań.
 - Postawy wynikają wyłącznie z emocjonalnych reakcji.
 - Postawa determinowana jest przez pojedyncze silne przekonanie.
 - Równanie Fishbeina nie uwzględnia ocen przekonań.
25. Jakie konsekwencje dla zachowania niosą sytuacje indywidualizujące i dezindywiduujące?
- Indywidualizacja sprzyja zgodności zachowania z osobistymi postawami, dezindywiduacja powoduje podporządkowanie normom grupowym.
 - Indywidualizacja prowadzi do podporządkowania normom grupowym, dezindywiduacja zwiększa autonomię działania.
 - Indywidualizacja powoduje konformizm, dezindywiduacja wzmacnia niezależność od grupy.
 - Obie sytuacje nie mają istotnego wpływu na zgodność zachowania z postawami.

Rozdział 9. Moralność

1. Która spośród poniższych definicji moralności najtrafniej przedstawia stanowisko Jonathana Haidta i Selin Kesebir (2010)?
 - a) Moralność to zbiór norm i praktyk ograniczających ludzką wolność w celu zapewnienia społecznego porządku.
 - b) Moralność jest biologiczną adaptacją społeczną, opartą wyłącznie na empatii i unikaniu krzywdy.
 - c) Moralność to system powiązanych wartości, norm, praktyk społecznych oraz tożsamości osobistych, którego celem jest ograniczenie egoizmu i umożliwienie współpracy niezbędnej do funkcjonowania społeczeństwa.
 - d) Moralność to zestaw konwencji kulturowych skoncentrowanych przede wszystkim na zachowaniu czystości oraz respektowaniu autorytetów.
2. Który z wymienionych badaczy uważał abstrakcyjną zasadę sprawiedliwości za najwyższe kryterium rozwoju moralnego?
 - a) Haidt.
 - b) Gilligan.
 - c) Turiel.
 - d) Kohlberg.
3. Która z wymienionych teorii moralności szczególnie podkreśla rolę empatii, troski o dobro innych oraz unikania krzywdzenia jako głównych kryteriów oceny moralnej?
 - a) Teoria abstrakcyjnej sprawiedliwości Kohlberga.
 - b) Teoria troski Gilligan.
 - c) Teoria pięciu fundamentów moralnych Haidta.
 - d) Teoria etyki kolektywistycznej Shwedera.
4. Który z poniższych opisów najlepiej oddaje istotę empatii moralnej?
 - a) Zdolność do współodczuwania emocji innych osób, przyjmowania ich punktu widzenia oraz uwzględniania tego w podejmowanych działaniach.
 - b) Automatyczna i krótkotrwała reakcja emocjonalna, polegająca jedynie na odczuwaniu tego samego co druga osoba.
 - c) Umiejętność kontrolowania własnych emocji tak, aby nie wpływały na ocenę moralną sytuacji.
 - d) Unikanie reagowania na potrzeby innych osób w celu uniknięcia dyskomfortu emocjonalnego.
5. Które spośród wymienionych emocji odgrywają szczególnie istotną rolę w formułowaniu ocen moralnych i regulowaniu zachowań moralnych?
 - a) Strach i poczucie winy.
 - b) Smutek i frustracja.
 - c) Wstręt i oburzenie.
 - d) Radość i wdzięczność.
6. Który z poniższych czynników, zgodnie z wynikami badań Adama Mastroianniego i Daniela Gilberta (2023), wyjaśnia zjawisko „iluzji moralnego upadku”?
 - a) Obiektywne dowody świadczące o wyższej moralności ludzi w przeszłości niż obecnie.
 - b) Silniejsza tendencja do zapamiętywania negatywnych wydarzeń z przeszłości niż tych współczesnych.
 - c) Koncentrowanie się na nowych, pozytywnych zachowaniach moralnych, zniekształcające obraz teraźniejszości.
 - d) Naturalna skłonność do zauważania bieżących negatywnych zachowań przy jednoczesnym idealizowaniu przeszłości, co prowadzi do wrażenia moralnego upadku.
7. Jaki główny wniosek dotyczący przyczyn przemiany zwykłych ludzi w osoby czyniące zło przedstawił Philip Zimbardo na podstawie eksperymentu więziennego w Stanford oraz wydarzeń w więzieniu Abu Ghraib?
 - a) Główną przyczyną są ukryte patologiczne cechy osobowości uczestników, ujawniające się w ekstremalnych warunkach.
 - b) Kluczowe znaczenie ma autorytarna osobowość zwiększająca podatność na agresję wobec innych osób.
 - c) Decydujące są czynniki sytuacyjne oraz społeczny system, które w określonych warunkach skłaniają zwykłych ludzi do niemoralnych działań.
 - d) Najważniejszą przyczyną jest indywidualna potrzeba dominacji nad innymi, niezależnie od sytuacji społecznej.
8. Jaki mechanizm psychologiczny ustalono w badaniu Daniela Batsona i jego zespołu (1995), w którym uczestnicy przydzielali zadania dwóm osobom, z których jedna wzbudzała empatię?
 - a) Przenoszenie uczucia wstrętu na oceny moralne, prowadzące do potępiania niemoralnych zachowań.
 - b) Wpływ presji społecznej i sytuacyjnej na agresywne zachowania wobec innych osób.
 - c) Tendencję do naruszania zasad sprawiedliwości przez faworyzowanie osoby, wobec której odczuwano empatię.
 - d) Idealizowanie moralności przeszłości prowadzące do „iluzji moralnego upadku”.
9. Który kod moralny dominuje w kulturach indywidualistycznych charakterystycznych dla społeczeństw zachodnich?
 - a) Etyka autorytetu.
 - b) Etyka wspólnoty.
 - c) Etyka czystości.
 - d) Etyka sprawiedliwości i troski.

10. W jaki sposób, zgodnie z intuicjonistycznym modelem ocen moralnych Jonathana Haidta (2001), ludzie formułują swoje oceny moralne?
- Najpierw szczegółowo analizują czyn, a dopiero potem reagują emocjonalnie.
 - Dokonują natychmiastowej, emocjonalnej oceny, którą następnie próbują racjonalnie uzasadnić.
 - Opierają swoje oceny moralne wyłącznie na społecznie przyswojonych normach, bez udziału emocji.
 - Wstrzymują się z osądem do czasu wygaśnięcia emocji, co umożliwia pełną analizę sytuacji.
11. W którym z poniższych badań ustalono, że wzbudzenie wstrętu – nawet niezwiązanego z ocenianym czynem – zaostcza oceny moralne?
- Badania Mastroianniego i Gilberta (2023) nad „iluzją moralnego upadku”.
 - Eksperyment Hamlin i jej zespołu (2007) dotyczący preferencji niemowląt wobec postaci pomagającej.
 - Badania Carlsmitha i zespołu (2008) dotyczące emocjonalnych konsekwencji karania „gapowiczów” w grach społecznych.
 - Eksperyment Wheatley i Haidta (2005), wykorzystujący sugestię posthipnotyczną wywołującą wstręt.
12. Na czym polega „sprawiedliwość proceduralna” w kontekście procesu podziału dóbr?
- Na równym podziale zasobów między wszystkich uczestników.
 - Na surowym karaniu osób łamiących ustalone reguły.
 - Na bezstronnym stosowaniu ustalonych zasad, uwzględnianiu opinii wszystkich zainteresowanych oraz zapewnieniu im wpływu na przebieg procesu.
 - Na ograniczeniu dyskusji tylko do osób posiadających kompetencje eksperckie.
13. Która z poniższych triad najtrafniej przedstawia trzy podstawowe aspekty sprawiedliwości?
- Sprawiedliwość naprawcza, obywatelska i dychotomiczna, dotycząca podziału dóbr, praw obywatelskich oraz rozróżniania winy od niewinności.
 - Sprawiedliwość dystrybutywna, proceduralna i retributywna, odnosząca się odpowiednio do kryteriów podziału zasobów, sposobu ich rozdziału oraz karania za naruszenie norm.
 - Sprawiedliwość społeczna, reformatywna i równościowa, która polega na korygowaniu błędnych decyzji przez reformy oraz zapewnianiu równych szans wszystkim.
 - Sprawiedliwość prywatna, formalna i autorytarna, w której jednostki egzekwują zasady ustalone głównie przez władze nadrzędne.
14. Na czym polega retributywna forma sprawiedliwości?
- Na wymierzaniu kar proporcjonalnych do wyrządzonej szkody oraz moralnego oburzenia wywołanego działaniem sprawcy.
 - Na rozdzielaniu korzyści i zasobów zgodnie z zasadą wkładu i potrzeb uczestników.
 - Na ustalaniu sankcji za niemoralne czyny wyłącznie w celach prewencyjnych i odstraszających.
 - Na zapewnieniu wszystkim osobom równego udziału w procesie decyzyjnym, niezależnie od faktycznej odpowiedzialności za naruszenie norm.
15. Wyniki których z poniższych badań sugerują, że ludzie czasem gotowi są narazić własne interesy, aby ukarać osoby naruszające normy społeczne?
- Badania Batsona i zespołu (1995) dotyczące wpływu empatii na decyzje moralne.
 - Eksperymenty Carlsmitha i zespołu (2008), w których uczestnicy karali „gapowiczów”.
 - Stanfordzki eksperyment więzienny Zimbardo (1971).
 - Badania Haidta (2001), dotyczące znaczenia intuicji i emocji w ocenach moralnych.
16. Jakie jest psychologiczne wyjaśnienie zjawiska, w którym osoby uważające się za uczciwe sporadycznie dopuszczają się drobnych oszustw?
- Decydujące są wyłącznie korzyści wynikające z oszustwa oraz minimalne ryzyko wykrycia, pozwalające na ignorowanie norm moralnych.
 - Presja społeczna powoduje przejmowanie nieetycznych wzorców grupowych w celu uzyskania akceptacji.
 - Osoby te łączą chęć osiągnięcia niewielkiego zysku z potrzebą utrzymania pozytywnej samooceny moralnej dzięki mechanizmom racjonalizacji i samooszukiwania.
 - Większość osób dopuszczających się drobnych oszustw nie jest świadoma obowiązujących norm moralnych, dlatego nie dostrzega w nich nic złego.
17. Jak – według badań (2005) – wolontariusze o różnej tożsamości seksualnej udzielali wsparcia osobom żyjącym z HIV/AIDS?
- Wszyscy wolontariusze, niezależnie od orientacji seksualnej, pomagali wyłącznie ze względu na normy społeczne.
 - Wolontariusze identyfikujący się jako heteroseksualni okazywali większą empatię niż osoby LGBTQ+, co przekładało się na ich większą chęć pomocy.
 - Żaden z wolontariuszy nie kierował się empatią; głównymi motywami były oczekiwanie nagrody finansowej lub społecznej akceptacji.
 - Empatia odgrywała kluczową rolę wśród wolontariuszy identyfikujących się z tą samą grupą społeczną co osoby potrzebujące wsparcia, natomiast wśród wolontariuszy spoza tej grupy decydująca była sympatia wobec konkretnej osoby.
18. Który z poniższych czynników może zwiększać skłonność do egoistycznego zachowania po doznaniu krzywdy?
- Przekonanie, że doznana krzywda usprawiedliwia bardziej egoistyczne zachowanie jako formę rekompensaty.
 - Silne przekonanie o niesprawiedliwości świata, które zmniejsza koncentrację na własnych potrzebach.

- c) Poczucie wstydu, które skłania do ostrożności oraz odbudowy relacji.
 - d) Wzrost empatii wobec innych osób znajdujących się w podobnej sytuacji, prowadzący do prospołeczności.
- 19. Który opis najlepiej charakteryzuje osoby o wysokiej tożsamości moralnej?**
- a) Deklarują ważność wartości moralnych, ale rzadko analizują zgodność swojego postępowania z tymi wartościami.
 - b) Systematycznie odwołują się do własnych zasad moralnych i konsekwentnie stosują je przy podejmowaniu decyzji.
 - c) Charakteryzuje je niska samoocena, ponieważ często wątpią w słuszność własnych decyzji.
 - d) Opierają swoją samoocenę głównie na sukcesach zawodowych, traktując moralność jako kwestię drugorzędą.
- 20. Jak altruistyczne karanie wpływa na zachowania ludzi w sytuacjach dylematów społecznych, gdy członkowie grupy ponoszą osobiste koszty, by ukarać osoby naruszające zaufanie innych?**
- a) Współpraca w grupie szybko się załamuje, ponieważ osoby ukarane stają się jeszcze bardziej egoistyczne.
 - b) Karanie za niewielkie naruszenia prowadzi do nieufności i konkurencji, obniżając gotowość do współpracy.
 - c) Wprowadzenie kar powoduje wycofywanie się części członków grupy ze wspólnych działań, co utrudnia współpracę.
 - d) Skłonność do nieuczciwości maleje, a ogólny poziom współpracy wzrasta mimo kosztów ponoszonych przez osoby wymierzające kary.
- 21. Czym jest tzw. zjawisko Lucyfera opisane przez Philipa Zimbardo?**
- a) To przekonanie, że człowiek rodzi się wyłącznie dobry lub wyłącznie zły.
 - b) To przypisywanie nieetycznych czynów ingerencji sił nadprzyrodzonych.
 - c) To pogląd, że nawet „dobrzy” ludzie mogą w pewnych okolicznościach czynić zło.
 - d) To założenie, że przywoływanie zasad moralnych (np. dziesięciu przykazań) zawsze zapobiega oszukiwaniu.
- 22. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej oddaje związek wstrętu z moralnością?**
- a) Wstręt to wyłącznie fizyczne odczucie, pozbawione znaczenia w sferze moralnej.
 - b) Wstręt koncentruje się przede wszystkim na kwestiach troski i zapobiegania krzywdzie.
 - c) Wstręt może istotnie nasilać moralne potępienie zachowań innych ludzi.
 - d) Wstręt nie wywiera wyraźnego wpływu na rozumowanie i oceny moralne.
- 23. Jak można scharakteryzować społeczeństwo obywatelskie (*Gesellschaft*) w odróżnieniu od społeczeństwa wspólnotowego (*Gemeinschaft*)?**
- a) Koncentruje się na tradycyjnych więziach rodzinnych, a nie na wolności jednostki.
 - b) Funkcjonuje dzięki jednomyślnej akceptacji hierarchii społecznej i autorytetów.
 - c) Chroni prawa i wolność jednostek, a moralność służy głównie interesowi i autonomii każdego człowieka.
 - d) Opiera się głównie na etyce czystości jako podstawowym fundamencie ładu społecznego.
- 24. Dlaczego w abstrakcyjnych dylematach ludzie wykazują wyższy poziom rozumowania moralnego niż w sytuacjach z życia codziennego?**
- a) Realne problemy są mniej złożone, więc nie wymagają głębszego rozumowania moralnego.
 - b) W codziennym życiu większą rolę odgrywa lojalność wobec bliskich lub interesy grupy, co obniża poziom abstrakcyjnej analizy moralnej.
 - c) Codzienne sytuacje opierają się na racjonalnej kalkulacji, pomijając empatię i relacje osobiste.
 - d) Ludzie zawsze stosują najwyższy poziom rozumowania moralnego, niezależnie od treści problemu.
- 25. Jak – według teorii rozwoju moralnego Lawrence’a Kohlberga – definiowany jest dylemat moralny?**
- a) Jako sytuacja, w której wszystkie dostępne opcje wyboru są moralnie nieakceptowalne.
 - b) Jako sytuacja, w której jednostka musi dokonać wyboru między konkurującymi ze sobą zasadami lub wartościami moralnymi.
 - c) Jako sytuacja, w której trudność wyboru wynika z braku pełnej wiedzy na temat konsekwencji poszczególnych decyzji.
 - d) Jako sytuacja, w której wybór jest jednoznaczny i prosty pod względem moralnym.

Rozdział 10. Szczęście

- 1. Zgodnie z koncepcją Eda Dienera (1984) – szczęście rozumiane jako subiektywny dobrostan obejmuje:**
- a) Ogólną satysfakcję z życia, częste przeżywanie pozytywnych emocji oraz rzadkie doświadczanie emocji negatywnych.
 - b) Tylko częste doświadczanie afektu pozytywnego.
 - c) Przede wszystkim satysfakcję z własnej kariery zawodowej.
 - d) Pogląd, że dobrostan wynika przede wszystkim z dobrobytu materialnego.
- 2. Która z reguł wartościowania zdarzeń wyjaśnia, dlaczego ludzie reagują silniej emocjonalnie oraz lepiej zapamiętują doświadczenia negatywne niż pozytywne, nawet jeśli są one porównywalne pod względem obiektywnej wartości?**
- a) Reguła adaptacji.
 - b) Reguła dystansu.
 - c) Zło jest silniejsze od dobra.
 - d) Reguła asymetrii czasowej.
- 3. Zgodnie z regułą kontekstu – od czego w dużym stopniu zależy subiektywna ocena szczęścia oraz satysfakcji z życia?**
- a) Od utrwalonych cech osobowości.
 - b) Od bieżących emocji oraz aktualnej sytuacji, w której dokonywana jest ocena.

- c) Wyłącznie od intensywności krótkotrwałych emocji pozytywnych.
 - d) Od obiektywnych warunków zewnętrznych (np. dochodów, miejsca zamieszkania).
4. Janusz Czapieński w swojej cebulowej teorii szczęścia zakłada, że szczęście jest strukturą składającą się z trzech warstw. Które elementy wchodzi w skład tych warstw?
- a) Wyłącznie ogólna satysfakcja z życia.
 - b) Tylko pozytywne oceny relacji społecznych.
 - c) Subiektywne przeżywanie pozytywnych emocji niezależnie od kontekstu sytuacyjnego.
 - d) Satysfakcje częściowe, ogólny dobrostan subiektywny oraz wola życia.
5. Zgodnie z koncepcją Sonji Lyubomirsky i zespołu (2005) – jakie trzy grupy czynników należy uwzględnić, analizując różnice w poczuciu szczęścia między ludźmi żyjącymi w tym samym społeczeństwie?
- a) Dochody, status społeczny oraz liczba przyjaciół.
 - b) Posiadane dobra materialne, rodzina i zamożność.
 - c) Wiek, płeć oraz miejsce zamieszkania.
 - d) Stałe różnice indywidualne (osobowość), rodzaj aktywności (czynności intencjonalne) oraz warunki życia.
6. Czym jest adaptacja w kontekście szczęścia?
- a) Procesem nasilania radości z często powtarzanych zdarzeń.
 - b) Mechanizmem, który odnosi się jedynie do negatywnych wydarzeń życiowych.
 - c) Zjawiskiem, w którym reakcje emocjonalne ludzi na zmiany nigdy nie słabną.
 - d) Procesem dostosowania się do zmian polegającym na przyzwyczajeniu się do nowej sytuacji i przeformułowaniu oczekiwań, wskutek czego reakcje emocjonalne stopniowo słabną, a poziom szczęścia wraca do wyjściowego poziomu.
7. Co ustalono w badaniach dotyczących wpływu zawarcia małżeństwa na odczuwany poziom szczęścia?
- a) Zawarcie małżeństwa powoduje trwałe zwiększenie poziomu szczęścia.
 - b) Poziom szczęścia po zawarciu małżeństwa pozostaje bez zmian.
 - c) Poziom szczęścia maleje po zawarciu małżeństwa.
 - d) Zawarcie małżeństwa przynosi niewielki wzrost poziomu szczęścia, który zanika całkowicie po około roku.
8. Czym jest hedonistyczny kierat?
- a) Tendencją do ciągłego dążenia do szczęścia, ale bez trwałego wzrostu jego poziomu.
 - b) Sposobem na stałe utrzymanie szczęścia.
 - c) Mechanizmem wzrostu szczęścia przez osiągnięcia.
 - d) Brakiem motywacji do poszukiwania szczęścia.
9. Które cechy osobowości spośród tzw. Wielkiej Piątki są najsilniej związane z wyższym poziomem szczęścia i subiektywnego dobrostanu?
- a) Wysoka ekstrawersja oraz niska neurotyczność.
 - b) Wysoka neurotyczność oraz wysoka sumienność.
 - c) Niska ugodowość oraz wysoka otwartość na doświadczenia.
 - d) Tylko wysoka sumienność i wysoka ugodowość.
10. Dlaczego wydatki na doświadczenia (np. podróże, koncerty) zwiększają poziom szczęścia w większym stopniu niż wydatki na dobra materialne (np. ubrania, gadzety)?
- a) Doświadczenia wywołują krótkotrwałą, ale bardziej intensywną radość niż dobra materialne.
 - b) Doświadczenia dostarczają więcej przyjemności, poczucia sensu oraz satysfakcji utrzymującej się dłużej niż zakupy przedmiotów materialnych.
 - c) Wartość dóbr materialnych maleje szybciej niż doświadczeń z powodu szybszego zużywania się przedmiotów.
 - d) Dobra materialne powodują długotrwałe zadowolenie, natomiast doświadczenia dają jedynie krótkotrwałą ekscytację.
11. W trakcie pandemii COVID-19 znaczna część życia społecznego i zawodowego przeniosła się do Internetu, co wywołało pytania o potencjalne szkody lub korzyści wynikające z tej zmiany. Na podstawie wyników badań jak można podsumować wpływ intensywnego korzystania z Internetu podczas pandemii COVID-19?
- a) Pandemia COVID-19 doprowadziła do jednoznacznie negatywnych konsekwencji korzystania z Internetu, szczególnie wśród młodzieży, obniżając ich dobrostan psychiczny i zwiększając ryzyko wcześniejszej śmierci.
 - b) Korzystanie z Internetu podczas pandemii COVID-19 jednoznacznie poprawiło dobrostan psychiczny nastolatków oraz zwiększyło przeżywalność dorosłych, niezależnie od intensywności użytkowania.
 - c) W okresie pandemii COVID-19 umiarkowane korzystanie z technologii cyfrowych sprzyjało dobrostanowi psychicznemu nastolatków, natomiast regularne korzystanie z Internetu mogło przynieść korzyści zdrowotne osobom dorosłym, obniżając ryzyko przedwczesnej śmierci.
 - d) W trakcie pandemii COVID-19 całkowite powstrzymanie się od korzystania z Internetu skutkowało wyższym dobrostanem psychicznym zarówno u dorosłych, jak i nastolatków, ze względu na konieczność bezpośrednich interakcji społecznych.
12. Czym jest optymizm i jak wpływa na poziom szczęścia?
- a) Negatywnym podejściem do przyszłości, prowadzącym do większego realizmu w życiu.
 - b) Pozytywnym myśleniem o przyszłości, które podnosi nastrój, zwiększa wiarę w sukces oraz wzmacnia motywację do działania.

- c) Skupianiem się na analizie własnych porażek i ich przyczyn.
 - d) Brakiem zainteresowania przyszłością i unikaniem planowania.
- 13. Ruminacja i zamartwianie się są dwoma specyficznymi strategiami radzenia sobie z negatywnymi doświadczeniami. Jak najlepiej opisać ich istotę oraz wpływ na funkcjonowanie psychiczne człowieka?**
- a) Są konstruktywnymi sposobami analizy emocji, skutecznie zmniejszającymi ryzyko depresji.
 - b) Obejmują refleksję nad własnymi osiągnięciami, co wzmacnia pozytywne nastawienie do przyszłości.
 - c) Polegają na unikaniu negatywnych myśli i sprzyjają efektywnemu rozwiązywaniu problemów.
 - d) Oznaczają uporczywe, nieproduktywne analizowanie negatywnych zdarzeń z przeszłości (ruminacja) oraz niepokojenie się o przyszłość (zamartwianie się), co nasila ryzyko problemów psychicznych, takich jak depresja.
- 14. Na czym polega mechanizm samospełniającej się przepowiedni w kontekście optymizmu i jego wpływu na odczuwany dobrostan psychiczny?**
- a) Optymistyczne oczekiwania wpływają na zwiększenie wysiłku i zaangażowania w działanie, co realnie podnosi szanse na sukces i tym samym poprawia dobrostan.
 - b) Pesymistyczne oczekiwania prowadzą do bardziej realistycznego oceniania przyszłości i skutecznie chronią przed rozczarowaniem.
 - c) Samospełniająca się przepowiednia odnosi się jedynie do przewidywania strat finansowych, których dzięki temu skuteczniej się unika.
 - d) Mechanizm ten polega na świadomym obniżaniu oczekiwań, co prowadzi do osłabienia intensywności emocji w przypadku niepowodzeń.
- 15. Jeśli pracownik najpierw otrzymał podwyżkę pensji o 1000 zł, a następnie, w kolejnym roku, jego pensja została obniżona dokładnie o tę samą kwotę, to zgodnie z teorią perspektywy Daniela Kahnemana i Amosa Tverskiego (1979) – jak powinna wyglądać reakcja tego pracownika?**
- a) Zadowolenie z pierwszej podwyżki i niezadowolenie z późniejszej obniżki powinny być identyczne, ponieważ obiektywna wartość obu zmian jest taka sama.
 - b) Pracownik będzie bardziej zadowolony z początkowej podwyżki, niż będzie niezadowolony z późniejszej obniżki, ze względu na słabnącą dynamikę reakcji na straty.
 - c) Pracownik znacznie silniej odczuje niezadowolenie z obniżki pensji niż wcześniejsze zadowolenie z jej podwyżki, gdyż subiektywna wartość strat jest większa niż subiektywna wartość zysków.
 - d) Reakcja pracownika będzie zależała jedynie od początkowego poziomu pensji i nie będzie różnic między reakcjami na podwyżkę a obniżkę.
- 16. Jaką rolę odgrywają relacje społeczne w wyjaśnianiu różnic indywidualnych w poziomie odczuwanego szczęścia i satysfakcji z życia?**
- a) Liczba oraz jakość relacji społecznych są kluczowymi wyznacznikami dobrostanu, przewyższającymi znaczenie takich czynników jak wiek, dochody czy poziom wykształcenia.
 - b) Relacje społeczne są mniej ważne dla szczęścia niż poziom zamożności i bezpieczeństwa materialnego.
 - c) Liczba przyjaciół wpływa jedynie na zdrowie fizyczne i długość życia, natomiast nie ma związku z dobrostanem psychicznym.
 - d) Poziom szczęścia obniża się wraz ze wzrostem liczby kontaktów społecznych ze względu na rosnące ryzyko konfliktów interpersonalnych.
- 17. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej oddaje wyniki badań dotyczących tego, jak emocje wpływają na poczucie szczęścia?**
- a) Poziom szczęścia zależy przede wszystkim od unikania intensywnych emocji negatywnych, niezależnie od obecności pozytywnych uczuć.
 - b) Intensywność odczuwanych emocji pozytywnych ma większe znaczenie niż częstotliwość ich przeżywania.
 - c) Częste doświadczanie emocji pozytywnych silniej przewiduje poziom szczęścia niż rzadka obecność emocji negatywnych lub intensywność tych pozytywnych emocji.
 - d) Neutralne emocje sprzyjają utrzymaniu wysokiego poziomu szczęścia, ponieważ pomagają uniknąć gwałtownych zmian nastroju.
- 18. Czym jest relatywna deprywacja i jak wpływa na poczucie satysfakcji życiowej?**
- a) To stan, w którym osoby nie porównują się z innymi ludźmi, co prowadzi do wyższej satysfakcji z własnego życia.
 - b) To zjawisko, w którym osoby obiektywnie znajdujące się w lepszej sytuacji odczuwają niższą satysfakcję z życia z powodu porównań z innymi, których spostrzegają jako mających jeszcze lepszą sytuację.
 - c) Proces świadomego porównywania się tylko z osobami, które znajdują się w gorszej sytuacji, w celu podniesienia samooceny.
 - d) Brak poczucia satysfakcji wynikający wyłącznie z realnych niedostatków finansowych i materialnych.
- 19. Które stwierdzenie najlepiej opisuje wpływ bardzo wysokiego poziomu szczęścia na efektywność osiągania celów i sukcesów życiowych?**
- a) Im wyższy poziom szczęścia, tym większa efektywność działania i więcej osiągnięć, bez żadnych ograniczeń.
 - b) Bardzo wysoki poziom szczęścia może paradoksalnie ograniczyć osiągnięcia, ponieważ prowadzi do przeceniania własnych możliwości, zwiększonego podejmowania ryzyka lub spadku motywacji do dalszego działania.

- c) Poziom szczęścia nie ma znaczącego wpływu na efektywność działania, ponieważ sukces życiowy zależy wyłącznie od umiejętności i doświadczenia.
- d) Wysokie szczęście zawsze prowadzi do zmniejszenia poziomu osiągnięć, ponieważ osoby szczęśliwe nie mają potrzeby realizowania celów.
- 20. Które stwierdzenie najtrafniej opisuje wpływ regularnej aktywności fizycznej na dobrostan psychiczny i szczęście w dłuższej perspektywie czasowej?**
- a) Ćwiczenia fizyczne prowadzą do chwilowego wzrostu szczęścia, ale ich efekt szybko ustępuje i nie ma długotrwałych konsekwencji dla dobrostanu.
- b) Regularna aktywność fizyczna trwale obniża poziom dobrostanu, powodując przewlekłe zmęczenie oraz stres.
- c) Regularne ćwiczenia fizyczne poprawiają dobrostan psychiczny podobnie skutecznie jak leczenie farmakologiczne depresji, a ich pozytywne efekty utrzymują się dłużej niż efekty stosowania leków przeciwdepresyjnych.
- d) Aktywność fizyczna poprawia wyłącznie kondycję fizyczną, ale nie wpływa istotnie na poziom szczęścia lub zdrowie psychiczne.
- 21. Które stwierdzenie najtrafniej odzwierciedla zależność między warunkami zewnętrznymi a odczuwanym poziomem szczęścia?**
- a) Poziom wykształcenia jest głównym czynnikiem decydującym o szczęściu, szczególnie w społeczeństwach rozwiniętych.
- b) Liczba godzin pracy wpływa na dobrostan w znacznie większym stopniu niż dochody czy zamożność kraju zamieszkania.
- c) Zamożność kraju zamieszkania ma silny związek z poziomem szczęścia, ale jedynie w przypadku krajów o niskim lub umiarkowanym poziomie dochodów; w krajach bogatych ten związek wyraźnie słabnie.
- d) Liczba przyjaciół oraz jakość relacji społecznych są całkowicie niezależne od warunków zewnętrznych i nie wpływają znacząco na poziom szczęścia.
- 22. Jaką prawidłowość dotyczącą poziomu szczęścia Polaków ujawniły reprezentatywne badania panelowe prowadzone przez Janusza Czapińskiego i Tomasza Panka (2009)?**
- a) Większość Polaków (około 70%) deklaruje się jako szczęśliwi, a odsetek ten wykazywał tendencję wzrostową w pierwszej dekadzie XXI wieku.
- b) Tylko mniejszość Polaków (około 30%) czuje się szczęśliwymi, a ich liczba systematycznie spada.
- c) Polacy są znacznie mniej szczęśliwi niż obywatele większości krajów Europy Zachodniej, a ich poziom szczęścia maleje od lat 90. ubiegłego wieku.
- d) Polacy wykazują podobny poziom szczęścia do Rosjan, co wynika z podobnej historii społeczno-politycznej obu krajów.
- 23. Według koncepcji Mihalya Csikszentmihaly'ego – jaki rodzaj aktywności jest najbardziej sprzyjający występowaniu stanu przepływu (*flow*)?**
- a) Czynności relaksacyjne wymagające minimalnego wysiłku poznawczego i emocjonalnego.
- b) Zadania proste i dobrze znane, które nie przekraczają posiadanych umiejętności.
- c) Zadania, w których stawiane są bardzo wysokie wymagania przy niewystarczających umiejętnościach.
- d) Aktywności, które charakteryzują się wysokim poziomem wymagań, ale którym jednocześnie jesteśmy w stanie sprostać dzięki posiadanym wysokim umiejętnościom.
- 24. Jak zazwyczaj zmienia się poziom szczęścia u osób, które doświadczyły znaczących wydarzeń życiowych, zarówno pozytywnych (np. duży sukces lub wygrana), jak i negatywnych (np. utrata zdrowia)?**
- a) Poziom szczęścia rośnie lub spada trwale, a zmiany utrzymują się przez całe życie.
- b) Poziom szczęścia nie zmienia się znacząco, gdyż ludzie szybko ignorują ważne wydarzenia życiowe.
- c) Poziom szczęścia początkowo zmienia się w istotny sposób, ale po pewnym czasie ludzie adaptują się do nowej sytuacji i ich poziom szczęścia wraca do wcześniejszego stanu.
- d) Tylko pozytywne wydarzenia prowadzą do trwałych zmian poziomu szczęścia, natomiast wpływ wydarzeń negatywnych szybko zanika.
- 25. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej oddaje istotę reguły dystansu w ocenie własnego szczęścia?**
- a) Ludzie reagują znacznie intensywniej na zdarzenia z własnego życia niż na identyczne zdarzenia z życia innych osób.
- b) Zdarzenia niedawne mają silniejszy wpływ na ocenę szczęścia niż identyczne zdarzenia odległe w czasie.
- c) Wartość pozytywnych i negatywnych zdarzeń słabnie wraz ze wzrostem dystansu społecznego do osoby ich doświadczającej.
- d) Ludzie są szczęśliwsi, gdy unikają porównań społecznych i koncentrują się na własnych osiągnięciach.

Rozdział 11. Wpływ społeczny

- 1. Która z poniższych odpowiedzi poprawnie wskazuje trzy podstawowe formy przejawiania się wpływu społecznego?**
- a) Naśladownictwo, konformizm, posłuszeństwo.
- b) Manipulacja, izolacja, konformizm.
- c) Perswazja, indywidualizm, konformizm.
- d) Posłuszeństwo, konformizm, izolacja.
- 2. Które z poniższych stwierdzeń najtrafniej oddaje istotę konformizmu jako formy wpływu społecznego?**
- a) Zachowanie niezależności i wyrażanie własnego stanowiska mimo nacisków grupowych.
- b) Uleganie wewnętrznym normom i przekonaniom bez względu na zdanie grupy.

- c) Świadomy sprzeciw wobec presji społecznej w celu podkreślenia własnej odmienności.
 - d) Przyjmowanie opinii lub zachowań zgodnych z oczekiwaniami większości grupy.
3. W klasycznym eksperymencie Solomona Ascha (1951, 1956) – dotyczącym konformizmu – jaki odsetek uczestników przynajmniej raz podporządkował się błędnym odpowiedziom jednomyślnej większości?
- a) Około jednej czwartej osób badanych.
 - b) Około połowy osób badanych.
 - c) Około trzech czwartych osób badanych.
 - d) Niemal wszystkie osoby badane.
4. Ludzie ulegają naciskowi grupy z różnych powodów. Według Mortona Deutscha i Harolda Gerarda (1955) istnieją dwa podstawowe mechanizmy konformizmu: dążenie człowieka do zgodności z normami społecznymi lub przekonanie, że grupa ma rację. Jak nazywają się te mechanizmy?
- a) Wpływ autorytetu i wpływ wzajemności.
 - b) Wpływ normatywny i wpływ informacyjny.
 - c) Wpływ społeczny i wpływ osobisty.
 - d) Wpływ zaangażowania i wpływ słuszności.
5. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej charakteryzuje posłuszeństwo wobec autorytetów jako formę wpływu społecznego?
- a) Podejmowanie działań zgodnych z własnymi przekonaniami mimo sprzeciwu ze strony innych osób.
 - b) Przyjmowanie za własne cudzych zachowań obserwowanych u osób o podobnym bądź niższym statusie.
 - c) Podporządkowanie się poleceniom lub sugestiom osób stojących wyżej w hierarchii.
 - d) Kierowanie się indywidualnymi normami moralnymi i ignorowanie oczekiwań osób posiadających władzę lub prestiż.
6. Który z poniższych klasycznych eksperymentów psychologii społecznej został zaprojektowany specjalnie w celu zbadania stopnia, w jakim ludzie podporządkowują się poleceniom wydanym przez autorytet?
- a) Eksperyment więzienny Zimbardo.
 - b) Eksperyment elektrycznych wstrząsów Milgrama.
 - c) Eksperyment dotyczący konformizmu Ascha.
 - d) Eksperyment efektu Hawthorne’a Mayo.
7. Jaki mechanizm wpływu społecznego wykorzystywany jest w technice „stopa w drzwiach”?
- a) Uleganie autorytetom.
 - b) Zaangażowanie w działanie.
 - c) Lęk przed karą.
 - d) Sympatia do drugiej osoby.
8. Który z poniższych mechanizmów psychologicznych leży u podstaw skuteczności techniki wpływu społecznego „stopa w drzwiach”?
- a) Skłonność do podporządkowania się autorytetom.
 - b) Tendencja do unikania nieprzyjemnych konsekwencji społecznych.
 - c) Potrzeba zachowania konsekwencji po początkowym zaangażowaniu w dane działanie.
 - d) Wzrost sympatii wobec osoby, która przedstawia prośbę.
9. Które z poniższych stwierdzeń najtrafniej opisuje istotę techniki wpływu społecznego „drzwiami w twarz”?
- a) Wywołanie poczucia zobowiązania przez spełnienie niewielkiej prośby, aby uzyskać zgodę na kolejną, większą prośbę.
 - b) Prezentowanie próśb stopniowo rosnących pod względem trudności, aż do osiągnięcia prośby docelowej.
 - c) Subtelna manipulacja emocjonalna wywołująca poczucie winy w celu uzyskania zgody na prośbę.
 - d) Przedstawienie dużej, trudnej do zaakceptowania prośby, a po jej odrzuceniu przedstawienie właściwej, mniejszej prośby.
10. Wskaż parę emocji najlepiej oddającą specyfikę techniki wpływu społecznego „huśtawka emocjonalna”, której skuteczność wynika z nagłej zmiany emocji prowadzącej do większej uległości wobec próśb?
- a) Strach, a następnie ulga.
 - b) Smutek, a następnie współczucie.
 - c) Frustracja, a następnie gniew.
 - d) Poczucie winy, a następnie wstyd.
11. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej charakteryzuje technikę wpływu społecznego „technika niskiej piłki”?
- a) Celowe wprowadzenie osoby w poczucie winy, aby spełniła prośbę.
 - b) Początkowe zaangażowanie osoby przez atrakcyjną propozycję, a następnie wycofanie tej korzyści.
 - c) Manipulowanie osobą przez wykorzystanie jednomyślnej grupy.
 - d) Budowanie sympatii wobec osoby proszącej, zwiększające szansę spełnienia prośby.
12. W której technice wpływu społecznego kluczową rolę odgrywa zaoferowanie dodatkowej, nieoczekiwanej korzyści przed decyzją o przyjęciu lub odrzuceniu pierwotnej propozycji?
- a) Technika „stopa w drzwiach”.
 - b) Technika „niskiej piłki”.
 - c) Technika „a to nie wszystko”.
 - d) Technika „drzwiami w twarz”.

13. **Który mechanizm społeczny skutecznie zwiększa skłonność jednostki do ulegania wpływowi innych ludzi?**
- Odczuwanie zagrożenia utratą niezależności.
 - Żywienie sympatii do osoby wywierającej wpływ.
 - Brak wcześniejszego zaangażowania we wspólne działania.
 - Świadome przeciwstawianie się wywieranej presji.
14. **Który opis najlepiej charakteryzuje regułę wzajemności jako mechanizm wywierania wpływu społecznego?**
- Ludzie spełniają prośby, głównie oczekując osobistych korzyści.
 - Ograniczenie autonomii zwiększa podatność na wpływ.
 - Podporządkowanie osobom z autorytetem jest silniejsze.
 - Ludzie czują zobowiązanie do odwzajemnienia przysługi.
15. **Które czynniki szczególnie nasilają konformizm?**
- Niskie poczucie własnej wartości oraz przekonanie o niskich kompetencjach.
 - Silne poczucie autonomii i pewność umiejętności.
 - Wysokie przekonanie o własnej wyjątkowości.
 - Świadomość rozbieżności stanowiska z grupą.
16. **Które z poniższych stwierdzeń najtrafniej opisuje społeczne zjawisko znane jako efekt Wertera?**
- Zwiększenie agresji społecznej wskutek obserwowania przemocy medialnej.
 - Wzrost zachowań optymistycznych pod wpływem pozytywnych treści medialnych.
 - Występowanie samobójstw naśladawczych po nagłośnieniu przypadków odebrania sobie życia.
 - Przejmowanie wzorców zachowania od osób spostrzeganych jako atrakcyjne społecznie.
17. **Według gronowego modelu zmiany społecznej Andrzeja Nowaka i jego zespołu (1993) – decydującym czynnikiem umożliwiającym mniejszości odwrócenie dominacji większości jest:**
- Zwiększenie liczby członków mniejszości powyżej liczby członków większości.
 - Rozproszenie mniejszości na dużym obszarze, aby uniknąć bezpośredniej konfrontacji.
 - Wprowadzenie czynnika zewnętrznego zwiększającego atrakcyjność poglądu mniejszości, co skutkuje przestrzennym rozrostem skupionych grup zwolenników.
 - Zastosowanie intensywniej, krótkotrwałej presji na zwolenników poglądów większościowych, prowadzącej do szybkiej zmiany opinii.
18. **Które z poniższych stwierdzeń najlepiej opisuje mechanizm psychologiczny określany jako „kapitanoza”?**
- Unikanie podejmowania samodzielnych decyzji z powodu lęku przed odpowiedzialnością.
 - Powstrzymanie się od kwestionowania decyzji lub działań osoby posiadającej autorytet, nawet gdy są one wyraźnie błędne.
 - Brak właściwego działania z powodu konfliktów interpersonalnych w grupie.
 - Niepodjęcie interwencji z powodu braku specjalistycznej wiedzy technicznej w sytuacji zagrożenia.
19. **Według badań Joela Coopera (1980) – kluczowym mechanizmem wyjaśniającym skuteczność psychoterapii niezależnie od podejścia terapeutycznego jest:**
- Zwiększenie wysiłku terapeutycznego wskutek przymuszenia pacjenta przez terapeutę.
 - Uświadomienie pacjentowi nieświadomych konfliktów będących źródłem objawów.
 - Konieczność samodzielnego uzasadnienia wysiłku włożonego w terapię, zwłaszcza jeśli podjęto ją dobrowolnie.
 - Bezpośrednie, powtarzalne wyobrażanie sobie bodźców lękotwórczych, prowadzące do wygaszenia reakcji lękowej.
20. **Które z poniższych stwierdzeń najlepiej oddaje powód, dla którego naśladownictwo pozytywnych zachowań innych osób może być skuteczną metodą terapeutyczną?**
- Ułatwia nabywanie nowych, pożądanych społecznie wzorców zachowania, które zastępują wcześniejsze nieadaptacyjne reakcje.
 - Prowadzi bezpośrednio do obniżenia napięcia i stresu u osób w terapii.
 - Umożliwia koncentrację na własnych emocjach i ich analizowanie.
 - Bezpośrednio ogranicza intensywność negatywnych stanów emocjonalnych pacjenta.
21. **Która para technik wpływu społecznego opiera swoją skuteczność na psychologicznym mechanizmie zaangażowania, utrudniającym późniejsze wycofanie się lub odmowę?**
- Reguła wzajemności oraz zasada lubienia.
 - Technika „niskiej piłki” oraz technika „stopy w drzwiach”.
 - Technika „drzwiami w twarz” oraz efekt autorytetu.
 - Mechanizm konformizmu oraz mechanizm posłuszeństwa.
22. **Która z poniższych par technik wpływu społecznego jest szczególnie skuteczna dzięki wykorzystaniu pozytywnych relacji interpersonalnych, takich jak sympatia lub poczucie zobowiązania, wynikające z otrzymanych wcześniej korzyści?**
- Technika „huśtawki emocjonalnej” oraz technika „drzwiami w twarz”.
 - Technika autorytetu oraz społeczny dowód słuszności.
 - Technika „niskiej piłki” oraz technika „stopy w drzwiach”.
 - Reguła lubienia oraz zasada wzajemności.

23. Dlaczego anonimowość członków grupy prowadzi do zmniejszenia zachowań konformistycznych?
- Ponieważ zwiększa indywidualny strach przed negatywną oceną.
 - Ponieważ zmniejsza siłę normatywnego wpływu grupy oraz ryzyko społecznej dezaprobaty.
 - Ponieważ nasila normatywny wpływ grupy, wzmagając lęk przed wykluczeniem.
 - Ponieważ prowadzi do spadku indywidualnego zaangażowania w działania grupowe.
24. Jaki mechanizm psychologiczny powoduje, że ograniczenie dostępności produktu lub usługi zwiększa jego spostrzeżaną wartość?
- Wzbudzenie poczucia zagrożenia lub ograniczenia swobody wyboru u potencjalnego nabywcy.
 - Obniżenie kosztów psychologicznych związanych z podjęciem decyzji zakupowej.
 - Wzrost zaufania do jakości produktu ze względu na jego niedostępność.
 - Uproszczenie procesu podejmowania decyzji zakupowej przez zmniejszenie liczby alternatyw.
25. Oliver Genschow wraz z zespołem (2021) przeprowadzili replikację techniki „drzwiami w twarz”, oryginalnie badanej przez Roberta Cialdiniego i zespół (1975). Jakie były wyniki tej replikacji?
- Technika „drzwiami w twarz” przestała działać, co sugeruje, że współczesne społeczeństwo jest mniej podatne na ten typ manipulacji.
 - Technika „drzwiami w twarz” okazała się skuteczna jedynie w przypadku próśb o charakterze charytatywnym, ale nie działała przy codziennych przysługach.
 - Efekt techniki „drzwiami w twarz” był równie silny jak w oryginalnych badaniach Cialdiniego, potwierdzając stabilność tego zjawiska.
 - Efekt techniki „drzwiami w twarz” osłabł względem oryginalnych badań, choć był widoczny szczególnie u osób o niskim poziomie asertywności.

Rozdział 12. Atrakcyjność interpersonalna

1. Dlaczego „średnie” (uśrednione) twarze są oceniane jako szczególnie atrakcyjne?
- Ponieważ są wyjątkowe i łatwiej zapadają w pamięć, co zwiększa ich atrakcyjność.
 - Ponieważ twarze uśrednione są spostrzegane jako bardziej znajome i łatwiej przetwarzane poznawczo.
 - Ponieważ uśrednienie twarzy zawsze zwiększa ich symetrię, co automatycznie podnosi atrakcyjność.
 - Ponieważ są pozbawione wszelkich skrajnych cech, co wyraźnie zwiększa ich ekspresję emocjonalną.
2. Który zestaw cech najlepiej odzwierciedla trzy główne właściwości twarzy decydujące o jej atrakcyjności?
- Wyraźny dymorfizm płciowy, oryginalność rysów, wyrazistość twarzy.
 - Duże oczy, proporcjonalnie małe usta, symetria rysów.
 - Średniość (uśrednienie rysów), symetria twarzy, odpowiednio zaznaczony dymorfizm płciowy.
 - Wyraźnie zaznaczone kości policzkowe, symetria twarzy, przeciętnej wielkości nos.
3. Co wynika z badań Rebekki Hoss oraz Judith Langlois (2003) – prowadzonych z udziałem dwumiesięcznych niemowląt na temat spostrzegania atrakcyjności twarzy?
- Niemowlęta preferują twarze znanych sobie wcześniej osób.
 - Niemowlęta unikają patrzenia na twarze obce, niezależnie od ich atrakcyjności.
 - Niemowlęta reagują intensywniej na wyraziste i nietypowe rysy twarzy niż na twarze przeciętne.
 - Niemowlęta dłużej przyglądają się twarzom, które dorośli uznają za atrakcyjne.
4. Zgodnie z wynikami badań Devendry Singh (1993) – który ze wskaźników sylwetki kobiecego ciała ma szczególne znaczenie dla oceny atrakcyjności fizycznej?
- Stosunek obwodu talii do obwodu bioder (WHR, *waist-to-hip ratio*).
 - Wskaźnik BMI mieszczący się w przedziale niedowagi (poniżej 18,5).
 - Proporcja długości nóg w stosunku do tułowia.
 - Całkowita masa ciała w przedziale normy BMI (18,6–24,9).
5. Jak zmieniał się preferowany typ kobiecej sylwetki w kulturze zachodniej w ciągu ostatnich kilku dekad?
- Stopniowo zaczął przypominać sylwetkę wysportowaną, wyraźnie muskularną.
 - Pozostał zasadniczo niezmieniony, utrzymując umiarkowaną masę ciała.
 - Wyraźnie przesunął się w stronę coraz większej szczupłości i smukłości.
 - Stopniowo zaczął promować pełniejsze, bardziej zaokrąglone kształty ciała.
6. Dlaczego – zgodnie z eksperymentami Wojciecha Kuleszy i Andrzeja Nowaka (2003) oraz Wojciecha Kuleszy (2006) – osoby badane wykazywały większą sympatię wobec partnerów, którzy zachowywali się wobec nich w sposób skoordynowany?
- Ponieważ spostrzegały tych partnerów jako bardziej podobnych do siebie pod względem poglądów.
 - Ponieważ koordynacja sugerowała większą szansę na realizację wspólnych celów i odniesienie sukcesu.
 - Ponieważ skoordynowane zachowanie partnera prowadziło do zwiększenia poczucia własnej niezależności i autonomii.
 - Ponieważ zachowania skoordynowane zawsze skutkowały wzrostem empatii u obu osób.
7. Na czym polega efekt aureoli?
- Na automatycznym przypisywaniu osobom atrakcyjnym wyłącznie cech pozytywnych, także niezwiązanych z wyglądem.
 - Na skłonności do unikania kontaktu z osobami wyjątkowo atrakcyjnymi z obawy przed odrzuceniem.

- c) Na przekonaniu, że osoby atrakcyjne są mniej moralne, ale bardziej kompetentne społecznie.
 - d) Na tendencji do oceniania osób atrakcyjnych jako mniej inteligentnych, lecz bardziej sympatycznych.
- 8. Które czynniki najbardziej sprzyjają wzrostowi atrakcyjności interpersonalnej między ludźmi?**
- a) Różnice cech osobowości.
 - b) Wygląd fizyczny jako jedyny decydujący czynnik.
 - c) Różnice płciowe.
 - d) Częste kontakty oraz podobieństwo poglądów i postaw.
- 9. Jakie mechanizmy psychologiczne wyjaśniają negatywny wpływ oglądania zdjęć nierealistycznie szczupłych modelek na ryzyko zaburzeń odżywiania (np. bulimii)?**
- a) Zdjęcia wzmacniają pozytywne nastawienie wobec własnego ciała.
 - b) Ekspozycja na zdjęcia wywołuje uczucie głodu i prowokuje objadanie się.
 - c) Powodują internalizację nierealistycznego wzorca ciała oraz nasilają presję społeczną, by dążyć do szczupłości.
 - d) Zdjęcia prezentują realistyczne cele sylwetkowe, lecz kobiety źle interpretują sposoby ich osiągania.
- 10. Na czym polega teoria nagród i kar w kontekście atrakcyjności interpersonalnej?**
- a) Na założeniu, że atrakcyjność wynika z bilansu pozytywnych i negatywnych doświadczeń związanych z daną osobą.
 - b) Na przekonaniu, że osoby rzadko nagradzające są bardziej atrakcyjne.
 - c) Na twierdzeniu, że stosowanie kar zwiększa zainteresowanie osobą.
 - d) Na przekonaniu, że tylko nagrody (bez kar) wpływają na atrakcyjność interpersonalną.
- 11. Jak regularne spotkanie danej osoby wpływa na odczuwaną wobec niej sympatię?**
- a) Powoduje spadek sympatii, prowadząc do przesytu i znudzenia.
 - b) Zwiększa sympatię, o ile osoba od początku nie była odpychająca.
 - c) Nie wpływa na sympatię – decydują stałe cechy osobowości.
 - d) Prowadzi do osłabienia sympatii z powodu wzrostu ryzyka konfliktów.
- 12. Co wynika z badań nad spontaniczną mimiką Tanyi Chartrand i Johna Bargha (1999) oraz Jessiki Lakin i Tanyi Chartrand (2003)?**
- a) Jest świadomą strategią zwiększania własnej atrakcyjności.
 - b) Występuje częściej u osób o niskiej inteligencji społecznej.
 - c) Wzrost sympatii występuje tylko przy świadomym zauważeniu naśladowania.
 - d) Mimikra się nasila, zwłaszcza gdy aktywizowany jest motyw afiliacji.
- 13. Na czym polega zjawisko bezwiednego egotyzmu?**
- a) Nieświadoma preferencja osób podobnych do nas.
 - b) Odrzucanie osób podobnych, by zachować wyjątkowość.
 - c) Preferencja osób o odmiennych cechach osobowości.
 - d) Świadomy wybór partnerów różniących się od nas.
- 14. Według badań Bogdana Wojciszke i Aleksandry Szymków (2003) – dotyczących zjawiska *Schadenfreude* – kiedy ludzie szczególnie często odczuwają satysfakcję z niepowodzenia innych osób?**
- a) Gdy osoba ponosząca porażkę wcześniej była spostrzegana jako podobna do obserwatora.
 - b) Gdy porażka dotyczy osoby nielubianej przez obserwatora, niezależnie od tego, czy była zasłużona.
 - c) Gdy obserwator wcześniej czuł sympatię wobec osoby doświadczającej niepowodzenia.
 - d) Gdy osoba doświadczająca porażki wyraźnie na nią nie zasługiwała.
- 15. Jak określa się w psychologii społecznej tendencję ludzi do nieświadomego przejmowania i odzwierciedlania zachowań innych osób, takich jak gesty, sposób mówienia czy ziewanie?**
- a) Efekt aureoli.
 - b) Symetria.
 - c) Mimikra.
 - d) Efekt imponowania.
- 16. Które cechy najsilniej zwiększają sympatię wobec innych osób?**
- a) Wysokie kompetencje zawodowe i skuteczność w osiągnięciu celów.
 - b) Przede wszystkim cechy związane z atrakcyjnością fizyczną.
 - c) Zalety wspólnotowe, takie jak życzliwość, uczciwość czy troska o innych.
 - d) Drobne wady, które czynią osobę bardziej realistyczną i autentyczną.
- 17. Jaki typ atrakcyjności definiuje się w psychologii jako „ogólną pozytywną postawę i ocenę innej osoby wynikającą z jej cech charakteru oraz znaczenia, jakie ta osoba ma dla nas”?**
- a) Atrakcyjność fizyczna.
 - b) Atrakcyjność interpersonalna.
 - c) Atrakcyjność seksualna.
 - d) Atrakcyjność intelektualna.
- 18. Co zaobserwowano w parach, które będąc w związku zaczęły odczuwać bardziej podobne do siebie emocje (kongwencja emocjonalna)?**
- a) Ich relacje stały się bardziej konfliktowe.
 - b) Doświadczaly szybszego obniżenia poczucia bliskości.

- c) Stały się bardziej zgodne emocjonalnie, lecz nie wpływało to na trwałość relacji.
d) Budowały związki bardziej spójne i odporne na rozpad.
- 19. Co wynika z badań dotyczących związku między cyklem menstruacyjnym a spostrzeganą atrakcyjnością kobiet?**
a) Kobiety są spostrzegane jako atrakcyjne wyłącznie w okresie owulacji.
b) Atrakcyjność kobiet pozostaje stała i nie ulega zmianom w trakcie cyklu.
c) Kobiety są najmniej atrakcyjne podczas owulacji.
d) Spostrzegana atrakcyjność kobiet ulega zmianom zależnie od fazy cyklu menstruacyjnego.
- 20. Według teorii równowagi poznawczej Fritza Heidera (1958) – Paweł (P) lubi Olafa (O), natomiast Olaf lubi blog X, którego Paweł nie znosi. Która z poniższych strategii NIE PROWADZI do przywrócenia równowagi poznawczej w tym układzie relacji?**
a) Paweł zacznie lubić blog X, dostosowując swoje nastawienie do opinii Olafa.
b) Olaf przestanie lubić blog X, upodabniając się do Pawła.
c) Paweł zmniejszy swoją sympatię do Olafa, unikając z nim kontaktu.
d) Paweł zwiększy swoją sympatię do Olafa, aby zrekompensować różnicę zdań dotyczącą bloga X.
- 21. Jaki typ zachowań najsilniej wpływa na wzmacnianie więzi społecznych między ludźmi?**
a) Zachowania dominujące, które pokazują siłę i autorytet.
b) Zachowania wiążące, czyli takie, które wyrażają troskę, zainteresowanie oraz uwagę wobec partnera.
c) Minimalizowanie liczby interakcji, by uniknąć konfliktów.
d) Ignorowanie partnera, aby wzbudzić w nim większe zainteresowanie.
- 22. Jak można najlepiej wyjaśnić, czym jest „prototypowość twarzy”?**
a) Jest to efekt atrakcyjności interpersonalnej osoby obserwowanej.
b) Polega na symetrycznym ułożeniu rysów twarzy.
c) Wiąże się z wysoką samooceną osoby dokonującej oceny.
d) Jest to efekt uśrednienia cech wielu różnych twarzy, z którymi dana osoba miała wcześniej kontakt.
- 23. Które z poniższych zachowań, podejmowanych w trakcie rozmowy, sprzyja wzrostowi atrakcyjności interpersonalnej?**
a) Częste dzielenie się swoimi opiniami, nawet jeśli różnią się one od poglądów rozmówcy, co podkreśla autentyczność.
b) Zadawanie rozmówcy pytań o jego doświadczenia i poglądy, pokazujące szczerą uwagę na niego zwróconą.
c) Utrzymywanie lekkiego dystansu i unikanie zbyt osobistych tematów, aby rozmówca poczuł się komfortowo.
d) Regularne wtrącanie ciekawych anegdot, nawet kosztem chwilowego przerywania wypowiedzi rozmówcy.
- 24. Na czym polega tzw. efekt łatwości wymowy nazwiska opisany przez Simona Lahama i zespół (2012)?**
a) Osoby o trudnych do wymówienia nazwiskach są spostrzegane jako bardziej inteligentne.
b) Osoby o trudnych do wymówienia nazwiskach budzą większe zainteresowanie społeczne i są bardziej atrakcyjne.
c) Osoby o trudnych do wymówienia nazwiskach mają większe szanse na sukces zawodowy niż osoby z nazwiskami łatwymi.
d) Osoby o łatwych do wymówienia nazwiskach są spostrzegane jako bardziej atrakcyjne i mają większe szanse na sukces zawodowy.
- 25. Które cechy osoby najsilniej wpływają na to, że zaczynamy odczuwać wobec niej szacunek i podziw (respekt)?**
a) Ciepło emocjonalne i chęć pomagania innym.
b) Duża wrażliwość społeczna i umiejętność słuchania.
c) Wyrozumiałość i łagodność w relacjach interpersonalnych.
d) Wysokie kompetencje, skuteczność i zdolność realizowania celów.

Rozdział 13. Miłość

- 1. Według teorii Roberta Sternberga miłość można rozpatrywać jako połączenie trzech podstawowych komponentów, które definiują dynamikę relacji partnerskiej. Jakie elementy składają się na tę triadę?**
a) Namietność, intymność oraz zobowiązanie.
b) Empatia, romantyzm oraz wzajemność.
c) Zaufanie, lojalność oraz przywiązanie.
d) Pożądanie, bliskość oraz zaangażowanie.
- 2. Według trójskładnikowej teorii miłości Roberta Sternberga – czym charakteryzuje się namietność jako jeden z kluczowych elementów związku?**
a) Dominującym pragnieniem seksualnym, bez głębszego zaangażowania emocjonalnego.
b) Silnym zobowiązaniem wobec partnera, opartym na trwałych uczuciach przywiązania.
c) Intensywnymi emocjami zarówno pozytywnymi, jak i negatywnymi, którym towarzyszy pragnienie bliskości i zespolenia z partnerem.
d) Wyłącznie pozytywnymi odczuciami, takimi jak radość i fascynacja osobą partnera.
- 3. Według trójskładnikowej teorii miłości Roberta Sternberga relacje miłosne zmieniają się dynamicznie, przechodząc przez kolejne fazy rozwoju. Który zestaw etapów poprawnie i kompletnie przedstawia typową sekwencję tych zmian?**
a) Zakochanie, romantyczne początki, miłość kompletna, miłość przyjacielska, związek pusty, rozpad.
b) Romantyczne początki, zdrada, kryzys, miłość kompletna, ponowne zakochanie.

- c) Przyjaźń, zauroczenie, związek kompletny, miłość platoniczna, rozpad.
 - d) Zakochanie, stabilizacja, faza pustego związku, przywiązanie, miłość przyjacielska.
- 4. Zgodnie z teorią transferu pobudzenia Dolfi Zillmanna (1979, 2003) – w jakim przedziale czasowym transfer pobudzenia emocjonalnego jest najbardziej prawdopodobny?**
- a) Wyłącznie wtedy, gdy osoba świadomie identyfikuje pierwotne („stare”) źródło pobudzenia.
 - b) Bezpośrednio po ustaniu działania pierwotnego źródła, maksymalnie do 3 minut od zakończenia.
 - c) Po krótkiej przerwie, gdy osoba nie jest już świadoma pierwotnego źródła pobudzenia, czyli od około 3 do 10 minut od jego ustania.
 - d) Dopiero po dłuższym odstępie czasu, przekraczającym 10 minut od ustania pierwotnego źródła.
- 5. Według Roberta Sternberga intymność jako składnik miłości charakteryzuje się przede wszystkim:**
- a) Wysokim pobudzeniem fizjologicznym oraz dominacją pozytywnych uczuć.
 - b) Pragnieniem posiadania partnera na wyłączność i kontrolowania jego zachowań.
 - c) Świadomą decyzją o pozostaniu z partnerem mimo trudności emocjonalnych.
 - d) Pozytywnymi uczuciami troski, przywiązania i bliskości, wzmacniającymi wzajemne wsparcie.
- 6. Jaka jest prawidłowa kolejność stylów przywiązania u dzieci – od najczęściej do najrzadziej występującego?**
- a) Unikowy, nerwowy, bezpieczny.
 - b) Bezpieczny, nerwowy, unikowy.
 - c) Unikowy, bezpieczny, nerwowy.
 - d) Bezpieczny, unikowy, nerwowy.
- 7. Jakie dwa mechanizmy decydują o sukcesie reprodukcyjnym według teorii doboru seksualnego Karola Darwina?**
- a) Dobór naturalny oraz rywalizacja międzygatunkowa.
 - b) Rywalizacja wewnątrzplciowa oraz preferencje międzypłciowe.
 - c) Empatia i współczucie między partnerami.
 - d) Zaufanie i wzajemne wsparcie w wychowaniu potomstwa.
- 8. Według modelu zaangażowania Caryl Rusbult – które czynniki najsilniej decydują o trwałości związku?**
- a) Brak konfliktów, fizyczna atrakcyjność partnera, intensywność kontaktów społecznych
 - b) Niska jakość alternatyw, wysoki poziom dotychczasowych inwestycji, satysfakcja z obecnej relacji.
 - c) Konflikty interpersonalne, zdrady, słaba komunikacja.
 - d) Intensywność namiętności, podobieństwo cech osobowości, fizyczna atrakcyjność.
- 9. Jakie cztery strategie reagowania na niezadowolenie identyfikuje teoria Caryl Rusbult?**
- a) Wycofanie emocjonalne, kontrola partnera, rywalizacja, ignorowanie problemu.
 - b) Wyjście ze związku, dialog o problemach, bierna lojalność, zaniedbywanie relacji.
 - c) Konflikt interpersonalny, negocjacja, mediacja, rozstanie.
 - d) Ukryta zdrada, wycofanie z relacji, poświęcenie, samodzielne rozwiązywanie problemu.
- 10. Który hormon odgrywa kluczową rolę w budowaniu więzi interpersonalnych, sprzyjając wzrostowi poczucia intymności i bliskości emocjonalnej między partnerami?**
- a) Testosteron.
 - b) Dopamina.
 - c) Oksytocyna.
 - d) Estrogen.
- 11. Który hormon odgrywa kluczową rolę w odczuwaniu namiętności, odpowiadając za intensywne emocje związane z przyjemnością i zakochaniem?**
- a) Testosteron.
 - b) Dopamina.
 - c) Oksytocyna.
 - d) Estrogen.
- 12. Który sposób okazywania empatii może mieć negatywne konsekwencje dla związku, utrudniając efektywne wsparcie partnera?**
- a) Przyjmowanie perspektywy partnera.
 - b) Współczucie partnerowi.
 - c) Osobiste odczuwanie cierpienia w reakcji na cierpienie partnera.
 - d) Żadna forma empatii nie jest szkodliwa.
- 13. Co – według koncepcji dynamiki intymności – stanowi kluczowe zagrożenie prowadzące do spadku poczucia bliskości między partnerami?**
- a) Pogłębiające się wzajemne zaufanie.
 - b) Wspólna pasja partnerów.
 - c) Nadmierna rutyna i brak ekscytacji, powodujące utratę świeżości uczuć.
 - d) Długotrwała przyjaźń.

14. **Jak kobiety i mężczyźni różnią się w ocenie zdrady emocjonalnej i seksualnej?**
a) Kobiety traktują zdradę seksualną poważniej niż mężczyźni.
b) Kobiety i mężczyźni jednakowo oceniają zdradę emocjonalną.
c) Mężczyźni oceniają zdradę emocjonalną jako mniej szkodliwą.
d) Kobiety silniej reagują na zdradę emocjonalną, mężczyźni na seksualną.
15. **Gotowość do inwestowania zasobów oraz silne zaangażowanie emocjonalne są szczególnie preferowane jako cechy partnera, gdy:**
a) Mężczyźni oceniają kobiety pod kątem relacji długoterminowej.
b) Kobiety oceniają mężczyzn pod kątem relacji długoterminowej.
c) Mężczyźni oceniają kobiety pod kątem relacji krótkoterminowej.
d) Kobiety oceniają mężczyzn pod kątem relacji krótkoterminowej.
16. **Co oznacza „zahamowanie systemu przywiązania”?**
a) Unikanie bliskości, emocjonalne dystansowanie się od opiekuna lub partnera oraz tłumienie potrzeb związanych z przywiązaniem.
b) Silna potrzeba bliskości, nadmierne skupienie się na opiekunie lub partnerze i lęk przed porzuceniem.
c) Zatrzymanie lub obniżenie produkcji oksytocyny w organizmie.
d) Utratę głównego obiektu przywiązania (opiekuna lub partnera).
17. **W eksperymencie Davida Bussa i Davida Schmitta (1993), gdy aktywizowano u badanych motyw poszukiwania partnera, zaobserwowano zmiany preferencji dotyczących zakupów. Na czym polegał ten efekt?**
a) Kobiety preferowały drogie, symboliczne przedmioty, aby podkreślić swój status społeczny.
b) Mężczyźni wybierali praktyczne produkty gospodarstwa domowego, sugerujące odpowiedzialność.
c) Kobiety chętniej wybierały przedmioty praktyczne, wskazujące na zaradność życiową.
d) Mężczyźni byli skłonni kupować luksusowe, często niepraktyczne produkty, sygnalizujące wysoki status materialny.
18. **Według trójskładnikowej teorii miłości Roberta Sternberga związki zmieniają się dynamicznie, przechodząc przez różne fazy. Który opis najlepiej oddaje fazę określaną jako „romantyczne początki”?**
a) „Nie odczuwamy obecnie silnych emocji ani wielkich porywów namiętności, ale łączy nas przyjaźń, troska oraz zaangażowanie w trwałość naszego związku”.
b) „Jesteśmy sobą zafascynowani, pełni namiętności i entuzjazmu. Rozmawiamy godzinami, dzielimy się wszystkim, nie możemy bez siebie wytrzymać. Wygląda to na coś poważnego”.
c) „Związek stał się rutynowy, jesteśmy ze sobą bardziej z przyzwyczajenia niż z namiętności czy prawdziwej bliskości. Pozostajemy razem głównie ze względu na wygodę lub przyzwyczajenie”.
d) „Jestem zakochana. Ciągle myślę o nim, choć jeszcze niewiele o nim wiem. Bardzo mnie pociąga, więc chcę go bliżej poznać”.
19. **Według teorii nakładów rodzicielskich Roberta Triversa – jak zachowuje się płeć ponosząca większe koszty związane z wychowaniem potomstwa?**
a) Jest mniej selektywna przy doborze partnerów, ponieważ ważniejsza jest liczba potencjalnych potomków.
b) Częściej rywalizuje z przedstawicielami tej samej płci o dostęp do partnerów.
c) Wykazuje większą gotowość do przelotnych kontaktów seksualnych.
d) Jest bardziej selektywna w doborze partnerów, gdyż musi rozsądnie inwestować zasoby w wychowanie potomstwa.
20. **Według Roberta Sternberga – czym najtrafniej charakteryzuje się „zobowiązanie” jako element miłości?**
a) Intensywnym uczuciem pojawiającym się spontanicznie, niemożliwym do kontrolowania.
b) Świadomą decyzją o pozostaniu z partnerem i staraniu się o trwałość związku mimo ewentualnych trudności emocjonalnych lub spadku namiętności.
c) Gotowością do ponoszenia wyłącznej finansowej odpowiedzialności za partnera.
d) Pozostawianiem w relacji głównie ze względu na presję społeczną.
21. **Według teorii faz miłości Roberta Sternberga – jak spostrzega się partnera podczas fazy zakochania i jakie emocje dominują w tym okresie?**
a) Realistyczna i krytyczna ocena partnera z dostrzeganiem jego wad.
b) Idealizacja partnera, przypisywanie mu wyjątkowych cech oraz intensywne pozytywne emocje.
c) Obniżona intensywność emocjonalna i brak zaangażowania wobec partnera.
d) Stabilność emocjonalna oraz spokojne, racjonalne podejście do cech partnera.
22. **Osoba często obawiająca się odrzucenia przez partnera, stale martwiąca się, że nie jest naprawdę kochana, najprawdopodobniej reprezentuje styl przywiązania:**
a) Bezpieczny.
b) Unikowy.
c) Nerwowy.
d) Opresyjny.
23. **Z badań dotyczących poświęcenia w związku (Impett i in., 2005) wynika, że wpływ poświęceń na satysfakcję z relacji zależy przede wszystkim od:**
a) Częstotliwości poświęceń – im częściej się zdarzają, tym większa satysfakcja.
b) Rodzaju motywacji stojącej za poświęceniem – motywy dążeniowe (pozytywne) zwiększają satysfakcję, a unikowe (negatywne) ją obniżają.

- c) Wielkości poświęcenia – im większe, tym wyższa satysfakcja ze związku.
 - d) Płci osoby dokonującej poświęcenia – kobiety mają większy wpływ na satysfakcję niż mężczyźni.
- 24. Co najlepiej ilustruje problematyczny mechanizm określany jako „pułapka sprawiedliwości” w bliskim związku?**
- a) Konstrukttywne i spokojne dążenie do równowagi oraz uczciwego podziału obowiązków.
 - b) Zbyt intensywne domaganie się „równego wkładu” od partnera, prowadzące do konfliktów i pogorszenia jakości związku.
 - c) Wzajemne dbanie o potrzeby emocjonalne, prowadzące do harmonijnej relacji.
 - d) Osiągnięcie stanu idealnej zgodności interesów i potrzeb partnerów.
- 25. Według teorii stylów przywiązania – styl unikowy charakteryzuje się przede wszystkim:**
- a) Skupieniem na osiąganiu intymności przy unikaniu silnej napiętności.
 - b) Jednoczesnym silnym pragnieniem bliskości oraz lękiem przed porzuceniem.
 - c) Lękiem przed zbytnią bliskością emocjonalną oraz tendencją do utrzymywania dystansu i unikania zależności od partnera.
 - d) Wyłącznym dążeniem do kontroli i dominacji nad partnerem.

Rozdział 14. Prospołeczność

1. Które z poniższych stwierdzeń najtrafniej oddaje definicyjną istotę zachowań pomocnych?

- a) Są to działania podejmowane świadomie, ukierunkowane na poprawę sytuacji innych osób, nawet jeśli osoba pomagająca może jednocześnie odnosić pewne korzyści.
- b) Są to działania podejmowane spontanicznie oraz bezrefleksyjnie, które poprawiają sytuację innej osoby i nie przynoszą osobie pomagającej żadnych korzyści.
- c) Są to działania, których celem jest wyłącznie poprawa własnej reputacji lub pozycji społecznej osoby pomagającej bez uwzględnienia dobra osoby, której udzielana jest pomoc.
- d) Są to działania świadome, mające na celu zarówno uzyskanie własnych korzyści, jak i poprawę sytuacji innych osób, podejmowane jednak tylko wtedy, gdy pomagający może liczyć na wzajemność.

2. Które z poniższych stwierdzeń najtrafniej przedstawia specyfikę zachowań altruistycznych?

- a) Działanie ukierunkowane na korzyść innych osób, podejmowane jednak tylko wtedy, gdy koszty dla pomagającego są minimalne lub pomijalne.
- b) Działanie skierowane na poprawę sytuacji innych osób, którego nieodłącznym warunkiem jest brak jakichkolwiek korzyści emocjonalnych dla osoby pomagającej.
- c) Działanie polegające na niesieniu pomocy innym, motywowane głównie uzyskaniem społecznej akceptacji lub unikaniem dezaprobaty otoczenia.
- d) Działanie skoncentrowane na dobru innych osób, przy czym pomagający gotów jest zaakceptować możliwość poniesienia własnych strat lub kosztów.

3. Które z poniższych stwierdzeń najtrafniej oddaje istotę zjawiska obojętnego przechodnia?

- a) Sytuacja, gdy ludzie unikają udzielenia pomocy, ponieważ w grupie odczuwają silniejszą presję, aby postępować zgodnie z własnym interesem, a nie interesem innych osób.
- b) Sytuacja, gdy świadkowie zdarzenia nie udzielają pomocy, ponieważ w obecności innych osób odczuwają zmniejszoną osobistą odpowiedzialność za pomoc.
- c) Sytuacja, w której ludzie nie pomagają poszkodowanemu, gdyż zakładają, że ma on wystarczające kompetencje, by sam sobie poradzić z problemem.
- d) Sytuacja, gdy świadkowie nie udzielają pomocy, ponieważ uważają, że osoba potrzebująca nie chce otrzymać pomocy od obcych ludzi.

4. Który z poniższych czynników sytuacyjnych zwiększa prawdopodobieństwo, że świadek udzieli pomocy osobie potrzebującej?

- a) Obecność wielu świadków, ponieważ w grupie łatwiej jest podjąć decyzję o pomocy dzięki rozłożeniu odpowiedzialności na większą liczbę osób.
- b) Niewielka liczba świadków zdarzenia, gdyż powoduje wzrost poczucia osobistej odpowiedzialności za pomoc poszkodowanemu.
- c) Widok innych osób, które nie reagują, ponieważ ich bierność zwiększa presję społeczną na świadka, aby przejął inicjatywę i się wyróżnił.
- d) Wyjątkowo trudne lub niekomfortowe warunki otoczenia, które zwiększają odczuwanie empatii wobec osoby potrzebującej pomocy.

5. Alain Cohn wraz z zespołem (2019) przeprowadzili eksperyment terenowy w 40 krajach, badając, czy ludzie zwracają znalezione portfele. Wyniki okazały się dla badaczy zaskakujące i sprzeczne z ich wcześniejszymi przewidywaniami. Czego pierwotnie spodziewali się autorzy?

- a) Portfele zawierające przedmioty osobiste (takie jak klucz) będą rzadziej zwracane, ponieważ wymaga to od znalazcy większego wysiłku przy oddawaniu ich właścicielowi.
- b) Odsetek zwróconych portfeli będzie wyższy w krajach o kulturze kolektywistycznej niż indywidualistycznej ze względu na silniejsze poczucie wspólnotowej odpowiedzialności za dobro innych osób.
- c) Ludzie będą rzadziej zwracali znalezione portfele, jeśli znajdą w nich pieniądze, ponieważ obecność gotówki zwiększy pokusę zatrzymania znaleziska dla siebie.

- d) Najwięcej zwrotów będzie mieć miejsce w krajach o niższym poziomie zamożności, ponieważ mieszkańcy tych krajów powinni silniej odczuwać empatię wobec właścicieli zgubionych przedmiotów.
- 6. Który opis najtrafniej przedstawia podstawowe założenie modelu pobudzenia–bilansu w wyjaśnianiu zachowań pomocnych?**
- a) Ludzie pomagają innym przede wszystkim dlatego, by zmniejszyć własne negatywne napięcie emocjonalne wywołane obserwacją cudzych trudności lub cierpienia.
 - b) Ludzie pomagają innym, ponieważ udzielenie pomocy zwiększa ich pozytywny nastrój i tym samym poprawia ogólny bilans emocjonalny.
 - c) Ludzie pomagają innym, ponieważ nieudzielenie pomocy mogłoby prowadzić do utraty społecznej akceptacji i wzrostu negatywnych emocji związanych z odrzuceniem.
 - d) Ludzie pomagają innym wtedy, gdy czują silną empatię wobec osoby cierpiącej, a motywacja do pomocy jest niezależna od własnych stanów emocjonalnych.
- 7. Która z poniższych teorii zakłada, że ludzie pomagają innym oraz dzielą się swoimi zasobami, ponieważ długofalowo prowadzi to do zwiększenia własnych korzyści przez wzajemność i wdzięczność obdarowanych osób?**
- a) Teoria dostosowania łącznego.
 - b) Model pobudzenia–bilansu.
 - c) Teoria altruizmu wzajemnego.
 - d) Teoria bliskości emocjonalnej.
- 8. Co stanowi podstawę normy wzajemności w odniesieniu do pomagania innym ludziom?**
- a) Powinniśmy pomagać innym wtedy, gdy jest to zgodne z naszymi indywidualnymi interesami, unikając sytuacji, gdy pomoc generuje dla nas jakiegokolwiek koszty.
 - b) Jesteśmy społecznie zobowiązani do udzielania pomocy tym osobom, które wcześniej nam pomogły, gdyż odwzajemnienie przysługi jest istotnym elementem relacji społecznych.
 - c) Powinniśmy pomagać wszystkim osobom niezależnie od tego, czy otrzymaliśmy od nich wcześniej pomoc, ponieważ norma wzajemności zakłada, że wsparcie powinno być bezwarunkowe.
 - d) Mamy obowiązek udzielania pomocy osobom znajdującym się w trudnej sytuacji jedynie w obrębie własnej grupy społecznej, gdyż odwzajemnianie pomocy ogranicza się wyłącznie do bliskich relacji interpersonalnych.
- 9. W eksperymencie Jona Manera i zespołu (2002) badani byli bardziej skłonni do pomocy osobie potrzebującej, gdy eksperymentalnie wzbudzano w nich poczucie podobieństwa do tej osoby. Według autorów – jaki mechanizm odpowiadał za zwiększenie zachowań pomocnych w tej sytuacji?**
- a) Zwiększenie poziomu osobistego dyskomfortu i smutku u badanych, którzy pomagali, aby zmniejszyć własne negatywne emocje.
 - b) Potrzeba uniknięcia negatywnej oceny społecznej za brak pomocy komuś spostrzeganemu jako podobny do siebie.
 - c) Silne pobudzenie fizjologiczne wywołane obserwacją cierpienia osoby podobnej, które mogło być zredukowane jedynie przez udzielenie pomocy.
 - d) Wzrost intensywności empatycznej troski o osobę potrzebującą, wywołany spostrzeganiem jej jako podobnej do siebie.
- 10. Tobias Greitemeyer i Silvia Osswald (2010) ustalili, że osoby grające w grę o treści prospołecznej („Lemmings”) były później bardziej skłonne do udzielenia pomocy, niż osoby grające w neutralną grę („Tetris”). Według autorów – jaki mechanizm najlepiej tłumaczył ten efekt?**
- a) W trakcie gry prospołecznej uczestnicy otrzymywali pomoc od innych postaci, co aktywizowało normę wzajemności i zwiększało ich własną gotowość do pomagania poza grą.
 - b) Gra prospołeczna wzmacniała poczucie przynależności do grupy innych graczy, co prowadziło do wzrostu chęci pomagania osobom spoza gry, spostrzeganym jako część wspólnoty.
 - c) Gra prospołeczna prezentowała konkretne wzorce zachowań pomocnych, które uczestnicy później bezpośrednio kopiowali w sytuacjach rzeczywistych.
 - d) Gra prospołeczna zwiększała dostępność poznawczą myśli związanych z pomaganiem, co powodowało większą skłonność do angażowania się w zachowania prospołeczne po zakończeniu gry.
- 11. Co jest podstawowym założeniem teorii dostosowania łącznego w wyjaśnianiu ludzkich zachowań pomocnych?**
- a) Jednostki pomagają innym w sytuacjach kryzysowych, ponieważ dobór naturalny premiuje działanie na rzecz przetrwania całej grupy, niezależnie od stopnia pokrewieństwa.
 - b) Jednostki chętniej pomagają osobom z najbliższego kręgu społecznego, ponieważ wzmacnia to relacje interpersonalne, zwiększając własne szanse na przetrwanie.
 - c) Jednostki preferencyjnie pomagają swoim krewnym, nawet kosztem własnych zasobów, ponieważ zwiększa to prawdopodobieństwo przekazania własnych genów do następnych pokoleń.
 - d) Jednostki pomagają innym osobom, gdyż dzięki wzajemności zyskują wsparcie w przyszłości, co zapewnia im większe szanse przeżycia i reprodukcji.
- 12. Badania nad związkiem emocji z zachowaniami pomocnymi wskazują, że najmniej skłonni do udzielenia pomocy jesteśmy wtedy, gdy przeżywamy przez nas emocją jest:**
- a) Smutek, ponieważ obniżony nastrój prowadzi do koncentracji na własnych problemach, co zmniejsza wrażliwość na potrzeby innych osób.

- b) Wstyd, ponieważ emocja ta powoduje skoncentrowanie uwagi na sobie i skłania do wycofywania się z sytuacji społecznych, w których można udzielić pomocy.
 - c) Wdzięczność, ponieważ koncentruje się ona przede wszystkim na docenianiu dobra już otrzymanego, a nie na motywacji do działania na rzecz innych osób.
 - d) Poczucie winy, ponieważ prowadzi do unikania kontaktów społecznych z obawy przed negatywną oceną, co zniechęca do pomagania innym.
- 13. Badania dotyczące zachowań prospołecznych w obrębie własnej grupy wskazują, że pomaganie członkom grupy zwiększa się najbardziej wtedy, gdy:**
- a) W grupie pojawia się rywalizacja, ponieważ udzielenie pomocy innym członkom staje się okazją do poprawy własnej pozycji społecznej.
 - b) Członkowie silnie identyfikują się z grupą, co wzmacnia poczucie odpowiedzialności za dobro osób do niej należących.
 - c) Między członkami grupy istnieją drobne konflikty, gdyż pomaganie innym umożliwia redukcję napięć i przywrócenie harmonii grupowej.
 - d) Członkowie grupy często spotykają się z osobami spoza grupy, co motywuje ich do podkreślenia odrębności grupowej przez wzajemne pomaganie.
- 14. Według decyzyjnego modelu interwencji kryzysowej Bibba Latané i Johna Darleya (1970) – jaka jest prawidłowa kolejność etapów prowadzących do udzielenia pomocy w sytuacji kryzysowej?**
- a) Interpretacja zdarzenia jako kryzysowego → zauważenie zdarzenia → przyjęcie odpowiedzialności → określenie sposobu pomocy → podjęcie działania.
 - b) Zauważenie zdarzenia → interpretacja zdarzenia jako kryzysowego → przyjęcie odpowiedzialności → określenie sposobu pomocy → podjęcie działania.
 - c) Przyjęcie odpowiedzialności → zauważenie zdarzenia → interpretacja zdarzenia jako kryzysowego → określenie sposobu pomocy → podjęcie działania.
 - d) Zauważenie zdarzenia → przyjęcie odpowiedzialności → określenie sposobu pomocy → interpretacja zdarzenia jako kryzysowego → podjęcie działania.
- 15. Mimikra (naśladowanie zachowania innych osó może prowadzić do wzrostu zachowań prospołecznych głównie dlatego, że:**
- a) Aktywizuje autokoncentrację, zwiększając samoświadomość osoby, co sprawia, że silniej odczuwa obowiązek pomagania innym w celu utrzymania pozytywnej samooceny.
 - b) Aktywizuje ja niezależne, wzbudzając poczucie własnej skuteczności i kompetencji społecznych, co skłania jednostkę do angażowania się w pomoc.
 - c) Aktywizuje ja współzależne, wzmacniając poczucie bliskości i więzi społecznej, co zwiększa skłonność jednostki do pomagania innym.
 - d) Aktywizuje normę osobistą, mobilizując indywidualne wartości moralne i standardy osobiste, które skłaniają jednostkę do podjęcia zachowań pomocnych.
- 16. W której z przedstawionych sytuacji najprawdopodobniej pojawi się u danej osoby psychologiczny opór (reaktancja)?**
- a) Gdy ktoś z rodziny poprosi nas o przysługę, mimo że wcześniej odmawiał nam wsparcia, co budzi nasze poczucie niesprawiedliwości i zniechęca do pomagania.
 - b) Gdy nieznajoma osoba na ulicy poprosi nas o wskazanie drogi w momencie, gdy bardzo się spieszymy, co wywołuje w nas irytację wynikającą z presji czasu.
 - c) Gdy nie lubiana osoba z naszego otoczenia intensywnie próbuje zdobyć naszą sympatię i narzuca nam swoją pomoc, mając wyraźny, osobisty interes, przez co odczuwamy presję oraz ograniczenie naszej autonomii.
 - d) Gdy często patrzymy na własne odbicie, co wzmacnia koncentrację na sobie i prowadzi do dyskomfortu psychicznego.
- 17. W jakiej sytuacji – zgodnie z wynikami badań Jacka Dovidio i zespołu (1991) – ludzie najczęściej próbują zmniejszyć własne poczucie odpowiedzialności za osobę potrzebującą, racjonalizując brak pomocy i bagatelizując powagę sytuacji?**
- a) Gdy udzielenie pomocy jest związane z niewielkim kosztem osobistym, a jej nieudzielenie prowadzi do dużych kosztów emocjonalnych, np. silnych wyrzutów sumienia.
 - b) Gdy koszty związane z udzieleniem pomocy są wysokie, natomiast konsekwencje jej zaniechania dla pomagającego pozostają niewielkie.
 - c) Gdy zarówno zaangażowanie w pomoc, jak i brak działania generują podobnie wysokie koszty psychologiczne, powodując silny konflikt moralny.
 - d) Gdy sytuacja jest mało angażująca, a zarówno udzielenie, jak i nieudzielenie pomocy nie niosą ze sobą istotnych konsekwencji osobistych ani społecznych.
- 18. Który z poniższych czynników sytuacyjnych, zgodnie z wynikami badań psychologicznych, prowadzi do zwiększenia prawdopodobieństwa udzielenia pomocy?**
- a) Obecność silnych bodźców stresowych, ponieważ wysokie pobudzenie emocjonalne motywuje ludzi do natychmiastowego działania.
 - b) Obserwowanie innych osób, które zachowują się prospołecznie, co dostarcza wzorców pomagania i aktywizuje odpowiednią normę społeczną.

- c) Poczucie samodzielności i autonomii jednostki, które wzmacnia osobistą skuteczność i zwiększa skłonność do udzielania pomocy innym.
 - d) Jasno sprecyzowane, wewnętrzne zasady moralne jednostki, które dominują nad wpływem sytuacji społecznych i determinują zachowania pomocne.
- 19. Który zestaw emocji najbardziej sprzyja podejmowaniu zachowań prospołecznych?**
- a) Wdzięczność oraz poczucie winy, ponieważ wdzięczność motywuje do odwzajemnienia dobra, a poczucie winy skłania do naprawienia negatywnych skutków swoich działań.
 - b) Lęk oraz strach, gdyż wzbudzają silne pobudzenie emocjonalne, które mobilizuje jednostkę do aktywnego udzielania pomocy innym.
 - c) Złość oraz frustracja, ponieważ prowadzą do rozładowania negatywnych emocji przez działania skierowane na rzecz innych ludzi.
 - d) Emocje neutralne lub obojętność, ponieważ umożliwiają racjonalne podejmowanie decyzji o pomocy bez zakłóceń wynikających z silnych stanów emocjonalnych.
- 20. Robert Cialdini wraz z zespołem (1987, 1997) kwestionują istnienie czysto altruistycznych motywów pomagania. Opierając się na wynikach swoich badań, argumentują, że nawet działania sprawiające wrażenie bezinteresownych w istocie mają podłoże egoistyczne, ponieważ:**
- a) Osoby pomagające są głównie motywowane troską empatyczną wobec cierpiącej osoby, co sprawia, że ich działania zależą od intensywności odczuwanej empatii, a nie od własnego dyskomfortu.
 - b) Pomaganie jest przede wszystkim formą unikania krytyki lub negatywnej oceny społecznej, przez co osoby pomagające chronią swój wizerunek w oczach innych.
 - c) Osoby pomagające mają nadzieję na przyszłe odwzajemnienie wsparcia lub inne korzyści społeczne, które mogą otrzymać od osoby potrzebującej w zamian za udzieloną pomoc.
 - d) Pomaganie pozwala jednostkom redukować własne negatywne odczucia, szczególnie smutek lub napięcie emocjonalne, powstałe w wyniku obserwacji cudzego cierpienia.
- 21. W badaniu Williama Harbaugha i jego zespołu (2007) uczestnicy przekazywali środki finansowe na cele charytatywne, częściowo w formie obowiązkowej (określanej jako „podatek”), a częściowo jako dobrowolne datki. W analizach neuroobrazowania (fMRI) ustalono, że największą aktywację obszarów mózgu odpowiedzialnych za odczuwanie przyjemności obserwowano w sytuacji, gdy uczestnicy:**
- a) Dokonywali wpłat wyłącznie w formie obowiązkowej, gdyż wtedy odczuwali satysfakcję wynikającą z poczucia spełnienia społecznej powinności oraz uniknięcia trudnych decyzji.
 - b) Dokonywali wpłat zarówno obowiązkowych, jak i dobrowolnych, jednak silniejszą aktywność odnotowano w trakcie przekazywania dobrowolnych darowizn, co sugeruje, że swobodny wybór zwiększa subiektywną przyjemność z dawania.
 - c) Podejmowali decyzję o dobrowolnej wpłacie, natomiast część obowiązkowa nie wywoływała żadnej istotnej aktywacji w obszarach odpowiedzialnych za odczuwanie przyjemności.
 - d) Przelewali pieniądze zarówno obowiązkowo, jak i dobrowolnie, a poziom aktywności neuronalnej był równie wysoki w obu warunkach, wskazując, że sposób przekazania pieniędzy (obowiązkowy lub dobrowolny) nie wpływał na odczuwaną satysfakcję.
- 22. Według modelu decyzyjnego Bibba Latané i Johna Darleya (1970) – w którym momencie procesu podejmowania decyzji o udzieleniu pomocy najczęściej dochodzi do sytuacji, gdy świadkowie błędnie uznają, że pozostali obserwatorzy mają lepszą orientację w sytuacji, co prowadzi do ich biernego zachowania?**
- a) Na etapie zauważenia sytuacji, kiedy obecność wielu świadków powoduje, że jednostka zakłada, iż ktoś inny na pewno już zareagował lub zaraz zareaguje, przez co sama nie podejmuje żadnego działania.
 - b) Na etapie oszacowania własnych kompetencji do udzielenia pomocy, gdy świadkowie błędnie interpretują brak działania innych osób jako dowód na to, że inni mają większe umiejętności niezbędne do rozwiązania problemu.
 - c) Na etapie przyjęcia osobistej odpowiedzialności za interwencję, gdy jednostka błędnie zakłada, że odpowiedzialność jest już przejęta przez kogoś innego spośród obserwujących.
 - d) Na etapie interpretacji zdarzenia jako wymagającego interwencji, gdy świadkowie, widząc, że inni nie reagują, uznają sytuację za mniej poważną, niż jest w rzeczywistości.
- 23. Zgodnie z teorią dostosowania łącznego Williama Hamiltona (1964) jednostka może być skłonna narazić własne życie, aby uratować życie swoich krewnych, jeśli:**
- a) Uratowani krewni będą mogli w przyszłości odwzajemnić pomoc, co zwiększa szansę osoby pomagającej na długotrwałe przetrwanie i sukces reprodukcyjny.
 - b) Korzyści genetyczne wynikające z ocalenia krewnych, ważone ich bliskością genetyczną, przewyższają poniesione przez jednostkę genetyczne koszty związane z poświęceniem własnego życia.
 - c) Osoba pomagająca jest emocjonalnie przywiązana do krewnych i jej decyzja o poświęceniu się zależy głównie od intensywności uczuć, niezależnie od rzeczywistego stopnia pokrewieństwa.
 - d) Liczba uratowanych krewnych jest odpowiednio duża, bez względu na ich pokrewieństwo, gdyż teoria zakłada, że najważniejszym czynnikiem jest ilościowy wzrost populacji, a nie stopień pokrewieństwa.
- 24. W jaki sposób negatywny nastrój wpływa na skłonność do podejmowania zachowań pomocnych wobec innych?**
- a) Negatywny nastrój konsekwentnie obniża motywację do pomagania, ponieważ zwiększa koncentrację na własnych problemach, co z kolei redukuje uwagę na potrzeby innych osób.

- b) Negatywny nastrój może zwiększyć skłonność do pomagania, ale tylko wtedy, gdy akt udzielenia pomocy stanowi dla jednostki okazję do poprawienia własnego samopoczucia, czyli umożliwia redukcję przykrych emocji.
 - c) Negatywny nastrój na ogół sprzyja zachowaniom pomocnym, ponieważ osoby doświadczające przykrych emocji częściej zwracają uwagę na cierpienie innych ludzi, niezależnie od tego, czy oczekują poprawy własnego stanu emocjonalnego.
 - d) Wpływ negatywnego nastroju na pomaganie zależy wyłącznie od intensywności przeżywanych emocji: łagodny smutek hamuje pomaganie, natomiast intensywny smutek zawsze motywuje do działania na rzecz innych osób.
25. Który z poniższych czynników najtrafniej wyjaśnia sytuację, gdy osoba – mimo odczuwanej empatii wobec cierpiącego – decyduje się jednak nie udzielić pomocy?
- a) Niewielkie pobudzenie emocjonalne, które ogranicza mobilizację do pomagania, nawet gdy empatyczna troska jest obecna.
 - b) Niska internalizacja norm społecznych, która powoduje, że jednostka nie odczuwa presji moralnej do działania, mimo że odczuwa empatyczne współczucie wobec osoby potrzebującej.
 - c) Dobry nastrój pomagającego, przez który osoba koncentruje się głównie na własnym komforcie, ignorując odczuwaną empatię.
 - d) Zbyt wysokie osobiste koszty udzielenia pomocy (np. ryzyko fizyczne, emocjonalne lub finansowe), które przewyższają poziom empatycznej motywacji.

Rozdział 15. Agresja

1. Która z poniższych definicji najtrafniej oddaje istotę agresji w rozumieniu psychologii społecznej?
- a) Reakcja, której nadrzędnym celem jest zdobycie dominacji społecznej, nawet jeśli nie prowadzi do wyrządzenia fizycznej lub psychicznej szkody.
 - b) Świadome zachowanie, którego głównym celem jest wyrządzenie szkody osobie pragnącej się przed nim obronić lub uniknąć tej szkody.
 - c) Zachowanie ukierunkowane na wyrażenie negatywnych emocji, niezależnie od tego, czy jego adresat dąży do uniknięcia zadawanego cierpienia.
 - d) Każde działanie prowadzące do szkody lub bólu (fizycznego lub psychicznego), bez względu na intencje osoby działającej oraz reakcję osoby doświadczającej agresji.
2. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej oddaje różnicę między agresją wroga a agresją instrumentalną?
- a) Agresja wroga jest działaniem impulsywnym, natomiast agresja instrumentalna zawsze wynika z długotrwałego planowania.
 - b) Agresja wroga zawsze wiąże się z przemocą fizyczną, a agresja instrumentalna najczęściej przyjmuje formy psychologiczne.
 - c) Agresja instrumentalna służy realizacji celów niezwiązanych bezpośrednio z zadawaniem cierpienia, natomiast głównym celem agresji wrogiej jest właśnie wyrządzenie krzywdy.
 - d) Agresja instrumentalna zawsze wynika z odczuwania nienawiści lub złości, podczas gdy agresja wroga może wynikać z chłodnej kalkulacji.
3. Która z wymienionych teorii psychologicznych zakłada, że zablokowanie możliwości osiągnięcia celu zwiększa prawdopodobieństwo wystąpienia agresji?
- a) Teoria hydrauliczna.
 - b) Hipoteza *katharsis*.
 - c) Teoria społecznego uczenia się.
 - d) Teoria frustracji–agresji.
4. W metaanalizie 140 badań przeprowadzonej przez Craiga Andersona i jego zespół (2010) ustalono, że granie w gry komputerowe zawierające przemoc najsilniej jest związane z:
- a) Obniżeniem empatii wobec innych ludzi.
 - b) Nasileniem agresywnych emocji, takich jak gniew i złość.
 - c) Wzrostem agresywnych zachowań graczy.
 - d) Wzrostem fizjologicznego pobudzenia, np. przyspieszeniem akcji serca.
5. Na czym polega efekt broni?
- a) Na osłabieniu skłonności do agresji pod wpływem obecności broni, ponieważ uświadamia ona konsekwencje agresywnych zachowań.
 - b) Na nasileniu agresji wyłącznie w sytuacjach, gdy broń jest fizycznie dostępna, a nie tylko widoczna.
 - c) Na wzroście agresji jedynie w sytuacji konfliktu interpersonalnego, przy czym w neutralnym kontekście obecność broni nie wywołuje wzrostu agresji.
 - d) Na tendencji, zgodnie z którą sama obecność przedmiotów związanych z agresją (np. broni palnej) zwiększa dostępność agresywnych myśli, a tym samym nasila zachowania agresywne.
6. Który zestaw czynników sytuacyjnych najsilniej zwiększa prawdopodobieństwo wystąpienia agresji?
- a) Solidarność grupowa oraz aprobowanie agresji przez autorytety.
 - b) Silne pobudzenie fizjologiczne, prowokacja interpersonalna oraz spożycie alkoholu.
 - c) Presja społeczna, komfort psychiczny oraz neutralne warunki środowiskowe.
 - d) Pobudzenie emocjonalne, brak świadków oraz sytuacja wymagająca współpracy.

- 7. Który zestaw cech osobowości najsilniej predysponuje człowieka do zachowań agresywnych?**
- a) Wysoki poziom ekstrawersji, tendencja do rywalizacji oraz niska sumienność.
 - b) Niska stabilność emocjonalna, duża potrzeba aprobaty społecznej oraz nieśmiałość.
 - c) Wysoka impulsywność, wysoka drażliwość oraz skłonność do intensywnego przeżywania gniewu
 - d) Wysoki poziom neurotyzmu, wysoka ugodowość oraz podatność na stres
- 8. Na czym polega tzw. syndrom młodego mężczyzny?**
- a) Na nasilonej skłonności młodych mężczyzn do agresji fizycznej, związanej z ewolucyjnie uwarunkowaną rywalizacją o partnerki seksualne, zasoby i dominację społeczną.
 - b) Na skłonności młodych mężczyzn do agresywnych zachowań motywowanych głównie potrzebą uzyskania uznania ze strony autorytetów lub liderów grupy.
 - c) Na skłonności młodych mężczyzn do angażowania się w agresywne konflikty wyłącznie wtedy, gdy ryzyko odniesienia obrażeń jest minimalne lub gdy obecni są świadkowie zwiększający ich społeczną reputację.
 - d) Na tendencji młodych mężczyzn do agresji wynikającej z braku dojrzałych mechanizmów samokontroli emocjonalnej, która zanika wraz z wiekiem.
- 9. Według Ogólnego Modelu Agresji Craiga Andersona i Brada Bushmana (2002) – który zestaw mechanizmów psychologicznych najlepiej wyjaśnia powstawanie agresji?**
- a) Silny stres sytuacyjny, internalizacja norm agresywnych oraz automatyczne reagowanie na zagrożenie.
 - b) Nasilone negatywne emocje, brak fizjologicznego pobudzenia oraz brak racjonalnej oceny sytuacji prowadzący do impulsywnych zachowań agresywnych.
 - c) Pobudzenie fizjologiczne połączone z aprobowaniem agresji przez normy społeczne, prowadzące zawsze do przemyślanych aktów agresji.
 - d) Interakcja agresywnych myśli, nasilonego gniewu oraz wysokiego pobudzenia fizjologicznego, mogąca prowadzić zarówno do impulsywnych, jak i przemyślanych zachowań agresywnych.
- 10. Zgodnie z wynikami badań nad skutecznością kar w redukcji agresji – który z poniższych warunków stosowania kary jest najskuteczniejszy w ograniczaniu agresywnych zachowań?**
- a) Wysoka surowość zastosowanej kary, która silnie odstrasza agresorów.
 - b) Fizyczna forma kary, która jednoznacznie komunikuje nieakceptowalność agresji.
 - c) Natychmiastowe zastosowanie kary po agresywnym zachowaniu, by jasno powiązać ją z konkretnym działaniem agresora.
 - d) Przekonanie agresora o nieuchronności kary za dokonany akt przemocy.
- 11. Rodzic, który próbuje zmieniać zachowanie dziecka przez krytykę i okazywanie dezaprobaty, lecz jednocześnie ustępuje dziecku, gdy to reaguje płaczem lub histerią, najczęściej przyczynia się do powstania:**
- a) Spirali przemocy, czyli nasilającej się wymiany agresywnych zachowań prowadzących do wzrostu agresji u obu stron.
 - b) Mechanizmu ucieczki od negatywnych myśli, w którym dziecko zaczyna unikać refleksji nad własnym zachowaniem, aby uniknąć nieprzyjemnych emocji.
 - c) Desensytyzacji, czyli mechanizmu stopniowego zaniku reakcji emocjonalnych dziecka na negatywne bodźce społeczne, takie jak krytyka czy dezaprobata.
 - d) Spirali wzajemnego przymusu, czyli mechanizmu eskalacji niepożądanych zachowań obu stron, które są wzmacniane naprzemiennym ustępowaniem jednej strony oraz wymuszaniem przez drugą stronę.
- 12. Wyniki badań przeprowadzonych przez Janusza Czapińskiego i jego zespół (2009), zrealizowanych w ramach programu „Szkoła bez przemocy”, wskazują, że przemoc szkolna w Polsce:**
- a) Stanowi dominujący problem szkół średnich, a uczniowie angażujący się w agresję należą zwykle do grupy najpopularniejszych osób w klasie.
 - b) Ma charakter incydentalny i dotyczy jedynie niewielkiej grupy uczniów, głównie w najmłodszych klasach szkoły podstawowej.
 - c) Najczęściej przybiera formę agresji psychicznej, choć zauważalna część uczniów doświadcza także przemocy fizycznej.
 - d) Występuje przede wszystkim w formie przemocy fizycznej, natomiast agresja psychiczna jest problemem stosunkowo rzadkim.
- 13. Na podstawie wyników metaanaliz dotyczących czynników wywołujących agresję – który z poniższych zestawów czynników charakteryzuje się najwyższą wartością wskaźnika wielkości efektu w przewidywaniu zachowań agresywnych?**
- a) Gniewność jako cecha osobowości oraz agresywność rozumiana jako ogólna dyspozycja temperamentalna jednostki.
 - b) Doświadczenie prowokacji interpersonalnej oraz przebywanie w środowisku o podwyższonej temperaturze otoczenia.
 - c) Nadużywanie alkoholu oraz doświadczenie przemocy w środowisku rodzinnym.
 - d) Przebywanie w warunkach zapewniających anonimowość działań agresywnych.
- 14. Które z poniższych stwierdzeń jest prawdziwe w kontekście konsekwencji zachowań agresywnych?**
- a) Dokonanie aktu agresji pomaga osobie agresywnej rozładować napięcie, co ogranicza ryzyko kolejnych aktów przemocy.
 - b) Zachowania agresywne często prowadzą do wzrostu agresji, uruchamiając mechanizm eskalacji przemocy.
 - c) Osoby agresywne po dokonaniu aktu przemocy najczęściej przypisują sobie winę, a nie obwiniają ofiary, co ogranicza ryzyko ponowienia agresji.

- d) Zachowania agresywne mają skuteczność podobną do kar, co prowadzi na dłuższą metę do zmniejszenia niepożądanych zachowań u ofiary agresji.
- 15. Biorąc pod uwagę prawo Yerkesa–Dodsona oraz rolę poznawczej kontroli zachowań agresywnych – na jakim poziomie pobudzenia emocjonalnego najtrudniej jest skutecznie regulować agresję za pomocą racjonalnych mechanizmów kontroli poznawczej?**
- a) Przy bardzo niskim poziomie pobudzenia, gdyż apatia utrudnia zmobilizowanie zasobów poznawczych niezbędnych do kontrolowania zachowań.
 - b) Przy umiarkowanym poziomie pobudzenia, gdyż aktywizacja emocjonalna w tym zakresie intensywnie pochłania zasoby uwagi, obniżając zdolność do regulacji agresji.
 - c) Przy bardzo wysokim poziomie pobudzenia, gdyż intensywne emocje zaburzają funkcjonowanie mechanizmów poznawczych odpowiedzialnych za racjonalną kontrolę zachowania.
 - d) Trudności w regulacji agresji pojawiają się jednakowo często na wszystkich poziomach pobudzenia, ponieważ mechanizmy poznawcze pozostają niezależne od poziomu emocjonalnego pobudzenia jednostki.
- 16. Który spośród niżej wymienionych mechanizmów istotnie zwiększa podatność na zachowania agresywne?**
- a) Koncentracja uwagi wyłącznie na własnych potrzebach i planach.
 - b) Wrogi wzorec atrybucji.
 - c) Zmniejszona skłonność do szybkich reakcji w sytuacjach konfliktowych.
 - d) Przekonanie o nieomyślności norm i zasad regulujących relacje społeczne.
- 17. W jaki sposób intoksykacja alkoholowa oddziałuje na procesy uwagi oraz regulację zachowań w kontekście potencjalnej eskalacji agresji?**
- a) Obniża próg percepcyjny wyłącznie dla bodźców negatywnych, lecz nie wpływa na samo zachowanie agresywne.
 - b) Neutralizuje wrogość przez sprzyjanie empatii i tendencjom do zachowań pojednawczych.
 - c) Redukuje ryzyko konfliktów, zwiększając zdolność do świadomego rozpoznawania konsekwencji działań.
 - d) Nasila tendencję do reakcji agresywnych, ograniczając zakres uwagi oraz kontrolę poznawczą nad impulsami.
- 18. Na czym – w kontekście zachowań agresywnych – polega podstawowe założenie teorii przesunięcia pobudzenia sformułowanej przez Dolfę Zillmanna?**
- a) Osłabienie aktywności fizjologicznej następuje automatycznie po każdej formie stresu emocjonalnego.
 - b) Pobudzenie emocjonalne pochodzące z różnych źródeł kumuluje się i może wzmacniać skłonność do agresji.
 - c) Nagromadzona energia pobudzenia zawsze przekształca się w reakcję unikania konfliktu.
 - d) Każde pobudzenie emocjonalne działa ochronnie, nie dopuszczając do eskalacji wrogości.
- 19. Który spośród poniższych wniosków trafnie oddaje wyniki badań Nicolasa Carnageya i Craiga Andersona (2005), dotyczące wpływu nagród i kar na agresję w grze komputerowej „Carmageddon”?**
- a) Nagrody za akty agresji skutecznie wzmacniały emocjonalną wrogość graczy, dostępność treści agresywnych oraz agresywne zachowania wobec innych uczestników rozgrywki.
 - b) Karanie agresywnych zachowań powodowało spadek poziomu agresywnych emocji oraz myśli, ograniczając zachowania agresywne poza środowiskiem gry.
 - c) Brak możliwości agresji w grze skutkował obniżeniem agresywnych myśli, ale nie wpływał na poziom wrogich emocji i realnych zachowań agresywnych.
 - d) Nagrody wewnętrzne (np. wzrost samooceny) prowadziły do agresji behawioralnej tylko wtedy, gdy współwystępowały z nagrodami materialnymi (punktami zdobywanymi w grze).
- 20. Które z poniższych stwierdzeń najtrafniej oddaje wyniki uzyskane przez Thomasa Mussweilera i Jensa Förstera (2000), dotyczące związku między aktywizacją treści seksualnych a agresją?**
- a) Aktywizacja treści seksualnych u obu płci prowadzi do wzrostu agresywnych zachowań interpersonalnych, niezależnie od specyfiki sytuacji.
 - b) Aktywizacja treści agresywnych skutkuje szybszą percepcją i identyfikacją bodźców o charakterze seksualnym zarówno u kobiet, jak i u mężczyzn.
 - c) Aktywizacja treści seksualnych zwiększa skłonność mężczyzn do zachowań agresywnych, natomiast u kobiet wzmacnia tendencję do interpretowania niejednoznacznych zachowań mężczyzn jako agresywnych.
 - d) Aktywizacja treści seksualnych prowadzi u kobiet do nasilenia emocjonalnych przejawów agresji, a u mężczyzn wyłącznie do zwiększonej dostępności poznawczej agresywnych treści, bez wpływu na ich zachowanie.
- 21. Mimo jednoznacznych danych wskazujących na długoterminowy spadek poziomu przemocy i agresji, na świecie utrzymuje się silne przekonanie społeczne o pogarszaniu się sytuacji pod tym względem. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej oddaje przyczynę tego paradoksu?**
- a) Wzrost jakości życia prowadzi do podniesienia standardów bezpieczeństwa i mniejszej tolerancji dla agresji, przez co nawet pojedyncze przypadki przemocy wydają się społeczeństwu coraz mniej akceptowalne.
 - b) Spadek przemocy na poziomie makrospołecznym (np. wojen i konfliktów zbrojnych) jest kompensowany wzrostem przemocy interpersonalnej, co wzmacnia poczucie zagrożenia w życiu codziennym.
 - c) Redukcja przemocy na poziomie globalnym nie wpływa na lokalne doświadczenia społeczne, przez co ocena bezpieczeństwa opiera się głównie na bezpośrednich, codziennych interakcjach.

- d) Eksponowanie przez media spektakularnych przypadków agresji tworzy silnie zniekształcony obraz rzeczywistości, powodując, że społeczeństwo postrzega świat jako miejsce coraz bardziej niebezpieczne.
- 22. Które z poniższych stwierdzeń najtrafniej oddaje główny zarzut stawiany klasycznej teorii frustracji–agresji Johna Dollarda i zespołu (1939)?**
- a) Teoria nadmiernie eksponuje rolę innych stanów emocjonalnych, takich jak smutek czy lęk, błędnie interpretując źródła agresji.
 - b) Teoria cechuje się nadmiernym stopniem złożoności, co utrudnia jej empiryczne testowanie w warunkach życia codziennego.
 - c) Teoria nadmiernie upraszcza związek między frustracją a agresją, pomijając wpływ innych istotnych czynników mogących wywoływać zachowania agresywne.
 - d) Teoria wskazuje, że frustracja rzadko prowadzi do agresji, co pozostaje w sprzeczności z wynikami badań empirycznych.
- 23. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej opisuje charakterystyczną cechę kultury honoru?**
- a) Agresja jest społecznie akceptowaną i oczekiwaną reakcją na zniewagę lub obrazę.
 - b) Agresja jako odpowiedź na zniewagę jest traktowana jako zachowanie haniebne i niedopuszczalne.
 - c) W kulturze honoru agresja nie jest związana ze sposobem reagowania na zniewagę.
 - d) W kulturze honoru agresja występuje jedynie u mężczyzn i tylko wtedy, gdy zagrożony jest honor kobiety.
- 24. Na czym polega mechanizm agresji według teorii społecznego uczenia się Alberta Bandury?**
- a) Jednostki nabywają agresywne wzorce zachowań przez obserwację innych osób demonstrujących agresję i doświadczających za nią nagród lub braku negatywnych konsekwencji.
 - b) Agresja jest rezultatem frustracji wynikającej z niespełnionych potrzeb społecznych, co prowadzi do przeniesienia wrogości na mniej zagrażający cel.
 - c) Obserwacja zachowań agresywnych prowadzi bezpośrednio do redukcji napięcia emocjonalnego u obserwatora, zmniejszając ryzyko agresji interpersonalnej.
 - d) Ludzie reagują agresywnie jedynie wtedy, gdy wcześniej osobiście doświadczyli korzyści wynikających z agresywnych zachowań.
- 25. W jaki sposób osobowość narcystyczna wiąże się ze skłonnością do agresji?**
- a) Osoby narcystyczne przejawiają niską samoocenę, a agresja stanowi dla nich sposób odzyskania poczucia własnej wartości.
 - b) Narcyzm zwiększa podatność na frustrację oraz prowadzi do przeniesienia agresji na przypadkowe osoby w sytuacjach codziennych konfliktów.
 - c) Osoby narcystyczne są szczególnie skłonne do agresywnych reakcji w odpowiedzi na spostrzegane zagrożenie lub zniewagę wobec ich zawyżonej samooceny.
 - d) Osoby narcystyczne mają silniejszy, wrogi wzorec atrybucji niż osoby bez cech narcystycznych, przez co interpretują wszelkie zachowania innych jako agresywne.

Rozdział 16. Konflikt

- 1. Które z poniższych stwierdzeń najpełniej oddaje istotę konfliktu społecznego?**
- a) Proces współdziałania, w którym strony próbują realizować swoje cele przez wzajemną koordynację działań, unikając rywalizacji o ograniczone zasoby.
 - b) Sytuacja, w której jednostki lub grupy zmieniają swoje pierwotne dążenia w celu osiągnięcia kompromisu z innymi podmiotami, współdziałając w ramach wspólnych interesów.
 - c) Stan, w którym dochodzi do dezorganizacji społecznej z powodu braku jasności celów lub wartości obowiązujących w grupie, bez konieczności sprzeczności między tymi celami.
 - d) Sytuacja, w której realizacja dążeń jednej ze stron ogranicza lub wyklucza możliwość osiągnięcia dążeń strony drugiej z powodu sprzecznych interesów, celów lub wartości.
- 2. Który z poniższych stylów radzenia sobie z konfliktem najlepiej charakteryzuje zdanie: „Staram się zyskać na czasie, unikając pochopnych decyzji”?**
- a) Rywalizacja.
 - b) Współpraca.
 - c) Dostosowanie.
 - d) Unikanie.
- 3. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej oddaje specyfikę gier o sumie niezerowej?**
- a) Sytuacje, w których obie strony konfliktu muszą podzielić się korzyściami, aby uniknąć obustronnej przegranej.
 - b) Sytuacje, w których każda ze stron może poprawić swoją sytuację, o ile zdecydują się na współpracę, co umożliwia zwiększenie łącznego bilansu zysków.
 - c) Sytuacje, w których strony konfliktu rywalizują o ściśle ograniczoną ilość zasobów, przez co wygrana jednej oznacza analogiczną stratę drugiej.
 - d) Sytuacje, w których uczestnicy konfliktu muszą zgodzić się na kompromis, a ich zyski i straty zawsze równoważą się na poziomie zerowym.

4. **Który zestaw najtrafniej prezentuje główne strategie zachowań podejmowanych przez strony podczas konfliktu społecznego?**
 - a) Rywalizacja, akomodacja, negocjacja, mediacja, izolacja.
 - b) Walka, unikanie, kompromis, arbitraż, integracja.
 - c) Konfrontacja, mediacja, dostosowanie, negocjacja, wycofanie się.
 - d) Rywalizacja, współpraca, unikanie, dostosowanie, kompromis.
5. **Które z poniższych stwierdzeń najtrafniej przedstawia istotę strategii rywalizacji w sytuacji konfliktowej?**
 - a) Podejmowanie działań mających na celu wykazanie przewagi własnych racji przez argumentację i przekonanie drugiej strony do zmiany jej interesów.
 - b) Dążenie do realizacji swoich interesów przez całkowite odcięcie się od interakcji z drugą stroną konfliktu, aby wymusić na niej ustępstwa.
 - c) Koncentracja na własnych celach przez prowadzenie działań, które uniemożliwiają drugiej stronie wycofanie się z konfliktu, co zapewnia pełną kontrolę nad sytuacją.
 - d) Podejmowanie działań ukierunkowanych na maksymalizację własnych korzyści, nawet jeśli konsekwencją będzie bezpośrednia szkoda poniesiona przez drugą stronę.
6. **Które z poniższych stwierdzeń najtrafniej przedstawia istotę kompromisu jako strategii zachowania się stron w sytuacji konfliktu?**
 - a) Wypracowanie rozwiązania, w którym jedna ze stron całkowicie akceptuje cele drugiej w zamian za obietnicę przyszłych korzyści.
 - b) Wspólne znalezienie rozwiązania częściowo satysfakcjonującego obie strony, jednak wymagającego od każdej z nich pewnych ustępstw względem początkowych oczekiwań.
 - c) Odłożenie decyzji dotyczących przedmiotu konfliktu, do momentu aż strony osiągną pełną zgodność co do wspólnego celu.
 - d) Określenie punktów spornych i skupienie się wyłącznie na tych obszarach, w których interesy obu stron całkowicie się pokrywają bez ustępstw z żadnej strony.
7. **Która z poniższych sytuacji stanowi najlepszą ilustrację gry o sumie zerowej?**
 - a) Dwaj politycy prowadzą kampanię wyborczą, w której zwycięstwo jednego oznacza porażkę drugiego.
 - b) Dwa przedsiębiorstwa prowadzą negocjacje, w których każdy kompromis zwiększa wspólny zysk, ale zmniejsza jednostkowe korzyści.
 - c) Dwie osoby dzielą między siebie pomarańczę, odkrywając, że jedna potrzebuje skórki, a druga miąższu, co pozwala uniknąć strat.
 - d) Dwie sąsiadujące społeczności współpracują, ograniczając połowy ryb w jeziorze, aby zapewnić sobie stabilne, długoterminowe korzyści.
8. **Który zestaw najlepiej przedstawia kluczowe orientacje społeczne, mogące się ujawnić w sytuacjach konfliktowych?**
 - a) Orientacja rywalizacyjna, orientacja kooperacyjna, orientacja ugodowa, orientacja obronna.
 - b) Orientacja indywidualistyczna, orientacja rywalizacyjna, orientacja współpracy, orientacja altruistyczna.
 - c) Orientacja dominacji, orientacja podporządkowania, orientacja neutralności, orientacja kooperacji.
 - d) Orientacja egoistyczna, orientacja prospołeczna, orientacja kompromisowa, orientacja współzależności.
9. **W badaniach Nadii Chernyak i jej zespołu (2019) analizowano tempo oraz efektywność uczenia się przez dzieci odwzajemniania przysług oraz krzywd. Który z poniższych wniosków najtrafniej odzwierciedla uzyskane wyniki?**
 - a) Dzieci równie szybko przyswajają wzorce odwzajemniania przysług i krzywd, ale odwzajemnianie przysług okazuje się skuteczniejsze w ich późniejszych zachowaniach.
 - b) Dzieci szybciej uczą się odwzajemniać krzywdy niż przysługi i robią to w sposób bardziej efektywny.
 - c) Dzieci wcześniej uczą się odwzajemniać przysługi niż krzywdy, ale odwzajemnianie krzywd jest bardziej intensywne emocjonalnie.
 - d) Dzieci szybko przyswajają wzorce odwzajemniania przysług, natomiast odwzajemnianie krzywd pojawia się z opóźnieniem i jest mniej skuteczne.
10. **Które zachowanie najlepiej charakteryzuje strategię „wet za wet” w dylemacie więźnia?**
 - a) Długoterminowe współdziałanie niezależnie od zachowania partnera, aby skłonić go do współpracy przez konsekwentną lojalność.
 - b) Podejmowanie działań, które za każdym razem maksymalizują własne korzyści niezależnie od odpowiedzi drugiej strony.
 - c) Odwzajemnianie każdego działania partnera, czyli reagowanie współpracą na współpracę i rywalizacją na rywalizację.
 - d) Podejmowanie rywalizacji wobec partnera tylko wtedy, gdy sam pierwszy zrywa wcześniej nawiązaną współpracę.
11. **Które z poniższych stwierdzeń najtrafniej opisują mechanizmy psychologiczne najczęściej prowadzące do eskalacji konfliktu?**
 - a) Silne przekonanie o własnych racjach oraz chęć przekonania do nich drugiej strony.
 - b) Strach przed wykorzystaniem przez drugą stronę oraz dążenie do maksymalizacji własnych korzyści (chciwość).
 - c) Empatia wobec własnej grupy oraz chęć ochrony jej interesów przed potencjalnym zagrożeniem.
 - d) Utrata kontroli nad przebiegiem konfliktu oraz niezdolność do przewidywania zachowań drugiej strony.
12. **Które z poniższych stwierdzeń najtrafniej opisuje istotę naiwnego realizmu?**
 - a) Przekonanie, że wszyscy ludzie dysponują podobną wiedzą i doświadczeniami, a więc interpretują rzeczywistość w identyczny sposób.

- b) Założenie, że prawda w kwestiach społecznych jest względna, przez co każda osoba posiada swoją, równie prawdziwą perspektywę.
 - c) Przekonanie, że własne poglądy są w pełni subiektywne i równie poprawne jak opinie wszystkich innych osób.
 - d) Skłonność do traktowania własnych poglądów jako obiektywnego odzwierciedlenia rzeczywistości oraz uznawania osób o odmiennych poglądach za nieobiektywne lub błędnie oceniające fakty.
- 13. Które z poniższych stwierdzeń najtrafniej opisuje zjawisko subiektywnej polaryzacji w konflikcie?**
- a) Przekonanie, że wartości wyznawane przez strony konfliktu są zasadniczo zgodne, a różnice wynikają jedynie z nieporozumień komunikacyjnych.
 - b) Przekonanie, że druga strona celowo ukrywa swoje prawdziwe zamiary, aby uzyskać przewagę w konflikcie.
 - c) Spostrzeganie poglądów drugiej strony jako znacznie bardziej skrajnych i mniej racjonalnych, niż są w rzeczywistości.
 - d) Tendencja do spostrzegania stron konfliktu jako mających całkowicie odmienne interesy, które uniemożliwiają jakiekolwiek porozumienie.
- 14. W badaniach Paula Van Lange'a (2000), dotyczących orientacji społecznych, ustalono określone zależności między strukturą rodziny pochodzenia a późniejszą orientacją prospołeczną. Który z poniższych czynników rodzinnych był związany z większym prawdopodobieństwem ujawniania orientacji prospołecznej w dorosłym życiu?**
- a) Dorastanie jako jedynak, co sprzyja rozwijaniu samodzielności i dojrzałości społecznej.
 - b) Posiadanie młodszych braci, co wzmacnia poczucie odpowiedzialności za innych.
 - c) Posiadanie starszego rodzeństwa, zwłaszcza starszych sióstr, co zwiększa szansę rozwoju orientacji prospołecznej.
 - d) Wychowywanie się wyłącznie z młodszymi siostrami, co uczy większej troski i opiekuńczości.
- 15. Które z poniższych stwierdzeń najtrafniej opisuje zjawisko reaktywnej dewaluacji?**
- a) Obniżenie wartości lub atrakcyjności propozycji, gdy pochodzi ona od strony przeciwnej, nawet jeżeli ta propozycja byłaby korzystna.
 - b) Przypisywanie większej wartości ustępstwom przeciwnika, ponieważ są one spostrzegane jako dowód jego gotowości do zakończenia konfliktu.
 - c) Świadoma rezygnacja z własnych celów, aby zasygnalizować przeciwnikowi otwartość na porozumienie.
 - d) Składanie przez przeciwnika korzystnej propozycji porozumienia, która zmienia spostrzeganie konfliktu przez drugą stronę.
- 16. Eksperyment Allana Tegera (1980), polegający na licytacji dolara, jest często przywoływany jako ilustracja tzw. paradoksu rywalizacji. Na czym polega istota tego paradoksu?**
- a) Uczestnicy, bojąc się poniesienia strat, zatrzymują się zbyt wcześnie, przez co nie są w stanie wygrać licytacji mimo posiadania wystarczających zasobów.
 - b) Uczestnicy licytacji decydują się na współpracę, aby podzielić się wygraną, co powoduje spadek atrakcyjności rywalizacji i brak wygranej dla kogokolwiek.
 - c) Uczestnicy składają początkowo bardzo niskie oferty, nie doceniając realnej wartości przedmiotu, przez co tracą możliwość szybkiej wygranej.
 - d) Uczestnicy, próbując uniknąć przegranej, kontynuują podbijanie stawek, ostatecznie ponosząc straty wyższe niż wartość wygranego przedmiotu.
- 17. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej wyjaśnia istotę zjawiska „nieciągłości grupowej”?**
- a) Tendencja grup do unikania konfrontacji i rozwiązywania problemów za pomocą negocjacji w przeciwieństwie do pojedynczych osób (będących w podobnej sytuacji).
 - b) Tendencja grup do zachowań bardziej rywalizacyjnych, antagonistycznych i agresywnych niż zachowania pojedynczych jednostek w tych samych sytuacjach.
 - c) Brak umiejętności podejmowania spójnych decyzji przez grupę, co powoduje, że konflikty pozostają nierozwiązane.
 - d) Tendencja grup do szybkiego wycofywania się z konfliktu, podczas gdy pojedyncze osoby pozostają bardziej stanowcze.
- 18. Który z poniższych mechanizmów psychologicznych najlepiej wyjaśnia, dlaczego ludzie często unikają współpracy przy ochronie środowiska, ilustrując zjawisko jazdy na gapi?**
- a) Ludzie są przekonani, że ich indywidualny wysiłek jest niepotrzebny, gdyż inni wystarczająco zaangażują się w działania środowiskowe, więc sami mogą uniknąć kosztów.
 - b) Ludzie unikają współpracy, ponieważ wątpią, że ochrona środowiska jest konieczna, uważając zmiany klimatu za zjawisko naturalne.
 - c) Ludzie są mniej skłonni angażować się we współpracę, ponieważ działania proekologiczne generują rywalizację o ograniczone zasoby.
 - d) Ludzie unikają aktywności ekologicznej, ponieważ odczuwają brak jasnych instrukcji, jak efektywnie rozpocząć działania środowiskowe.
- 19. Który z poniższych czynników stanowi najczęstszą barierę utrudniającą efektywne negocjacje międzykulturowe?**
- a) Niedostrzeganie istotnych różnic kulturowych, co prowadzi do przekonania, że wszyscy negocjują w ten sam sposób.
 - b) Odmienne normy kulturowe dotyczące stylu komunikacji oraz sposobu prowadzenia negocjacji, które mogą prowadzić do nieporozumień.
 - c) Unikanie ekspresji emocji przez negocjatorów, co ogranicza możliwość osiągnięcia porozumienia.
 - d) Wspólna zgoda negocjatorów co do podstawowych norm społecznych, prowadząca do nadmiernej ostrożności w negocjacjach.

- 20. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej charakteryzuje istotę przetargu pozycyjnego w negocjacjach?**
- a) Strony negocjacji skupiają się przede wszystkim na wspólnym poszukiwaniu rozwiązań korzystnych dla wszystkich, dążąc do integracji swoich celów.
 - b) Strony negocjują przez konsekwentne zajmowanie stanowisk, traktując sytuację jako grę o sumie zerowej, w której zysk jednej strony oznacza stratę drugiej.
 - c) Strony negocjacji nastawione są na wzajemne ustępstwa i kooperację, by osiągnąć kompromis satysfakcjonujący obie strony.
 - d) Strony unikają jasno określonych stanowisk, aby zminimalizować możliwość konfrontacji i ryzyka eskalacji konfliktu.
- 21. Które z poniższych rozwinięć akronimu BATNA prawidłowo oddaje jego znaczenie w kontekście negocjacji?**
- a) Bilateral Agreement To Negotiate Alternatives („Dwustronne porozumienie w sprawie negocjowania alternatyw”).
 - b) Basic Approach To Negotiation Arrangements („Podstawowe podejście do ustaleń negocjacyjnych”).
 - c) Best Alternative To a Negotiated Agreement („Najlepsza alternatywa dla negocjowanego porozumienia”).
 - d) Balanced Agreement Through Negotiation Activities („Zrównoważone porozumienie osiągnięte przez działania negocjacyjne”).
- 22. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej wyjaśnia, dlaczego unikanie konfliktu jako strategia może okazać się nie-skuteczne w dłuższej perspektywie?**
- a) Ponieważ nie rozwiązuje pierwotnych przyczyn konfliktu, prowadzi do kumulowania się frustracji, napięcia i niezaspokojonych potrzeb obu stron.
 - b) Ponieważ koncentruje się jedynie na krótkotrwałym obniżeniu napięcia emocjonalnego, przez co strony mają poczucie, że ich problem został skutecznie rozwiązany.
 - c) Ponieważ efektywne unikanie konfliktu wymaga utrzymania bardzo wysokiego poziomu zaufania między skonfliktowanymi stronami.
 - d) Ponieważ unikanie konfliktu prowadzi strony do rozwiązań kompromisowych, które mogą być niesatysfakcjonujące dla obu stron.
- 23. Która sytuacja z życia codziennego najtrafniej ilustruje praktyczne znaczenie dylematu więźnia?**
- a) Dwóch studentów współpracuje nad prezentacją, ufając sobie, że każdy wykona swoją część zadania dobrze, bo od tego zależy ich wspólna ocena.
 - b) Dwaj współpracownicy zastanawiają się, czy zgłosić wspólnie popełniony błąd szefowi; każdy z nich boi się, że jeśli milczy, drugi zdradzi go pierwszy, by uniknąć konsekwencji.
 - c) Dwie osoby dzielą obowiązki domowe, zakładając, że skoro oboje mają równe korzyści z czystego mieszkania, będą zgodnie współpracować bez obaw o zaniedbanie swoich obowiązków.
 - d) Dwie firmy ustalają, że będą konkurować uczciwie, przestrzegając wzajemnych ustaleń, ponieważ wierzą, że taka współpraca opłaca się obu stronom długoterminowo.
- 24. Które z poniższych stwierdzeń najtrafniej opisuje istotę procesu mediacji w sytuacji konfliktu?**
- a) Proces, w którym bezstronna osoba pomaga stronom samodzielnie wypracować rozwiązanie, nie narzucając im własnych propozycji.
 - b) Proces, w którym mediator przedstawia stronom najlepsze według niego rozwiązanie, aby skutecznie zakończyć konflikt.
 - c) Proces, w którym strony konfliktu negocjują bez udziału osób trzecich, by osiągnąć bezpośrednie porozumienie.
 - d) Proces, w którym mediator przejmuje odpowiedzialność za konflikt, by zmniejszyć napięcie między stronami.
- 25. Jaki kluczowy wniosek dotyczący budowania współpracy można wyciągnąć z analizy dylematu więźnia?**
- a) Rywalizacja przynosi lepsze efekty niż współpraca, ponieważ jednostki zawsze maksymalizują swoje korzyści kosztem innych.
 - b) Komunikacja między stronami konfliktu ma niewielkie znaczenie dla rozwiązania problemu współpracy, ponieważ decyzje opierają się wyłącznie na racjonalnych kalkulacjach.
 - c) Sam fakt umożliwienia komunikacji między skonfliktowanymi stronami zawsze wystarczy do trwałego rozwiązania konfliktu.
 - d) Wzajemny brak zaufania między stronami często uniemożliwia współpracę i prowadzi do eskalacji konfliktu.

Rozdział 17. Władza

1. W jaki sposób Joe Magee i Adam Galinsky (2008) definiują pojęcie władzy?

- a) Jako możliwość wpływania na zachowania innych osób dzięki własnym kompetencjom społecznym i wysokim umiejętnościom interpersonalnym.
- b) Jako prawo do podejmowania kluczowych decyzji w grupie, które wynika z dobrowolnej zgody jej członków.
- c) Jako potencjał skutecznego rozwiązywania konfliktów dzięki przewadze argumentów lub dużej sile perswazji.
- d) Jako asymetryczną kontrolę nad cenionymi zasobami w relacjach społecznych.

2. Zgodnie z typologią zaproponowaną przez Johna Frencha i Bertrama Ravena (1959) – które z poniższych elementów stanowią podstawy władzy?

- a) Status, kontrola, perswazja, aprobata społeczna, sympatia.
- b) Przymus, nagradzanie, prawomocność, fachowość, akceptacja.

- c) Dominacja, kompetencje interpersonalne, manipulacja, autorytet formalny, wpływ.
 - d) Charyzma, atrakcyjność społeczna, zastraszenie, kontrola zasobów, kompetencje społeczne.
- 3. W badaniu przeprowadzonym przez Bogdaną Wojciszke i Annę Strużyńską-Kujalowicz (2007) osoby zajmujące pozycję nadrzędną w porównaniu z osobami podporządkowanymi:**
- a) Oceniały swój wpływ na przebieg zadania podobnie, lecz charakteryzowały się istotnie wyższym nastrojem końcowym.
 - b) Miały istotnie wyższą samoocenę, natomiast ich nastrój końcowy nie różnił się od nastroju początkowego.
 - c) Oceniały własny wpływ i wkład w realizację zadania jako wyższy oraz wykazywały istotnie lepszy nastrój końcowy.
 - d) Deklarowały wyższe poczucie sprawczości, które mediowało związek między posiadaną władzą a samooceną.
- 4. Na podstawie wyników badań Davida Dubois i zespołu (2015), które z poniższych stwierdzeń najlepiej oddaje zależność między posiadaną władzą a tendencją do zachowań nieetycznych?**
- a) Posiadanie władzy bezpośrednio zwiększa prawdopodobieństwo łamania norm prawnych, szczególnie u osób o wysokim statusie społecznym.
 - b) Osoby posiadające władzę częściej niż osoby jej pozbawione angażują się w działania naruszające normy społeczne, jednak głównie wtedy, gdy motywem tych działań jest dobro innych osób.
 - c) Osoby na niższych pozycjach społecznych unikają działań nieetycznych z obawy przed sankcjami społecznymi i prawnymi.
 - d) Skłonność osób posiadających władzę do działań nieetycznych zależy od tego, czy działania te służą interesowi własnemu, czy interesowi innych osób.
- 5. Co oznacza komplementarność pozycji władzy w relacji społecznej?**
- a) Jest to relacja asymetryczna, w której jedna ze stron czerpie korzyści kosztem drugiej.
 - b) Jest to relacja, w której osoba mająca władzę i osoba podporządkowana wzajemnie warunkują swoje role społeczne.
 - c) Jest to sytuacja społeczna, w której osoba posiadająca władzę skutecznie kontroluje innych przez wywoływanie w nich obaw lub niepokoju.
 - d) Jest to umiejętność długotrwałego utrzymania pozycji nadrzędnej dzięki posiadanym kompetencjom społecznym.
- 6. Na czym polega proces samowzmacniania władzy?**
- a) Jest to zjawisko, w którym władza umacnia się dzięki reakcjom osób podporządkowanych, których posłuszeństwo potwierdza i wzmacnia pozycję osoby sprawującej władzę.
 - b) Jest to proces, w którym osoba posiadająca władzę stopniowo traci kontrolę nad osobami podporządkowanymi przez brak efektywnego zarządzania.
 - c) Jest to sytuacja, w której osoba posiadająca władzę wykazuje silną kontrolę własnych impulsów, co zwiększa jej skuteczność.
 - d) Jest to zjawisko, w którym osoba sprawująca władzę nie może efektywnie realizować własnych celów, prowadząc do osłabienia jej pozycji.
- 7. Zgodnie z teorią reaktancji – który z poniższych komunikatów najprawdopodobniej wywoła najwyższą reaktancję, zwiększając ryzyko wystąpienia efektu bumerangowego?**
- a) „Badania sugerują, że ograniczenie spożycia alkoholu może przynieść korzyści zdrowotne”.
 - b) „Każdy odpowiedzialny obywatel musi przestrzegać zaleceń lekarskich – nie ma tu pola do dyskusji”.
 - c) „Warto samemu przemyśleć, czy ten film nie zawiera zbyt brutalnych scen”.
 - d) „Z naszych danych wynika, że wiele osób dobrowolnie rezygnuje z agresywnych treści w mediach”.
- 8. Na czym polega zjawisko reaktywnej dewaluacji?**
- a) Jest to tendencja do spostrzegania propozycji składanych przez przeciwnika jako mniej wartościowych jedynie dlatego, że pochodzą od niego.
 - b) Jest to tendencja do niedoceniań zagrożenia ze strony przeciwnika, prowadząca do błędnych decyzji strategicznych.
 - c) Jest to strategia negocjacyjna polegająca na składaniu kolejnych ofert coraz korzystniejszych dla przeciwnika, by przyspieszyć porozumienie.
 - d) Jest to mechanizm, w którym przeciwnik celowo obniża wartość własnych propozycji, by zwiększyć atrakcyjność kolejnych ofert.
- 9. Jaki typ przetwarzania informacji jest bardziej charakterystyczny dla osób zajmujących nadrzędną pozycję społeczną w porównaniu do osób podporządkowanych?**
- a) Pogłębiona analiza informacji i mniejsza podatność na uproszczenia wynikające ze stereotypów społecznych.
 - b) Silniejsze skupienie na detalach i bardziej krytyczna ocena informacji.
 - c) Zwiększona skłonność do powierzchownego przetwarzania informacji oraz większe wykorzystanie schematów i stereotypów.
 - d) Bardziej ostrożne formułowanie ocen ze względu na wyższą odpowiedzialność społeczną.
- 10. Które z poniższych zachowań najlepiej ilustruje konsekwencję wysokiego poziomu reaktancji psychologicznej?**
- a) Osoba odrzuca propozycję pomocy, aby zachować poczucie samodzielności, mimo że obiektywnie tej pomocy potrzebuje.
 - b) Osoba wybiera film polecany przez przyjaciół, bo ufa ich gustowi i nie chce żałować wyboru.
 - c) Osoba stosuje się do zaleceń lekarskich, ale jednocześnie poszukuje drugiej opinii.
 - d) Osoba zmienia zdanie po przeczytaniu artykułu, który argumentuje umiarkowanie i pozostawia przestrzeń do refleksji.

- 11. Na podstawie wyników badań Adama Galinsky'ego i jego zespołu (2003) – jaki ogólny mechanizm najlepiej wyjaśnia wpływ posiadania władzy na zachowanie jednostek?**
- Władza intensyfikuje już istniejące preferencje i motywy jednostki, wzmacniając zarówno działania egoistyczne, jak i prospołeczne, w zależności od pierwotnych skłonności osoby.
 - Władza prowadzi do obniżenia aktywności jednostki niezależnie od kontekstu, sprzyjając bardziej pasywnemu i ostrożnemu zachowaniu oraz nasileniu tendencji do konformizmu.
 - Władza sprzyja przede wszystkim zachowaniom aspołecznym i ryzykownym, nawet w przypadku osób początkowo zorientowanych na dobro grupy i współpracę.
 - Władza powoduje, że jednostki zawsze preferują działania zgodne z interesem grupy, niezależnie od własnych cech osobowości oraz wcześniejszych preferencji.
- 12. W jaki sposób sprawowanie dominującej pozycji w hierarchii oddziałuje na intensywność i ukierunkowanie systemu dążenia do podejmowania działań?**
- Zajmowanie wyższego szczebla w hierarchii uruchamia mechanizm unikania, co obniża skłonność do wszelkich inicjatyw.
 - Wzrost kontroli nad zasobami nasila skłonność do działań wyłącznie w obrębie jasno określonych norm grupowych.
 - Pozycja władcza prowadzi głównie do ostrożności poznawczej i ograniczania impulsywnych zachowań.
 - Przyjęcie roli nadrzędnej wzmacnia system dążeń, nasilając gotowość do podejmowania aktywności niezależnie od ich charakteru.
- 13. W jaki sposób należy rozumieć relację między sprawowaniem kontroli nad innymi a dążeniem do niezależności, jeśli rozpatruje się różnicę między władzą społeczną a władzą osobistą?**
- Jest to wyłącznie zdolność jednostki do utrzymania zasobów materialnych bez udziału grupy.
 - Jest to rozróżnienie między asymetryczną kontrolą nad innymi a wolnością od zależności wobec innych.
 - Polega na konflikcie interesów między dominującą pozycją w relacjach zawodowych a ograniczeniami wynikającymi z przepisów prawnych.
 - Sprowadza się do utrzymania niezmiennego stanu władzy politycznej przy jednoczesnej rezygnacji z nadzoru nad jednostkami.
- 14. W jaki sposób sprawowanie władzy wpływa na charakter i poziom złożoności przetwarzania informacji?**
- Zachęca do rozległej, szczegółowej analizy wszystkich dostępnych danych.
 - Pozostaje zupełnie obojętne względem procesów decyzyjnych i schematów poznawczych.
 - Ogranicza efektywność kategoryzacji i zmniejsza umiejętność uogólniania różnych aspektów sytuacji.
 - Nasila skłonność do myślenia abstrakcyjnego i koncentrowania się na istocie problemów.
- 15. W jaki sposób sprawowanie władzy wpływa na sposób formułowania ocen i decyzji w sytuacjach o charakterze moralnym?**
- Jednostka dysponująca władzą zawsze dostosowuje się do obowiązujących norm etycznych.
 - Nadrzędna pozycja sprzyja formułowaniu ocen moralnych opartych na ogólnych regułach, przy mniejszej uwadze poświęcanej faktycznym konsekwencjom czynu.
 - Posiadanie władzy całkowicie eliminuje gotowość do podejmowania rozstrzygnięć moralnych.
 - Władza pozostaje bez wpływu na ocenę dobra i zła w trakcie dokonywania wyborów.
- 16. Na czym polega zjawisko rozhamowania norm społecznych obserwowane u osób dysponujących władzą?**
- Polega na skrupulatnym przestrzeganiu reguł i zabieganiu o akceptację innych w celu utrzymania własnej pozycji.
 - Wyraża się w przesadnej ostrożności i ograniczaniu własnych działań tak, by nie naruszyć żadnych norm.
 - Przejawia się w ignorowaniu społecznych reguł i ograniczeń, mniejszej trosce o ewentualne konsekwencje oraz częstszym postępowaniu zgodnym z własnymi skłonnościami.
 - Oznacza całkowitą rezygnację z realizacji własnych dążeń na rzecz zabezpieczenia interesów innych.
- 17. Jak w kontekście władzy przejawia się zjawisko uprzedmiotowienia?**
- Osoby mające wysoki poziom kontroli nad zasobami rezygnują z własnych dążeń, uwzględniając przede wszystkim interesy i pragnienia innych ludzi.
 - Jednostki o dominującej pozycji spostrzegają innych głównie przez pryzmat ich użyteczności w realizacji własnych zamierzeń, pomijając ich autonomię i indywidualne potrzeby.
 - Osoby sprawujące władzę nawiązują relacje oparte głównie na przyjaźni niezależnie od celu, do którego dążą.
 - Osoby obdarzone władzą przykładają nadrzędną wagę do moralnych zalet współpracowników, kosztem skuteczności w osiąganiu własnych celów.
- 18. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej oddaje zależność między płcią a sposobem osiągania nadrzędnej pozycji w grupie?**
- Tylko mężczyźni, dzięki wyższemu poziomowi testosteronu, konsekwentnie dążą do dominacji nad innymi.
 - Kobiety nigdy nie posługują się strategią dominacji, ograniczając się do budowania prestiżu.
 - Choć testosteron może sprzyjać zachowaniom dominacyjnym, i kobiety, i mężczyźni mogą stosować zarówno dominację, jak też prestiż w celu zwiększenia swojego statusu.
 - Niezależnie od płci zawsze wykorzystuje się wyłącznie agresywne metody przejmowania władzy, ponieważ prestiż nie jest skuteczny.

- 19. W jaki sposób poziom rozwarstwienia dochodów wpływa na rolę klasy społecznej w ustalaniu hierarchii i życiowych szans jednostki?**
- a) Im większe dysproporcje w zarobkach, tym mniej liczy się przynależność klasowa w procesie awansu społecznego.
 - b) Bardzo wysokie nierówności dochodów sprzyjają wyrównanym możliwościom edukacyjnym i zawodowym.
 - c) Niezależnie od skali nierówności finansowych liczą się wyłącznie cechy biologiczne i strategia dominacji.
 - d) W warunkach dużych nierówności dochodów klasa społeczna silniej determinuje szanse awansu, gdyż osoby mniej zamożne mają ograniczony dostęp do zasobów i edukacji.
- 20. Które spośród poniższych działań osób sprawujących władzę najbardziej sprzyja eskalacji oporu i sprzeciwu ze strony podwładnych zgodnie z koncepcją reaktancji?**
- a) Zwiększanie puli nagród i przywilejów dostępnych wszystkim członkom grupy równoległe z ograniczeniem ich swobody w wyborze metod pracy.
 - b) Autorytarne narzucanie kontroli, pozbawianie podwładnych poczucia wpływu na własne działania oraz ignorowanie ich potrzeb.
 - c) Zakładanie, że podwładni będą zgodnie akceptować restrykcyjne zasady, jeżeli przyznane zostaną im jasne ścieżki rozwoju w organizacji.
 - d) Wdrażanie rozbudowanych procedur bezpieczeństwa, które z jednej strony usztywniają strukturę, a z drugiej pozostawiają możliwość swobodnego negocjowania niektórych reguł.
- 21. W świetle psychologicznych teorii stabilności i prawomocności władzy jak należy interpretować konsekwentne twierdzenia Donalda Trumpa, iż wyniki wyborów prezydenckich z 2020 roku zostały „skradzione” na rzecz Joeego Bidena?**
- a) Były przejawem mechanizmu obronnej reaktancji, w którym przegrany kandydat potwierdza prawomocność nowej władzy, usiłując jedynie zachować twarz i podnieść własną samoocenę.
 - b) Miały na celu delegitymizację nowego przywództwa, kwestionując legalność i stabilność asymetrycznej kontroli Bidena nad kluczowymi zasobami w relacjach społecznych, co w oczach zwolenników Trumpa prowadziło do podważania prawomocności jego następcy.
 - c) Stanowiły przykład tzw. mechanizmu polaryzacji kontrolnej, zgodnie z którym im więcej uprawnień posiada nowo wybrany przywódca, tym bardziej przegrany i jego zwolennicy starają się go publicznie wspierać, aby zachować resztki wpływu w systemie.
 - d) Były manifestacją efektu odwrotnego potwierdzania władzy, głoszącego, że przegrany polityk świadomie przypisuje zwycięzcy nieetyczne sposoby działania, aby – wbrew pozorom – wzmocnić jego autorytet w oczach niezdecydowanych wyborców.
- 22. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej oddaje współczesne ustalenia dotyczące tzw. teorii wielkiego człowieka w świetle aktualnych badań psychologii społecznej?**
- a) Współczesne metaanalizy potwierdzają tezę, że wyłącznie wrodzona charyzma i inteligencja decydują o sukcesie w roli lidera.
 - b) Najnowsze badania całkowicie obalają koncepcję „urodzonych przywódców”, wykazując, że żadne cechy osobowości nie wpływają na objęcie przywództwa.
 - c) Choć pewne cechy (np. inteligencja, ekstrawersja) ułatwiają zajmowanie pozycji lidera, rola „urodzonych przywódców” jest mniej jednoznaczna i zależy również od kontekstu oraz zachowań danej osoby.
 - d) Wszystkie cechy osobowości w równym stopniu sprzyjają obejmowaniu roli lidera, dlatego nie ma znaczenia, czy ktoś jest introwertykiem czy ekstrawertykiem.
- 23. Które z poniższych stwierdzeń najtrafniej oddaje współczesne wnioski z badań nad związkiem między cechami osobowości a obejmowaniem pozycji lidera?**
- a) Wyłącznie dominacja decyduje o tym, kto zostaje liderem, ponieważ zawsze wiąże się z wysokimi kompetencjami.
 - b) Ekstrawersja, dominacja i niski poziom neurotyzmu w umiarkowanym stopniu sprzyjają zdobywaniu władzy, choć ludzie często mylnie traktują zachowania dominacyjne jako wyznacznik kompetencji.
 - c) Inteligencja nie ma żadnego znaczenia dla objęcia stanowiska lidera, ponieważ liczy się wyłącznie wrodzona „męskość” i sprawczość.
 - d) Według najnowszych badań żadna cecha osobowości nie zwiększa szans na zostanie liderem; liczy się wyłącznie przypadek i hierarchia formalna.
- 24. Na czym polega władza osobista?**
- a) Jest to umiejętność skutecznego manipulowania członkami grupy tak, aby zawsze podejmowali decyzje korzystne dla jednostki.
 - b) Polega na dominacji nad strukturą społeczną i na podporządkowywaniu jej uczestników dzięki możliwości wyznaczania reguł gry.
 - c) Sprowadza się do minimalizacji interakcji z innymi i całkowitego wycofania się ze współpracy, co ma gwarantować niezależność od ich opinii.
 - d) Oznacza zdolność do realizowania własnych celów w sposób maksymalnie niezależny od presji i kontroli z zewnątrz, stanowiąc wolność od cudzej władzy społecznej.

25. W jaki sposób przejrzystość mechanizmów władzy może ograniczać nadużycia i rozhamowanie norm społecznych u osób sprawujących kontrolę nad zasobami?

- a) Przejrzyste instytucje i media w pełni znoszą potrzebę posiadania norm moralnych, ponieważ władcy są automatycznie rozliczani za wszelkie decyzje.
- b) Konieczność uzasadniania działań przed opinią publiczną bądź organizacjami nadzorczymi zwiększa ostrożność liderów i zmniejsza ich skłonność do łamania norm, z obawy przed sankcjami i utratą legitymizacji.
- c) Im większy poziom przejrzystości władzy, tym silniej włącza się system dążenia, co przekłada się na ignorowanie kontroli społecznej przez osoby u władzy.
- d) Przejrzystość mechanizmów władzy powoduje automatyczne rozpyływanie się wszelkich przejawów hierarchii, ponieważ liderzy czują się zniechęceni do pełnienia ról przywódczych.

Rozdział 18. Grupy

1. Który zestaw cech najtrafniej opisuje specyfikę grupy społecznej, odróżniając ją od innych typów zbiorowości ludzkich?

- a) Regularne spotkania członków, sformalizowane role oraz dążenie do realizacji wyłącznie osobistych celów jednostek.
- b) Bezpośrednia komunikacja między członkami, poczucie tożsamości grupowej oraz świadome dążenie do wspólnie ustalonych celów.
- c) Częste kontakty interpersonalne, brak wyraźnych reguł działania oraz dominująca atmosfera swobody i akceptacji.
- d) Wspólnota terytorialna, okazjonalne przeżywanie tych samych emocji i chwilowe jednoczenie się wobec zagrożenia.

2. Która z poniższych odpowiedzi najlepiej opisuje funkcje norm grupowych?

- a) Pomagają osiągać wspólne cele, zapewniają trwałość grupy, kształtują wspólną rzeczywistość społeczną oraz określają relacje grupy z otoczeniem.
- b) Pełnią wyłącznie funkcję kontroli zachowania osób podporządkowanych.
- c) Pomagają osiągać cele, regulują kontakty grupy z otoczeniem i umożliwiają liderom podejmowanie niemoralnych decyzji.
- d) Zwiększają poczucie przynależności, posłuszeństwa oraz podporządkowania liderowi.

3. Zgodnie ze zjawiskiem facylitacji społecznej obecność innych osób w trakcie wykonywania zadania prowadzi najczęściej do:

- a) Poprawy wyników jedynie w zadaniach nowych i złożonych.
- b) Pogorszenia wyników niezależnie od trudności zadania.
- c) Obniżenia poziomu motywacji do wykonywania jakiegokolwiek zadania.
- d) Poprawy wyników w zadaniach łatwych lub dobrze opanowanych.

4. Zgodnie z koncepcją tożsamości grupowej – jakie cztery wymiary definiują stosunek jednostki do własnej grupy społecznej?

- a) Wartości grupowe, normy społeczne, rola w grupie, hierarchia społeczna.
- b) Ważność, zaangażowanie, podporządkowanie, poczucie wyższości.
- c) Zgodność celów jednostki z celami grupy, współzależność, solidarność wobec grupy, stopień formalizacji relacji.
- d) Intensywność kontaktów społecznych, podobieństwo członków grupy, wspólne doświadczenia, poziom sympatii wobec grupy.

5. Jak nazywa się zjawisko polegające na szczególnie surowym ocenianiu członka własnej grupy za naruszanie obowiązujących w niej norm lub zasad?

- a) Efekt kozła ofiarnego.
- b) Strategia wykluczenia wewnątrzgrupowego.
- c) Efekt czarnej owcy.
- d) Efekt bumerangu normatywnego.

6. Według teorii autokategoryzacji Johna Turnera i zespołu (1987) – na czym polega proces depersonalizacji w kontekście relacji między jednostką a grupą?

- a) Na zaniku indywidualnych cech osoby wynikającym z presji grupowej w sytuacjach konfliktowych.
- b) Na spostrzeganiu siebie przez pryzmat przynależności grupowej, co prowadzi do traktowania siebie jako wymiennego reprezentanta tej grupy.
- c) Na nasilaniu spostrzegania różnic między grupą własną a obcą, co zwiększa poczucie dystansu i obcości wobec innych grup.
- d) Na podkreślaniu negatywnych cech grup obcych w celu wzmocnienia poczucia własnej wartości i przynależności.

7. W jaki sposób psycholog społeczny analizujący relacje interpersonalne i dynamikę grupową scharakteryzowałby strukturę relacji istniejących między osobami tworzącymi bliskie więzi przyjacielskie?

- a) Jako grupę o wysokiej bytowości, w której wyraźnie odczuwana spójność i poczucie odrębności od innych sprzyjają emocjonalnej bliskości między jej członkami.
- b) Jako grupę esencjalistyczną, której trwałość wynika z przekonania, że każdy z członków posiada specyficzny zestaw niezmiennych cech definiujących grupową tożsamość.
- c) Jako grupę zadaniową, w której interakcje między członkami koncentrują się na osiąganiu konkretnych celów, a nie na rozwoju więzi emocjonalnych.

- d) Jako grupę o niskiej bytowości, ponieważ jej funkcjonowanie opiera się głównie na spontanicznych spotkaniach, nie generując trwałego poczucia wspólnej tożsamości.

8. Według wyników badań Geralda Echterhoffa i jego zespołu (2009) – kiedy najsilniej osłabia się lub zanika efekt „powiedzieć znaczy uwierzyć”?

- a) Gdy autor komunikatu doświadcza niepewności co do interpretacji opisywanego zdarzenia, przez co w pełni nie angażuje się w przekazywane treści.
- b) Gdy odbiorca skutecznie rozpoznaje osobę lub sytuację z komunikatu, wzmacniając przekonanie mówiącego o prawdziwości własnych słów.
- c) Gdy mówiący świadomie dostosowuje przekaz do opinii lub oczekiwań audytorium, zwiększając wiarygodność przekazu.
- d) Gdy wypowiedź skierowana jest do osób spoza własnej grupy społecznej lub gdy komunikacja motywowana jest czynnikami zewnętrznymi, np. uzyskaniem nagrody.

9. Jak najtrafniej można zdefiniować zjawisko próżniactwa społecznego?

- a) Jest to tendencja jednostek działających wspólnie do redukcji własnego zaangażowania, spowodowana obniżoną indywidualną identyfikowalnością wysiłku w warunkach grupowych.
- b) Jest to skłonność członków grupy do przerzucania odpowiedzialności na inne osoby, wynikająca z dążenia do zwiększenia własnego statusu społecznego.
- c) Jest to efekt zmniejszenia produktywności jednostki pracującej w grupie, wynikający z lęku przed oceną własnych rezultatów przez innych członków.
- d) Jest to obniżenie motywacji do wysiłku podczas wykonywania zadań zespołowych, wynikające z niskiej atrakcyjności celu grupowego oraz niedopasowania umiejętności jednostki.

10. Które z poniższych zjawisk decyzyjnych w grupach odzwierciedla katastrofa promu Challenger, spowodowana decyzją zespołu NASA o zlekceważeniu ostrzeżeń technicznych?

- a) Efekt polaryzacji grupowej.
- b) Efekt konformizmu informacyjnego.
- c) Syndrom myślenia grupowego.
- d) Efekt rozproszonej odpowiedzialności.

11. Na czym polega zjawisko polaryzacji grupowej, występujące podczas podejmowania decyzji przez grupę?

- a) Na narastaniu konfliktów między członkami grupy podczas wymiany poglądów, wskutek czego trudno osiągnąć jakikolwiek kompromis.
- b) Na procesie, w którego wyniku grupa po dyskusji przyjmuje stanowisko wyraźnie bardziej radykalne lub skrajne niż przeciętne opinie jej członków przed rozpoczęciem rozmowy.
- c) Na sytuacji, gdy grupa osiąga konsensus znacznie szybciej niż jednostki podejmujące decyzje samodzielnie, ponieważ zmniejsza się różnorodność poglądów w trakcie dyskusji.
- d) Na efekcie ujednolicenia opinii członków grupy w kierunku stanowiska neutralnego, aby uniknąć ryzyka związanego z przyjęciem bardziej skrajnej opcji.

12. Zgodnie z psychologicznymi badaniami nad dynamiką wpływu społecznego – jakie dwa kluczowe mechanizmy umożliwiają skuteczne oddziaływanie mniejszości na opinie i decyzje większości?

- a) Konsekwentne prezentowanie odmiennego stanowiska oraz umiejętne budowanie wrażenia wiarygodności własnych intencji.
- b) Umiejętność przedstawienia argumentów zgodnych z normami większości oraz posiadanie wysokiego statusu społecznego.
- c) Zdolność do wywołania konfliktu wewnątrz grupy oraz zmotywowanie większości do unikania dysonansu poznawczego.
- d) Silna więź interpersonalna członków mniejszości z większością oraz intensywność bezpośrednich interakcji społecznych.

13. Podczas analiz grupowych procesów decyzyjnych zaobserwowano specyficzną skłonność uczestników dyskusji do wymiany informacji, prowadzącą do mniej optymalnych decyzji. Na czym polega ta skłonność?

- a) Na preferencyjnym omawianiu informacji znanych większości lub wszystkim członkom grupy (informacji podzielanych) przy jednoczesnym pomijaniu informacji unikalnych, posiadanych indywidualnie przez pojedyncze osoby.
- b) Na nadmiernym koncentrowaniu się na informacjach unikalnych, posiadanych indywidualnie przez pojedynczych członków grupy, kosztem informacji już podzielanych przez większość uczestników.
- c) Na unikaniu wymiany jakichkolwiek informacji mogących budzić sprzeciw lub konflikt między członkami grupy, niezależnie od tego, czy są one powszechnie znane czy nie.
- d) Na równomiernym przedstawianiu zarówno informacji powszechnie dostępnych, jak i tych, którymi dysponują jedynie pojedyncze osoby, co jednak prowadzi do informacyjnego przeciążenia grupy.

14. Zgodnie z teorią grupocentryzmu, określającą poznawcze i emocjonalne skupienie na własnej grupie oraz przeceńnianie jej znaczenia – w jakich warunkach grupa staje się szczególnie istotnym źródłem wiedzy o świecie społecznym dla swoich członków?

- a) Gdy członkowie grupy charakteryzują się niską potrzebą domknięcia poznawczego, a grupa znajduje się w stabilnej, niekonfliktowej sytuacji.
- b) Gdy grupa funkcjonuje bez zewnętrznych nacisków i zagrożeń, co pozwala jej członkom na swobodną refleksję nad własnymi przekonaniami.

- c) Gdy członkowie grupy silnie dążą do domknięcia poznawczego lub gdy grupa funkcjonuje w warunkach zagrożenia albo presji czasowej, zwiększających potrzebę jednoznaczności opinii grupowej.
- d) Gdy grupa unika konfrontacji z innymi grupami i nie doświadcza presji czasowej, co sprzyja harmonijnemu ustaleniu jasnych poglądów na rzeczywistość.
- 15. Według badań nad społecznym spostrzeganiem statusu – na podstawie których wskazówek ludzie najtrafniej wnioskuje o statusie społecznym innych osób?**
- a) Na podstawie intensywnej ekspresji pozytywnej (częste uśmiechanie się) oraz zwiększonej częstości fizycznego kontaktu z innymi osobami.
- b) Na podstawie bogatej i ekspresywnej gestykulacji połączonej z częstą zmianą pozycji ciała w trakcie interakcji.
- c) Na podstawie stosowania przez osobę licznych uprzejmości oraz częstego wyrażania przeprosin wobec rozmówców.
- d) Na podstawie sposobu, w jaki inni ludzie odnoszą się do danej osoby oraz komunikatów werbalnych, które ta osoba formułuje.
- 16. W psychologii społecznej interpretuje się zjawisko „fali” w wojsku jako szczególny przypadek rytuału inicjacyjnego. Jaki jest podstawowy mechanizm psychologiczny wyjaśniający utrzymywanie się takich praktyk w strukturach grupowych?**
- a) Tworzenie silnej identyfikacji grupowej i poczucia lojalności przez doświadczenie podporządkowania, co wyznacza wyraźne granice między „nowymi” a „starszymi” członkami grupy.
- b) Redukcja dysonansu poznawczego u starszych żołnierzy, którzy usprawiedliwiają własne wcześniejsze podporządkowanie, stosując podobne praktyki wobec młodszych roczników.
- c) Utrwalenie norm konformizmu informacyjnego, gdy nowi żołnierze bezkrytycznie przyjmują zasady od starszych kolegów w celu zmniejszenia własnej niepewności poznawczej.
- d) Utrzymywanie wyraźnego podziału obowiązków między starszymi i młodszyimi żołnierzami, co umożliwia efektywniejsze osiąganie celów operacyjnych i dyscyplinarnych jednostki.
- 17. Popularne powiedzenie „co dwie głowy to nie jedna” sugeruje, że grupowa burza mózgów jest bardziej skuteczna niż praca indywidualna. Jakie są rzeczywiste wyniki badań nad efektywnością technik grupowego generowania pomysłów w porównaniu do pracy indywidualnej?**
- a) Badania wskazują, że grupowa burza mózgów zawsze prowadzi do bardziej oryginalnych i liczniejszych pomysłów niż samodzielne rozwiązywanie problemów.
- b) Badania wykazują, że mimo powszechnego przekonania o skuteczności burzy mózgów grupy często generują mniej pomysłów – zarówno pod względem ilości, jak i oryginalności – niż osoby pracujące indywidualnie.
- c) Do tej pory nie przeprowadzono badań porównujących efektywność burzy mózgów z indywidualnym generowaniem pomysłów.
- d) Ustalono, że burza mózgów jest bardziej skuteczna jedynie wtedy, gdy członkowie grupy mają podobne cechy osobowości lub doświadczenia życiowe.
- 18. Jakie mechanizmy psychologiczne mają kluczowe znaczenie dla trwałości oraz przestrzegania norm obowiązujących w grupie społecznej?**
- a) Wyłącznie aktywność i zaangażowanie liderów grupowych w wyznaczanie oraz egzekwowanie obowiązujących norm.
- b) Ustalanie norm grupowych jedynie przez formalne decyzje liderów lub osób posiadających najwyższy status społeczny.
- c) Brak wpływu norm grupowych na spójność grupy, ponieważ normy pełnią wyłącznie funkcję informacyjną, a nie integracyjną.
- d) Intensywna identyfikacja jednostek z własną grupą oraz negatywne reakcje społeczne wobec osób łamiących przyjęte normy.
- 19. Według badań Agnieszki Golec de Zavała i jej zespołu (2009) – jakie specyficzne podłoże ma narcyzm kolektywny?**
- a) Jednorodne i silne pozytywne przekonanie członków grupy o jej wyjątkowości i nadrzędnej wartości na poziomie zarówno jawnym, jak i utajonym.
- b) Wysoka jawna (deklarowana) samoocena grupy własnej połączona z niską utajoną (nieświadomą) samooceną tej grupy.
- c) Niska samoocena grupy własnej i silna potrzeba uzyskania pozytywnej oceny od grup obcych.
- d) Wysoka orientacja na dominację społeczną członków grupy połączona z jednorodną pozytywną samooceną grupową.
- 20. Według wyników badań psychologicznych – jaki wpływ ma wysoki status społeczny osoby na jej zachowanie wobec innych członków tej samej grupy?**
- a) Osoby o wysokim statusie społecznym są bardziej skłonne stosować kary i negatywne sankcje wobec osób o niższym statusie w grupie.
- b) Osoby o wysokim statusie społecznym są spostrzegane przez pozostałych członków grupy jako mniej kompetentne w porównaniu z osobami o niższym statusie.
- c) Status społeczny nie wpływa na sposób spostrzegania członków grupy, ponieważ w obrębie grupy obowiązuje zasada równości.
- d) Osoby o wysokim statusie społecznym unikają stosowania sankcji wobec osób o niższym statusie, aby utrzymać pozytywne relacje społeczne w grupie.
- 21. Kiedy ryzyko wystąpienia syndromu myślenia grupowego podczas podejmowania decyzji jest największe?**
- a) Gdy grupa jest silnie zintegrowana, doświadcza wysokiego stresu decyzyjnego oraz cechuje się brakiem otwartości na krytyczne opinie.

- b) Gdy członkowie grupy mają niski poziom identyfikacji grupowej i aktywnie szukają opinii ekspertów spoza własnej grupy.
- c) Gdy grupa składa się z członków o zróżnicowanych poglądach, którzy otwarcie kwestionują zdanie lidera.
- d) Gdy członkowie grupy doświadczają presji ze strony konkurencyjnych grup i posiadają jasno określone procedury podejmowania decyzji.
- 22. Jaki czynnik jest kluczowy dla pojawienia się efektu kompensacji społecznej?**
- a) Przekonanie jednostki, że inni członkowie grupy są bardziej kompetentni, co zwiększa motywację do wyrównania poziomu własnego wysiłku.
- b) Sytuacja, gdy członkowie grupy jasno widzą indywidualne osiągnięcia wszystkich osób, co wzmacnia rywalizację wewnątrzgrupową.
- c) Przekonanie jednostki, że pozostali członkowie grupy są słabsi lub mniej zaangażowani, co zwiększa jej poczucie odpowiedzialności za końcowy wynik grupy.
- d) Okoliczność, w której wszyscy członkowie grupy są świadomi swojego podobnego poziomu kompetencji, co zwiększa grupową spójność.
- 23. W eksperymentach Henriego Tajfela (1969) stosowano procedurę określaną mianem minimalnej sytuacji międzygrupowej. Na czym dokładnie polega istota tej sytuacji eksperymentalnej?**
- a) Uczestnicy są przydzielani do grup na podstawie realnych, znaczących kryteriów (np. różnice w poglądach), co prowadzi do naturalnego konfliktu interesów między grupami.
- b) Uczestnicy są dzieleni na dwie grupy na podstawie całkowicie losowego i nieistotnego kryterium, mimo to pojawia się tendencja do faworyzowania członków własnej grupy.
- c) Uczestnicy z obu grup muszą współpracować, by osiągnąć wspólne korzyści, co zmniejsza konflikty między grupami.
- d) Uczestnicy są świadomie stawiani w sytuacji otwartej rywalizacji, w której jedna grupa musi wygrać kosztem drugiej, co generuje silną konkurencję.
- 24. Na czym polega efekt „następnego w kolejce”, obserwowany podczas grupowych spotkań, gdy uczestnicy kolejno przedstawiają swoje propozycje?**
- a) Osoba oczekująca na swoją kolej skupia uwagę przede wszystkim na ocenie jakości wypowiedzi poprzedników, przez co staje się bardziej krytyczna wobec innych uczestników.
- b) Osoba wypowiadająca się jako następna automatycznie lepiej zapamiętuje wypowiedź poprzednika, ponieważ odczuwa presję, by nawiązać do treści poprzedniej wypowiedzi.
- c) Osoby wypowiadające się później zapamiętują wypowiedzi poprzedników lepiej niż te, które mówiły wcześniej, ponieważ mają więcej czasu na refleksję nad treścią całej dyskusji.
- d) Osoba oczekująca na swoją kolej wypowiedzi koncentruje się na własnej przyszłej prezentacji, co ogranicza jej zdolność do zapamiętania informacji przekazanych przez osobę, która mówiła bezpośrednio przed nią.
- 25. Jak – zgodnie z wynikami badań Pascala Hugueta i jego zespołu (1999) – obecność innych osób wpływa na wykonanie zadania Stroopa i jak autorzy tłumaczą ten efekt?**
- a) Obecność innych osób nie zmienia poziomu wykonania zadania Stroopa, gdyż interferencja jest procesem automatycznym i niezależnym od czynników społecznych.
- b) Obecność innych osób poprawia poziom wykonania zadania Stroopa, ponieważ zwiększa koncentrację uwagi na istotnych aspektach zadania zgodnie z modelem uwagi Barona.
- c) Obecność innych osób obniża wykonanie zadania Stroopa, ponieważ wzmaga lęk przed oceną społeczną i ogranicza zasoby poznawcze uczestnika zgodnie z teorią autokoncentracji.
- d) Obecność innych osób zawsze obniża poziom wykonania zadania Stroopa, co wynika ze wzrostu ogólnego pobudzenia fizjologicznego zgodnie z modelem popędu Zajonca.

Rozdział 19. Stosunki międzygrupowe

1. Co oznacza pojęcie stereotypu?

- a) Poznawczy schemat reprezentujący określoną grupę społeczną, wyodrębnioną na podstawie jej społecznej tożsamości.
- b) Negatywne emocje odczuwane wobec członków określonej grupy społecznej.
- c) Świadome i celowe działania na niekorzyść osób należących do innej grupy.
- d) Automatyczne negatywne oceny jednostek na podstawie ich indywidualnych cech osobowościowych.

2. Co oznacza pojęcie uprzedzenia?

- a) Przekonania na temat typowych cech przedstawicieli określonej grupy społecznej.
- b) Działania podejmowane przeciwko jednostkom lub grupom ze względu na ich tożsamość społeczną.
- c) Jest to negatywny lub (rzadziej) pozytywny stosunek wobec osób należących do danej grupy społecznej, utrzymywany jedynie ze względu na ich przynależność do tej grupy.
- d) Zbiory pozytywnych lub negatywnych przekonań wobec indywidualnych osób, wynikające z osobistych doświadczeń.

3. Co oznacza pojęcie dyskryminacji?

- a) Uogólnione przekonania o grupie bez ich wyrażania w zachowaniu wobec jej członków.
- b) Emocje wrogości lub niechęci, które nie prowadzą bezpośrednio do działań wobec danej grupy.
- c) Automatyczne negatywne oceny pojedynczych osób ze względu na ich indywidualne, osobiste cechy.
- d) Zachowania niesprawiedliwe lub wrogie wobec członków określonej grupy społecznej, wynikające z ich przynależności grupowej.

4. Zgodnie z wynikami badań Dominiki Bulskiej i jej zespołu (2024) – który rodzaj antysemityzmu jest obecnie dominujący w społeczeństwie polskim?
- a) Antysemityzm wtórny, wyrażający się opinią, że Żydzi instrumentalizują pamięć o Holokauście w celu uzyskania korzyści materialnych i politycznych.
 - b) Antysemityzm spiskowy, przejawiający się przekonaniem, iż Żydzi zakulisowo kontrolują międzynarodowe instytucje polityczne oraz gospodarcze.
 - c) Antysemityzm tradycyjny, opierający się na poglądzie, że współcześni Żydzi ponoszą moralną odpowiedzialność za śmierć Chrystusa.
 - d) Wszystkie trzy typy antysemityzmu występują współcześnie w podobnym stopniu nasilenia.
5. Według badań Mirosława Kofty i Grzegorza Sędka (1995) stereotypy spiskowe nasilają się szczególnie mocno w pewnych specyficznych sytuacjach społecznych. Jaki kontekst sprzyja nasileniu się stereotypu spiskowego wobec Żydów wśród Polaków?
- a) Rocznice historycznych wydarzeń, takich jak powstanie w getcie warszawskim lub pogrom kielecki.
 - b) Kampanie wyborcze, kiedy wzrasta znaczenie tematów związanych z władzą i konfliktami międzygrupowymi.
 - c) Kryzysy gospodarcze, w których dominuje niepewność ekonomiczna i obniżenie poziomu życia.
 - d) Okresy intensywnych obchodów narodowych, kiedy wzmacnia się poczucie patriotyzmu i jedności narodowej.
6. Co oznacza proces stygmatyzacji?
- a) Celowe wykluczanie całych grup ze społeczeństwa z powodu ich odmienności kulturowej lub etnicznej.
 - b) Automatyczne przypisywanie pozytywnych cech grupom spełniającym oczekiwania społeczne.
 - c) Proces silnej dewaluacji osób lub grup, które są spostrzegane jako odbiegające od społecznie akceptowanych norm lub standardów.
 - d) Świadome dyskryminowanie grup, których członkowie prezentują niższy status społeczno-ekonomiczny.
7. Jakie czynniki są głównymi źródłami antagonizmów międzygrupowych?
- a) Homogeniczność grup społecznych, współzależność celów oraz wysoki status ekonomiczny jednej z grup.
 - b) Brak jakichkolwiek wspólnych celów między grupami oraz całkowita niezależność ich interesów.
 - c) Wysoki poziom empatii wobec członków własnej grupy oraz współdzielenie przez obie grupy tych samych norm społecznych.
 - d) Realny konflikt interesów między grupami, negatywne stereotypy oraz lęk lub zagrożenie odczuwane wobec obcych.
8. Jakie kluczowe zjawisko ilustrują wyniki eksperymentu Muzafera Sherifa (1961), przeprowadzonego podczas obozu letniego dla chłopców?
- a) Izolacja grupowa prowadzi do powstania konfliktów wskutek braku wzajemnych interakcji między grupami.
 - b) Wprowadzenie rywalizacji o ograniczone zasoby prowadzi do wzrostu wrogości i pojawienia się negatywnych stereotypów wobec grupy przeciwnej.
 - c) Wspólne cele realizowane przez różne grupy prowadzą bezpośrednio do poprawy relacji międzygrupowych.
 - d) Podział obowiązków i współpraca w obrębie własnej grupy automatycznie zwiększa uprzedzenia wobec grup obcych.
9. Na czym polega konflikt symboliczny w psychologii stosunków międzygrupowych?
- a) Na sporze o zasoby materialne przedstawianym publicznie jako konflikt wartości moralnych.
 - b) Na rywalizacji ekonomicznej, która jest źródłem napięć międzygrupowych.
 - c) Na konflikcie wynikającym z odmiennych systemów wartości, wierzeń oraz norm społecznych, uznawanych przez grupy za kluczowe dla ich tożsamości.
 - d) Na rywalizacji politycznej między grupami dominującymi i podporządkowanymi, której celem jest zdobycie lub utrzymanie władzy.
10. Która charakterystyka najlepiej opisuje stereotyp paternalistyczny?
- a) Przypisywanie grupom wysokiej kompetencji przy jednoczesnym odbieraniu im cech związanych z życzliwością i moralnością, co prowadzi do odczuwania wobec nich zawiści.
 - b) Przypisywanie grupom niskiej kompetencji, ale wysokiego poziomu ciepła i życzliwości, co skutkuje okazywaniem im współczucia i protekcyjnej sympatii.
 - c) Spostrzeganie grupy jako jednocześnie niekompetentnej i pozbawionej pozytywnych cech moralnych, co skutkuje odczuwaniem wobec niej pogardy i niechęci.
 - d) Spostrzeganie grup jako posiadających równocześnie wysoką kompetencję i wysoki poziom moralności, co wywołuje wobec nich podziw oraz respekt.
11. Zgodnie z Modelem Treści Stereotypu autorstwa Susan Fiske i jej zespołu (2008) – jaką specyficzną emocję wzbudzają grupy społeczne, które spostrzegamy jako jednocześnie wysoce kompetentne oraz posiadające wysoki poziom wspólnotowości (ciepła)?
- a) Litość.
 - b) Podziw.
 - c) Pogarda.
 - d) Zawiść.

- 12. Która z poniższych metod jest uznawana przez psychologię społeczną za jeden z najskuteczniejszych sposobów ograniczania uprzedzeń międzygrupowych?**
- a) Aktywne tłumienie stereotypowych myśli przez członków grup dominujących.
 - b) Bezpośredni kontakt między członkami różnych grup społecznych, odbywający się w warunkach współpracy i równego statusu.
 - c) Krótkoterminowa izolacja konfliktowych grup społecznych, aby uniknąć bezpośrednich konfrontacji.
 - d) Narzucanie grupom mniejszościowym norm i wartości dominującej grupy społecznej.
- 13. Jak definiowane jest zjawisko dehumanizacji?**
- a) Jako działanie mające na celu ograniczenie praw politycznych i społecznych członkom określonej grupy.
 - b) Jako tendencję do przypisywania innym grupom nadmiernie pozytywnych cech, przewyższających ludzkie możliwości.
 - c) Jako stopniowy proces ograniczania społecznego znaczenia grupy, prowadzący do jej marginalizacji.
 - d) Jako proces, w którym członkom określonej grupy odmawia się cech typowo ludzkich, wykluczając ich symbolicznie z kategorii ludzi.
- 14. Jak nazywa się zjawisko polegające na spostrzeganiu członków grupy własnej jako bardziej różnorodnych indywidualnie niż członków innych grup społecznych, którzy są uznawani za względnie jednorodnych?**
- a) Efekt jednorodności grupy obcej.
 - b) Międzygrupowa asymetria językowa.
 - c) Ostateczny błąd atrybucji.
 - d) Efekt faworyzacji grupy własnej.
- 15. Według analiz Aleksandry Cichockiej i Aleksandry Cislak-Wójcik (2020) nacjonalizm jest specyficzną odmianą kolektywnego narcyzmu. Które zachowanie jest najbardziej typowym przykładem jego przejawów w relacjach między grupami społecznymi?**
- a) Udzielanie silnego poparcia liderowi, który podkreśla dominację własnego narodu nad innymi grupami społecznymi.
 - b) Postępowanie egoistyczne wobec własnych współobywateli, jeśli prowadzi to do osobistych korzyści jednostki.
 - c) Silna wrażliwość na przejawy lekceważenia lub krytyki ze strony obcych grup, połączona z agresywnymi reakcjami obronnymi wobec krytykantów.
 - d) Gotowość do przedkładania symbolicznych oznak narodowej wyjątkowości nad rzeczywiste potrzeby społeczne i ekonomiczne własnej grupy.
- 16. Jakie kluczowe ustalenie dotyczące mechanizmów faworyzacji grupy własnej i deprecjacji grup obcych potwierdziły badania psychologiczne nad relacjami międzygrupowymi?**
- a) Negatywne reakcje wobec grup obcych są powszechniejsze oraz intensywniejsze niż pozytywne postawy wobec grupy własnej.
 - b) Zarówno faworyzacja grupy własnej, jak i niechęć wobec grup obcych pojawiają się wyłącznie wtedy, gdy istnieją znaczące różnice między grupami.
 - c) Preferowanie grupy własnej oraz negatywne nastawienie do grup obcych mają podobną siłę, lecz występują tylko wobec grup różniących się narodowością lub wyznaniem.
 - d) Faworyzacja grupy własnej, polegająca na preferencyjnym traktowaniu jej członków, jest częściej spotykana i silniej zaznaczona niż negatywne nastawienie do przedstawicieli grup obcych.
- 17. Jak definiowane jest zjawisko infrahumanizacji?**
- a) Polega na przypisywaniu wyłącznie pozytywnych cech grupie własnej, a wyłącznie negatywnych grupie obcej, ze szczególnym uwzględnieniem cech kojarzonych ze zwierzętami.
 - b) Jest to tendencja do przypisywania grupie obcej większego znaczenia kulturowego niż grupie własnej, co skutkuje obniżeniem wartości przypisywanej grupie własnej.
 - c) Polega na traktowaniu członków grup obcych jak przedmiotów pozbawionych ludzkich atrybutów, przy jednoczesnym przypisywaniu im większej zdolności do odczuwania współczucia.
 - d) Jest to skłonność do przypisywania członkom grup obcych w mniejszym stopniu emocji wyłącznie ludzkich (wtórnych) w porównaniu z członkami grupy własnej, przy jednoczesnym braku różnic w przypisywaniu emocji pierwotnych.
- 18. Na czym polega ostateczny błąd atrybucji?**
- a) Na tendencji do przypisywania pozytywnych działań grupy własnej wewnętrznym cechom jej członków, podczas gdy negatywne działania tej grupy wyjaśniane są zewnętrznymi czynnikami sytuacyjnymi, przy jednoczesnym odwrotnym wzorcu atrybucji w odniesieniu do grup obcych.
 - b) Na tłumaczeniu wszystkich zachowań grupy własnej i obcej wyłącznie czynnikami sytuacyjnymi, bez uwzględniania cech osobowościowych członków tych grup.
 - c) Na przypisywaniu zarówno pozytywnych, jak i negatywnych zachowań grupy własnej wyłącznie cechom indywidualnym jej członków oraz przypisywaniu wszystkich zachowań grup obcych wyłącznie czynnikom sytuacyjnym.
 - d) Na konsekwentnym przypisywaniu pozytywnych zachowań grup obcych czynnikom osobowym ich członków, podczas gdy negatywne zachowania tych grup tłumaczone są jedynie przypadkowymi okolicznościami.
- 19. Na czym polega efekt sprężyny?**
- a) Na paradoksalnym wzroście dostępności treści stereotypowych w umyśle osoby, która wcześniej próbowała aktywnie je tłumić.

- b) Na redukcji agresywnych zachowań wobec grup obcych po podjęciu próby kontroli stereotypów.
 - c) Na trwałym zmniejszeniu dostępności stereotypów po ich krótkotrwałym tłumieniu.
 - d) Na braku jakichkolwiek zmian w zakresie dostępności stereotypów, mimo świadomych prób ich ograniczania.
- 20. Na czym polega kluczowa różnica między rekategoryzacją a dekategorizacją jako metodami redukcji uprzedzeń międzygrupowych?**
- a) Rekategoryzacja polega na skupieniu się na indywidualnych cechach osób, a dekategoriizacja na zmianie spostrzegania innych na członków większej wspólnej grupy.
 - b) Rekategoryzacja prowadzi do spadku ocen członków grupy obcej, a dekategoriizacja do ich wzrostu.
 - c) Rekategoryzacja polega na spostrzeganiu innych jako członków szerszej, wspólnej kategorii („my”), podczas gdy dekategoriizacja oznacza spersonalizowane spostrzeganie innych jako jednostek.
 - d) Dekategoriizacja powoduje zawsze wzrost pozytywnych ocen grupy obcej, podczas gdy rekategoryzacja zawsze powoduje ich spadek.
- 21. Jak nazywa się przekonanie, zgodnie z którym pewna grupa społeczna skrycie, manipulując i stosując podstęp, próbuje zdobyć dominację lub władzę nad światem?**
- a) Teoria dominacji społecznej.
 - b) Rasizm symboliczny.
 - c) Stereotyp spiskowy.
 - d) Esencjalizacja międzygrupowa.
- 22. Na czym polega istota „mitów legitymizujących”?**
- a) Na formułowaniu idei wskazujących, że nierówności społeczne są niesprawiedliwe i wymagają korekty, wzmacniając dążenie do ich zmiany.
 - b) Na przekonaniach o uniwersalnej równości grup społecznych, ignorujących rzeczywiste różnice między nimi i prowadzących do nierealistycznego oczekiwania pełnej równości.
 - c) Na powszechnie podzielanych przekonaniach, ideach lub wartościach, które usprawiedliwiają istniejące hierarchie społeczne jako naturalne lub słuszne, uznając tym samym uprzywilejowaną pozycję grup dominujących za zasłużoną.
 - d) Na indywidualnych przekonaniach spostrzegających hierarchie społeczne jako rezultat przypadkowych zdarzeń, ograniczających chęć uczestnictwa jednostek w systemie społecznym.
- 23. Jakie dwa kluczowe wymiary stanowią podstawę analiz stosunków międzygrupowych?**
- a) Układ hierarchiczny, określający status poszczególnych grup społecznych oraz stopień antagonizmu występujący między nimi.
 - b) Stabilność granic między grupami oraz liczba osób należących do poszczególnych grup społecznych.
 - c) Poziom wewnętrznej spójności grup oraz częstotliwość wzajemnych kontaktów między ich członkami.
 - d) Sposób, w jaki grupy społeczne komunikują się ze sobą oraz ilość posiadanych przez nie zasobów materialnych.
- 24. Jakie mechanizmy psychologiczne są odpowiedzialne za redukcję uprzedzeń?**
- a) Wyłącznie wzrost ilości informacji o grupie obcej, poprawiający dokładność stereotypów.
 - b) Trwałe osłabienie automatycznego posługiwania się stereotypami bez istotnych zmian emocjonalnych.
 - c) Wyłącznie zwiększenie kontroli emocjonalnej, polegające na świadomym tłumieniu negatywnych reakcji wobec grupy obcej.
 - d) Wzrost dokładności wiedzy o grupie obcej, redukcja lęku międzygrupowego oraz zwiększenie zdolności do empatycznego rozumienia członków innej grupy.
- 25. Jakie wnioski praktyczne dotyczące stosowania teorii kontaktu międzygrupowego wynikają z metaanalizy Thomasa Pettigrewa i Lindy Tropp (2008)?**
- a) Kontakt międzygrupowy jest najbardziej efektywny w środowiskach szkolnych, natomiast w innych kontekstach społecznych nie przynosi istotnych rezultatów.
 - b) Kontakt międzygrupowy jest równie skuteczny w każdym kontekście społecznym, niezależnie od lokalnych uwarunkowań społecznych czy kulturowych.
 - c) Kontakt międzygrupowy jest mniej skuteczny w społecznościach charakteryzujących się wysokim poziomem konfliktu i silną segregacją między grupami społecznymi.
 - d) Kontakt międzygrupowy najlepiej redukuje uprzedzenia w społecznościach, gdzie występuje wyraźna dominacja liczebna jednej grupy, ograniczająca możliwość realnej współpracy.

Rozdział 20. Kobiety i mężczyźni

1. Jak najtrafniej można zdefiniować pojęcie stereotypów płci?

- a) Są to utrwalone i wyłącznie biologicznie uwarunkowane schematy zachowań, które w równym stopniu opisują wszystkie różnice między kobietami a mężczyznami.
- b) Są to zestawy norm społecznych narzucanych głównie przez instytucje prawa lub religii, które odgórnie określają relacje między płciami.
- c) Opierają się one jedynie na dokładnych i empirycznie potwierdzonych opisach codziennych praktyk obu płci bez ingerowania w kwestie wartości czy uprzedzeń.
- d) Są to funkcjonujące w społeczeństwie często nadmiernie uproszczone wyobrażenia, które kształtują oczekiwania wobec kobiet i mężczyzn oraz mogą zniekształcać ich rzeczywiste cechy i zachowania.

2. Które cechy najlepiej oddają stereotypowo ujmowaną kobiecość?

- a) Skupienie na empatii i troskliwości przy równoczesnym dążeniu do zajmowania dominującej oraz kontrolującej pozycji w każdej relacji.
- b) Intensywne pielęgnowanie więzi z bliskimi połączone z rezygnacją z własnych potrzeb na rzecz całkowitego podporządkowania innym.
- c) Silna orientacja na współpracę i utrzymywanie relacji, przejawiająca się w opiekuńczości i szczególnej wrażliwości na potrzeby otoczenia.
- d) Budowanie bliskich relacji na podstawie wspólnych wartości, ograniczonych jednak głównie do kręgu najbliższej rodziny, bez szerszego zaangażowania społecznego.

3. Które cechy w najbardziej adekwatny sposób odzwierciedlają stereotyp męskości, szczególnie pod względem sprawczości i orientacji na osiągnięcie wyznaczonych celów?

- a) Nastawienie na indywidualny sukces oraz zdolność do przejmowania inicjatywy w działaniu przy jednoczesnym unikaniu wszelkich elementów rywalizacji oraz dążeniu do utrzymania całkowitej zgody w relacjach.
- b) Silna potrzeba samorealizacji powiązana z wyrazistym dążeniem do przewagi nad innymi, jednak ograniczona głównie do sfery emocjonalnej i wykluczająca asertywne komunikowanie własnych pomysłów.
- c) Wysoki poziom ambicji przejawiający się konsekwentnym dążeniem do realizacji zamierzeń, skłonność do rywalizacji i dominacji w kontaktach społecznych oraz pewność siebie w podejmowanych decyzjach.
- d) Dążenie do osiągnięcia celów zawodowych i towarzyskich, silnie uwarunkowane akceptacją grupy, co skłania do ustępowania w sytuacjach konfliktowych w imię ogólnej harmonii.

4. Które z poniższych stwierdzeń najtrafniej oddaje istotę zjawiska „szklanego sufitu” w kontekście awansu zawodowego kobiet?

- a) Formalny system reguł korporacyjnych jawnie ograniczający liczbę najwyższych stanowisk możliwych do objęcia przez kobiety w instytucjach publicznych.
- b) Nieoficjalna sieć zasad i przekonań obecnych w środowisku pracy, według których kobiety nie powinny zajmować najwyższych funkcji, co w praktyce wstrzymuje ich awans, choć nie istnieją żadne oficjalne bariery.
- c) Konkurencja między samymi kobietami, wyrażająca się w dążeniu do eliminowania rywek na wysokich stanowiskach, przez co system zarządczy pozostaje zdominowany przez mężczyzn.
- d) Uregulowanie prawne narzucające pracodawcom odmienne standardy rekrutacji w zależności od płci, czego skutkiem jest blokowanie równych szans w procesach selekcyjnych.

5. Na czym opiera się koncepcja ambiwalentnego seksizmu w odniesieniu do kobiet?

- a) Na współwystępowaniu dwóch pozornie sprzecznych przekonań: wrogiego uprzedzenia wobec kobiet i jednoczesnego idealizowania ich rzekomej słabości lub „dobroci”.
- b) Na jednolitej, niezmiennie negatywnej postawie wobec kobiet, polegającej na ich konsekwentnej marginalizacji.
- c) Na jednoczesnym wywyższaniu zarówno kobiet, jak i mężczyzn, co skutkuje wyeliminowaniem jakichkolwiek przejawów dyskryminacji.
- d) Na całkowitym braku postaw seksistowskich, ponieważ role płciowe we współczesnym społeczeństwie tracą swój dawny stereotypowy charakter.

6. W czym przejawia się zasadnicza treść wrogiego seksizmu wobec kobiet?

- a) W przekonaniu, że kobiety nie powinny konkurować z mężczyznami w sferze edukacyjnej czy zawodowej, ponieważ mają mniejsze predyspozycje do osiągnięć poza domem.
- b) W założeniu, że kobiety próbują przejąć kontrolę nad mężczyznami, posługując się manipulacją seksualną lub ideologią feministyczną, co usprawiedliwia ich dyskryminowanie.
- c) W opiniach o rzekomej agresywności kobiet, uważanych za zagrożenie dla porządku społecznego z powodu ich nadmiernej skłonności do konfrontacji.
- d) W traktowaniu kobiet jako odpowiedzialnych wyłącznie za sferę domową przy jednoczesnym umniejszaniu ich kompetencji jako liderek i specjalistek.

7. Które z poniższych stwierdzeń najtrafniej opisuje istotę seksizmu dobrotliwego wobec kobiet?

- a) Zakłada życzliwy, choć paradoksalny obraz kobiet jako osób posiadających wyjątkowe zdolności empatyczne, które z tego powodu powinny przejmować rolę decyzyjną w sprawach publicznych.
- b) Zakłada, że kobiety mają moralną przewagę nad mężczyznami i dzięki temu powinny dominować w relacjach społecznych oraz zawodowych.
- c) Polega na przekonaniu, że kobiety należy chronić na rynku pracy za pomocą przepisów dających im liczne przywileje, lecz jednocześnie blokujących im drogę do najważniejszych stanowisk.
- d) Opiera się na idealizowaniu kobiet jako istot niezwykle szlachetnych i delikatnych, co prowadzi do przekonania, że wymagają one męskiej protekcji z powodu swojej rzekomej słabości i „czystości”.

8. W jakich warunkach najsilniej ujawnia się różnica między kobietami a mężczyznami w przypisywaniu sobie cech sprawczych i wspólnotowych?

- a) Kiedy osoby badane w ogóle nie myślą o sobie w kategoriach płci.
- b) Gdy mężczyźni i kobiety porównują się wyłącznie z własną płcią.

- c) Gdy aktywizuje się płć (np. przez skupienie uwagi na stereotypowo „męskich” lub „kobiecych” czynnościach) i osoby badane porównują się z płcią przeciwną.
- d) Gdy obie płcie wypełniają ten sam kwestionariusz, ale nie mogą korzystać z opisów cech.

9. Jak najtrafniej można zdefiniować pojęcie androcentryzmu?

- a) Jest to założenie o wyższości i uprzywilejowaniu kobiet w większości instytucji społecznych.
- b) Jest to ujmowanie męskiego doświadczenia jako podstawy kultury oraz norm społecznych, co prowadzi do traktowania go jako uniwersalnej miary człowieczeństwa.
- c) Jest to systemowe dążenie do całkowitego zrównania praw oraz obowiązków kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach życia.
- d) Jest to koncentracja na dominującej roli kobiet w strukturach społecznych, która wyklucza perspektywę mężczyzn z procesów decyzyjnych.

10. W jakich warunkach różnice w stylu przywództwa między kobietami a mężczyznami są najbardziej dostrzegalne?

- a) Kiedy obserwuje się naturalnie ukształtowane zachowania liderów w istniejących organizacjach, w których role zawodowe każdej płci są ustalone przez dotychczasową praktykę.
- b) Gdy osoby różnych płci zostają arbitralnie obsadzone w rolach liderów, zwłaszcza w warunkach eksperymentalnych lub podczas zadań w centrach oceny, co sprzyja wyraźniejszemu ujawnieniu autokratycznego bądź demokratycznego stylu.
- c) Kiedy dokonuje się porównań wyłącznie w obrębie tej samej płci, bez uwzględniania zewnętrznych czynników, takich jak kultura organizacyjna czy rywalizacja między płciami.
- d) Gdy liderzy zarządzają zespołami jednorodnymi pod względem płci, co rzekomo zwiększa widoczność charakterystycznych różnic stylu kierowania w relacjach wewnątrzplciowych.

11. Co najtrafniej wyjaśnia fakt, że w większości stałych związków to właśnie kobiety w znaczącym stopniu decydują o faktycznej częstotliwości współżycia seksualnego?

- a) Mężczyźni mają silniejszą tendencję do przeceniania zainteresowania seksem ze strony partnerki, co paradoksalnie prowadzi do rzadszego inicjowania kontaktów.
- b) U kobiet popęd seksualny jest zazwyczaj wyższy niż u mężczyzn, dlatego to one wyznaczają rytm współżycia.
- c) W dominującym układzie społecznym mężczyźni pełnią funkcję „dostarczycieli” dóbr materialnych, natomiast kobiety „właścicieli” seksu, przez co kobiety faktycznie określają częstotliwość współżycia.
- d) Mężczyźni preferują ograniczoną liczbę partnerek oraz stabilne relacje, przez co nie mają motywacji do częstszego inicjowania współżycia w obrębie jednego związku.

12. W czym przejawia się zasadnicza treść wrogiego seksizmu wobec mężczyzn?

- a) W przekonaniu, że mężczyźni nie są godni zaufania w sferze publicznej, co usprawiedliwia ograniczanie ich udziału w procesach decyzyjnych.
- b) W opiniach, że mężczyźni z natury dążą do dominacji nad kobietami oraz próbują przejąć nad nimi kontrolę, co prowadzi do przekonania o konieczności ograniczenia ich wpływu oraz możliwości sprawowania władzy.
- c) W twierdzeniu, że mężczyźni udają posłuszeństwo wobec kobiet jedynie w celu zdobycia doraźnych korzyści, co uzasadnia ciągłą podejrzliwość i kontrolę ich intencji.
- d) W spostrzeganiu mężczyzn jako grupy z natury agresywnej, którą należy izolować od najważniejszych stanowisk społecznych, aby chronić kobiety przed potencjalnym zagrożeniem.

13. Co najlepiej wyjaśnia istotę konfliktu o władzę między płciami?

- a) Rywalizacja o dominację wyłącznie w obrębie małżeństwa, traktowana jako wewnętrzna sprawa prywatnych relacji, bez odniesienia do szerszych struktur społecznych.
- b) Utrzymywanie się patriarchalnej struktury społecznej, w której to mężczyźni zwyczajowo pełnią kluczowe funkcje i dysponują zasobami, co prowadzi do napięć dotyczących pozycji oraz wpływu obu płci.
- c) Otwarte konflikty o wyłączny przywilej sprawowania opieki nad dziećmi, interpretowane jako główne źródło rozszczeń między kobietami a mężczyznami.
- d) Powszechna akceptacja ról płciowych opartych na równości i współpracy, zakłócana jedynie sporadycznymi sprzeczkami dotyczącymi kwestii organizacyjnych w rodzinie.

14. Jak najtrafniej można scharakteryzować różnice między kobietami a mężczyznami pod względem ogólnej samooceny oraz jej specyficznych obszarów (np. wygląd, kompetencje sportowe, moralność)?

- a) Kobiety mają wyraźnie wyższą samoocenę w zakresie wyglądu niż mężczyźni, co przekłada się na wyższą ocenę we wszystkich pozostałych dziedzinach.
- b) Mężczyźni mają minimalnie wyższą ogólną samoocenę, przy czym różnica ta jest bardziej widoczna w wybranych dziedzinach (np. sport), podczas gdy w innych obszarach (np. moralność) to kobiety częściej oceniają siebie wyżej.
- c) Nie występują znaczące różnice w samoocenie, a średnie wyniki kobiet oraz mężczyzn we wszystkich obszarach są jednakowo wysokie.
- d) Kobiety ujawniają wyraźnie wyższe poczucie kompetencji fizycznej niż mężczyźni, którzy z kolei dominują w samoocenie moralnej.

15. Jak prezentują się różnice płci w tak zwanym lęku przed sukcesem?

- a) Kobiety przejawiają znacznie silniejszy lęk przed sukcesem, obawiając się utraty akceptacji społecznej w rolach tradycyjnie przypisywanych płci żeńskiej.

- b) Mężczyźni i kobiety doświadczają podobnego poziomu lęku przed sukcesem, jednak kobiety rzadziej się do tego otwarcie przyznają.
 - c) Znacząca rozbieżność płci w tym zakresie występuje jedynie w społecznościach silnie przywiązanych do tradycyjnych ról płciowych, podczas gdy w krajach rozwiniętych różnica ta jest skrajnie wysoka.
 - d) Nie odnotowano wyraźnych ani powtarzalnych różnic między płciami w nasileniu lęku przed sukcesem.
- 16. Jak najtrafniej można określić zjawisko paternalizmu ochronnego w relacjach między kobietami a mężczyznami?**
- a) Jest to pogląd, że mężczyźni powinni pozostawać w roli podwładnych kobiet, ponieważ to kobiety są naturalnymi przywódcami społecznymi.
 - b) Jest to przekonanie, iż mężczyźni mają moralny oraz społeczny obowiązek ochraniać kobiety, które spostrzegane są jako fizycznie lub psychicznie słabsze i mniej zdolne do radzenia sobie z trudnościami życia.
 - c) Jest to popieranie równomiernego rozdziału ról opiekuńczych między obiema płciami zgodnie z zasadą współpracy zamiast dominacji jednej ze stron.
 - d) Jest to przekonanie, że kobiety posiadają wyższą pozycję w sferze rodzinnej, w związku z czym podejmują większość decyzji domowych.
- 17. Na czym polega zjawisko zagrożenia stereotypem?**
- a) Na celowej próbie zwiększenia pewności siebie u osób narażonych na treści stereotypowe.
 - b) Na świadomym ignorowaniu własnych umiejętności oraz aspiracji w obawie przed kompromitacją.
 - c) Na powielaniu nieprawdziwych informacji o zdolnościach kobiet i mężczyzn bez podania źródeł tych danych.
 - d) Na tym, że samo uświadomienie sobie stereotypu (np. „kobiety są gorsze z matematyki”) może negatywnie wpłynąć na wyniki w danej dziedzinie u osób z grupy stereotypowo uważanej za mniej zdolną.
- 18. Które stwierdzenie najtrafniej opisuje różnice między kobietami a mężczyznami w wynikach testów inteligencji, uwzględniając zarówno średni poziom, jak i rozpiętość wyników?**
- a) Kobiety osiągają znacząco wyższą średnią inteligencję od mężczyzn, co potwierdzają także mniejsze różnice indywidualne.
 - b) Mężczyźni osiągają przeciętnie niższy poziom inteligencji, są jednak mniej zróżnicowani wewnątrz swojej grupy.
 - c) Nie występują żadne różnice w średnich wynikach, ale kobiety zdecydowanie częściej znajdują się w grupie wyników skrajnie niskich oraz skrajnie wysokich.
 - d) Średnie wyniki kobiet i mężczyzn są podobne, lecz mężczyźni częściej występują na obu krańcach rozkładu (zarówno w grupie wyników najwyższych, jak i najniższych).
- 19. W jaki sposób stereotypy płciowe przekładają się na ocenę kompetencji zawodowych kobiet?**
- a) Choć w niektórych badaniach wskazuje się na istnienie stereotypów płciowych, to w większości miejsc pracy kompetencje ocenia się wyłącznie na podstawie obiektywnych wyników, co eliminuje dyskryminację kobiet.
 - b) Kobiety bywają uznawane za mniej kompetentne niż mężczyźni, szczególnie gdy przejawiają cechy sprawcze (np. asertywność, zdecydowanie), co zwykle spotyka się z krytycznymi lub negatywnymi reakcjami otoczenia.
 - c) Kobiety są zazwyczaj oceniane wyżej niż mężczyźni, a ich osiągnięcia zawodowe spostrzegane są wyłącznie jako efekt rzetelnych kwalifikacji, co ułatwia im awans.
 - d) W zawodach stereotypowo uznawanych za „męskie” stereotypy płciowe mają minimalny wpływ na ocenę kobiet, nie ograniczając ich szans awansu ani subiektywnej oceny kompetencji.
- 20. Jak najtrafniej scharakteryzować zjawisko dobrośliwego seksizmu wobec mężczyzn?**
- a) Jest to pogląd, że mężczyźni w gruncie rzeczy potrzebują większej opieki emocjonalnej niż kobiety, co rzekomo uzasadnia dominującą rolę kobiet w sferze rodzinnej i towarzyskiej.
 - b) Jest to przekonanie, że mężczyźni odznaczają się szczególną siłą oraz wytrzymałością, dzięki czemu „naturalnie” pełnią funkcję obrońców i opiekunów kobiet, uznawanych za zbyt delikatne, by w pełni radzić sobie z żywymi wyzwaniami.
 - c) Jest to twierdzenie, że mężczyźni, kierując się wyższą ambicją oraz energią życiową, powinni całkowicie wyręczać kobiety w zadaniach zawodowych, aby mogły skoncentrować się na rozwoju duchowym i emocjonalnym.
 - d) Jest to przekonanie, że mężczyźni świadomie rezygnują z przywódczych ról publicznych, wierząc, że kobiety – z racji swojej wrażliwości – zasługują na kluczowe stanowiska w sferze politycznej i biznesowej.
- 21. Jak kształtują się wnioski płynące z badań Aleksandry Cislak i jej zespołu (2018) na temat finansowania i prestiżu czasopism publikujących badania dotyczące stereotypów płci w porównaniu do stereotypów rasowych?**
- a) Otrzymują podobne finansowanie, ale ich wyniki publikowane są w czasopismach o niższym prestiżu.
 - b) Otrzymują mniej środków finansowych i ich wyniki publikowane są w czasopismach o niższym prestiżu.
 - c) Otrzymują więcej środków finansowych, ale ich wyniki publikowane są w czasopismach o niższym prestiżu.
 - d) Są równie często finansowane oraz publikowane w czasopismach o podobnym prestiżu.
- 22. Jak prezentują się różnice między kobietami a mężczyznami w przypisywaniu przyczyn własnych sukcesów i porażek?**
- a) Kobiety zawsze wyjaśniają swoje sukcesy wpływem szczęścia lub wsparciem otoczenia, a porażki – brakiem własnych umiejętności, natomiast u mężczyzn jest dokładnie odwrotnie.
 - b) Mężczyźni konsekwentnie przypisują swoje niepowodzenia wyłącznie czynnikom zewnętrznym, podczas gdy kobiety przypisują sukcesy wyłącznie własnym zdolnościom.
 - c) W badaniach nie ustalono systematycznych różnic płciowych w zakresie wzorców atrybucji, czyli przypisywania sukcesów i porażek czynnikom wewnętrznym lub zewnętrznym.
 - d) Kobiety regularnie przypisują porażki okolicznościom sytuacyjnym, a mężczyźni – brakowi własnych kompetencji, co prowadzi do dużych rozbieżności.

- 23. Z czego najczęściej wynika wyższe niezadowolenie kobiet ze swojego wyglądu, mimo że w wielu badaniach są one oceniane jako bardziej atrakcyjne niż mężczyźni?**
- a) Z silnej presji społecznej i medialnej promującej chudy ideał kobiecej sylwetki, który w praktyce jest trudny do osiągnięcia, przez co kobiety stale odczuwają deficyty względem tego wzorca.
 - b) Z obiektywnie niższej atrakcyjności fizycznej kobiet, które rzadko przyznają to otwarcie, jednak potwierdzają to oceny zewnętrzne.
 - c) Z porównywania się mężczyzn do nierealistycznie muskularnego wzorca medialnego, w efekcie czego to oni, a nie kobiety, częściej odczuwają niezadowolenie ze swojego wyglądu.
 - d) Z faktu, iż kobiety nie doświadczają presji na atrakcyjność i przez to bagatelizują własne niedoskonałości, co paradoksalnie zwiększa ich poczucie niezadowolenia.
- 24. Jakie przyczyny różnic między płciami uznaje się za kluczowe w ujęciu teorii ewolucjonistycznych?**
- a) Zróżnicowane wzorce zachowań wynikające głównie z fizycznych różnic między kobietami a mężczyznami, które są bezpośrednim rezultatem jedynie selekcji naturalnej, bez udziału presji społecznych czy kulturowych.
 - b) Odmienne presje selekcyjne działające w ewolucyjnej przeszłości łowiecko-zbierackiej, kiedy kobiety i mężczyźni mierzyli się z różnymi wyzwaniami adaptacyjnymi (np. opieka nad potomstwem a polowanie), co doprowadziło do wykształcenia charakterystycznych cech psychologicznych oraz behawioralnych.
 - c) Minimalne różnice adaptacyjne między płciami, które w ewolucyjnej przeszłości nie odgrywały znaczącej roli w kształtowaniu współczesnych zachowań, lecz obecnie uległy wzmocnieniu przez wpływy kulturowe.
 - d) Jednakowe presje adaptacyjne działające na obie płcie w okresie łowiecko-zbierackim, które wpłynęły na podobny rozwój kluczowych cech psychologicznych i zachowań u kobiet oraz mężczyzn.
- 25. Na czym polega tzw. esencjalizm biologiczny w odniesieniu do różnic między płciami?**
- a) Na przekonaniu, że podziały i cechy płci wynikają bezpośrednio z niezmiennych uwarunkowań biologicznych, przez co uchodzą za naturalne i nieuniknione.
 - b) Na przekonaniu, że choć pewne różnice biologiczne między płciami istnieją, są one zbyt subtelne i złożone, aby mogły istotnie wpływać na trwałe różnice w zachowaniu kobiet i mężczyzn, które wynikają przede wszystkim z wzorców kulturowych.
 - c) Na założeniu, że wiele różnic płciowych spostrzeganych jako biologiczne to w dużej mierze efekt społecznych uproszczeń i stereotypów, mimo istnienia pewnych obiektywnych podstaw biologicznych.
 - d) Na twierdzeniu, że różnice biologiczne między płciami są wprawdzie obecne, lecz ich wpływ na rzeczywiste zachowania jest zawsze zapośredniczony przez kontekst społeczny, dlatego sama biologia nie może w pełni wyjaśnić zachowań kobiet oraz mężczyzn.

Prawidłowe odpowiedzi

Rozdział 1

1b; 2a; 3c; 4b; 5c; 6b; 7d; 8c; 9d; 10b; 11a; 12b; 13c; 14a; 15a; 16c; 17c; 18c; 19b; 20a; 21b; 22c; 23d; 24b; 25b

Rozdział 2

1c; 2b; 3a; 4b; 5d; 6c; 7b; 8d; 9c; 10c; 11c; 12b; 13a; 14b; 15d; 16c; 17c; 18b; 19a; 20d; 21b; 22d; 23c; 24c; 25b

Rozdział 3

1b; 2b; 3a; 4a; 5d; 6c; 7b; 8c; 9d; 10b; 11b; 12b; 13d; 14b; 15b; 16d; 17d; 18b; 19c; 20a; 21d; 22c; 23d; 24b; 25b

Rozdział 4

1d; 2b; 3d; 4d; 5d; 6d; 7b; 8b; 9d; 10d; 11d; 12d; 13d; 14a; 15b; 16c; 17b; 18b; 19c; 20b; 21a; 22c; 23b; 24a; 25b

Rozdział 5

1b; 2d; 3c; 4a; 5d; 6c; 7b; 8c; 9b; 10b; 11b; 12b; 13d; 14c; 15c; 16b; 17a; 18b; 19c; 20a; 21b; 22d; 23b; 24b; 25c

Rozdział 6

1b; 2d; 3c; 4b; 5b; 6a; 7a; 8d; 9b; 10c; 11b; 12a; 13b; 14b; 15d; 16b; 17a; 18c; 19c; 20d; 21a; 22d; 23b; 24b; 25a

Rozdział 7

1d; 2c; 3b; 4b; 5a; 6a; 7a; 8c; 9a; 10b; 11a; 12d; 13d; 14a; 15a; 16a; 17a; 18b; 19a; 20d; 21b; 22c; 23b; 24a; 25c

Rozdział 8

1d; 2b; 3b; 4b; 5c; 6d; 7a; 8b; 9c; 10b; 11d; 12a; 13a; 14a; 15a; 16d; 17d; 18b; 19c; 20d; 21a; 22a; 23a; 24a; 25a

Rozdział 9

1c; 2d; 3b; 4a; 5c; 6d; 7c; 8c; 9d; 10b; 11d; 12c; 13b; 14a; 15b; 16c; 17d; 18a; 19b; 20d; 21c; 22c; 23c; 24b; 25b

Rozdział 10

1a; 2c; 3b; 4d; 5d; 6d; 7d; 8a; 9a; 10b; 11c; 12b; 13d; 14a; 15c; 16a; 17c; 18b; 19b; 20c; 21c; 22a; 23d; 24c; 25b

Rozdział 11

1a; 2d; 3c; 4b; 5c; 6b; 7b; 8c; 9d; 10a; 11b; 12c; 13b; 14d; 15a; 16c; 17c; 18b; 19c; 20a; 21b; 22d; 23b; 24a; 25c

Rozdział 12

1b; 2c; 3d; 4a; 5c; 6b; 7a; 8d; 9c; 10a; 11b; 12d; 13a; 14b; 15c; 16c; 17b; 18d; 19d; 20d; 21b; 22d; 23b; 24d; 25d

Rozdział 13

1a; 2c; 3a; 4c; 5d; 6d; 7b; 8b; 9b; 10c; 11b; 12c; 13c; 14d; 15b; 16a; 17d; 18b; 19d; 20b; 21b; 22c; 23b; 24b; 25c

Rozdział 14

1a; 2d; 3b; 4b; 5c; 6a; 7c; 8b; 9d; 10d; 11c; 12b; 13b; 14b; 15c; 16c; 17b; 18b; 19a; 20d; 21b; 22d; 23b; 24b; 25d

Rozdział 15

1b; 2c; 3d; 4c; 5d; 6b; 7c; 8a; 9d; 10d; 11d; 12c; 13b; 14b; 15c; 16b; 17d; 18b; 19a; 20c; 21d; 22c; 23a; 24a; 25c

Rozdział 16

1d; 2d; 3b; 4d; 5d; 6b; 7a; 8b; 9b; 10c; 11b; 12d; 13c; 14c; 15a; 16d; 17b; 18a; 19b; 20b; 21c; 22a; 23b; 24a; 25d

Rozdział 17

1d; 2b; 3c; 4d; 5b; 6a; 7b; 8a; 9c; 10a; 11a; 12d; 13b; 14d; 15b; 16c; 17b; 18c; 19d; 20b; 21b; 22c; 23b; 24d; 25b

Rozdział 18

1b; 2a; 3d; 4b; 5c; 6b; 7a; 8d; 9a; 10c; 11b; 12a; 13a; 14c; 15d; 16a; 17b; 18d; 19b; 20a; 21a; 22c; 23b; 24d; 25b

Rozdział 19

1a; 2c; 3d; 4b; 5b; 6c; 7d; 8b; 9c; 10b; 11b; 12b; 13d; 14a; 15c; 16d; 17d; 18a; 19a; 20c; 21c; 22c; 23a; 24d; 25c

Rozdział 20

1d; 2c; 3c; 4b; 5a; 6b; 7d; 8c; 9b; 10b; 11c; 12b; 13b; 14b; 15d; 16b; 17d; 18d; 19b; 20b; 21b; 22c; 23a; 24b; 25a